

ΠΑΡΕΜΒΟΛΗ

Τεύχος 103 • Τιμή τεύχους: 3,5€

αφιέρωμα

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ: ΟΙ ΑΞΙΕΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΑ ΝΕΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

**Σεβ. Μητροπολίτης Αχαΐας, κ. Αθανάσιος
Μάνος Κουτσαγγελίδης**

Δημήτρης Καραγιάννης:

"Η υπαρξιακή αγωνία του σύγχρονου ανθρώπου"

Οδυσσέας Ελύτης:

χριστιανικές αναφορές στο έργο του

Ραδιοκαταγραφές

για νέους ακροατές που
δεν παραμένουν θεατές

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

Ρεπορτάζ

ΑΠΟΨΕΙΣ

ΤΚΑΛΟΠ

...η ραδιοφωνική
συντροφιά της Χ.Φ.Ε.
καταγράφει
την επικαιρότητα!

Κάθε Σάββατο, 7-8μμ,
στους 91,2 fm της
Πειραιϊκής Εκκλησίας!

...εδώ η φωνή μας
ακούγεται δυνατά!

www.xfe.gr

σταθερά στο μέλλον

Στην ιστοσελίδα θα βρείτε:

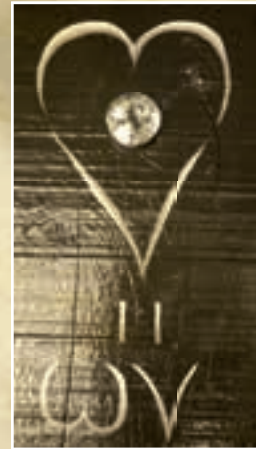
- Πατερικά κείμενα
- Νέα - ειδήσεις για την Χ.Φ.Ε.
- Απ-όψεις για ποικίλα θέματα
- Πνευματικά άρθρα
- Κοινωνικά άρθρα
- Επιστημονικά άρθρα
- Συνεντεύξεις
- Αφιέρωματα
- Δημοσκοπήσεις
- Βίους Αγίων
- Φωτογραφίες και video δραστηριοτήτων της Χ.Φ.Ε.
- Τραγούδια και ύμνους
- Χρήσιμους συνδέσμους

επικοινωνία
xfe@xfe.gr

+ ηλεκτρονικές
εγγραφές στην
ΠΑΡΕΜΒΥΛΗ

Η υπογραφή του Θεού

«Δε βρήκες μου 'πες το Θεό μα δε σε νοιάζει,
εγώ όμως βρήκα αυτό το κάτι που Τον μοιάζει,
το λεν' αγάπη κι είναι στις καρδιάς τα φύλλα»¹

Ι.Μ. Αγ. Παρασκευής Βίκου

Πάντα του άρεσαν οι μάρκες! Δεν υπήρχε παιχνίδι, ρούχο, παπούτσι που να αγόραζε αν επάνω δεν έγραφε την πολύτιμη φίρμα. Κι ας υπήρχαν άλλα ανυπόγραφα φτηνότερα. «Αυτή η υπογραφή κάνει τη διαφορά», έλεγε χαμογελώντας και δείχνοντας το μικροσκοπικό σημάκι που είχε προσθέσει ο κατασκευαστής σε κάποιο σημείο. Επίσης του άρεσε πολύ το «ό, τι πληρώνεις παίρνεις!». Ήταν μια καλή δικαιολογία στο ακριβό κυνήγι του επώνυμου...

Πέρασαν χρόνια. Η εμμονή στις υπογραφές παρέμενε. Σπούδασε πολύ και βρήκε μια καλή δουλειά με καλά χρήματα. Έκανε τη δική του εταιρεία με όνομα στην αγορά. Πλέον και η δική του υπογραφή έδινε αξία όπου αναγραφόταν. Ήταν η σφραγίδα για τις μεγάλες αποφάσεις και τις ακριβές επενδύσεις του. Με την υπογραφή του πουλούσε, με αυτή αγόραζε, με αυτήν υποθήκευε την περιουσία του.

Κάτω απ' το τζάμι του γραφείου του υπήρχε μια χάρτινη εικόνα του Χριστού. Όταν το βλέμμα έπεφτε εκεί, θυμόταν μια φράση που είχε ακούσει παιδί, ότι «ο Θεός δημιούργησε τον άνθρωπο κατ' εικόνα και καθ' ομοίωση». Κάποια μέρα παρατήρησε ότι στο φωτοστέφανο έγραφε τη λέξη «ο ων», το όνομα του Θεού. Ένας λογισμός αμφιβολίας γεννήθηκε μέσα του· αν ο Θεός δημιούργησε τον άνθρωπο, γιατί δεν έβαλε την σφραγίδα του; Πώς γίνεται κοτζάμ Θεός να άφησε το πλάσμα Του χωρίς υπογραφή; Κάθε φορά που είχε μια αποτυχία, η σκέψη αυτή του ξαναρχόταν, μαζί με ένα αίσθημα εγκατάλειψης.

Πέρασαν πολλά χρόνια. Η οικονομική κρίση τον οδήγησε στο κλείσιμο της επιχείρησής του. Τα χρέη τον έπνιγαν. Οι εργαζόμενοι τον πίεζαν. Οι δανειστές τον απειλούσαν. Τα μάτια του βούρκωσαν. Με μιας πέταξε όλα τα χαρτιά απ' το γραφείο του απελπισμένος. Βλέπει την εικόνα. Νιώθει προδομένος. Την βγάζει από το τζάμι και φωνάζει. «Με άφησες. Αν ήμουν πλάσμα σου, δεν θα με πρόδιδες. Δε σε έχω κοντά μου. Ποτέ μου δε σε είχα. Πού είναι η αγάπη σου; Πού;»

Μέσα σε λίγα δευτερόλεπτα, η εικόνα είχε γίνει κομματάκια. Ξεθυμαίνει. Ηρεμεί και σιγά σιγά προσπαθεί να μαζέψει τα κομμάτια. Βρίσκει εκείνα με το Όνομά Του. Ο «ων». Στο ένα χέρι το «ω», στο άλλο το «ν». Τα ενώνει ταραγμένος. Βάζει το «ω» ανάποδα, πάνω από το «ν». Σαστίζει! Βουρκώνει ξανά... Αυτή τη φορά από χαρά. Τα δύο γράμματα σχηματίζουν μια... καρδιά;

Έψαχνε την απάντηση γύρω του, όμως εκείνη ήταν μέσα του. Ο Κατασκευαστής έβαλε τη φίρμα του στο δημιούργημά Του. Ο Θεός υπέγραψε με το Όνομά Του, το πιο ζωτικό όργανο του κορμιού του. Εκεί «στις καρδιάς τα φύλλα» που φωλιάζει η αγάπη, εκεί ο Θεός. Εκεί η υπογραφή για την πιο ακριβή αγοραπωλησία· ελευθερία με αντάλλαγμα Αίμα. Ό,τι πληρώσεις παίρνεις.

#Συναΐξη

¹ Μίλτος Πασχαλίδης, «Οι ντομάτες» 2003

Ιδιοκτήτης: Χριστιανική Φοιτητική Ένωση
Ορθόδοξο Χριστιανικό Σωματείο

Καρύτση 14 - 105 61 Αθήνα, Τηλ. - Fax: 210 32.37.154

www.xfe.gr • e-mail: xfe@xfe.gr

www.paremboli.gr • paremboli@xfe.gr

Διευθύνεται από συντακτική επιτροπή.

Η Σύνταξη διατηρεί το δικαίωμα να μη δημοσιεύει
ή να συντέμνει τα κείμενα κατά την κρίση της

Εκδότης - Υπεύθυνος κατά νόμο: Βασίλης Γλάρος

Διευθυντής Σύνταξης: Παναγιώτης Φαρανιάτος

Συντακτική επιτροπή:

Αναστασία Μπιστάνη, Αγγελική Καϊκάνη

Συντάκτες:

Αθηναίος Φίλιππος, Αραβοπούλου Διονυσία, Ατματζίδου Ελένη, Βγόντζα Όλγα,
Βλάχος Αλέξης, Γλάρος Βασίλης, Γιάγκου Δημήτρης, Γιάγκου Ισμήνη, Γούλα Μαρία,
Ζωτοπούλου Ευαγγελία, Θεοφίλου Φανή, Κυριακούλης Ανδρέας, Λιώνης Κώστας,
Λουλουδάκη Κυριακή, Λουλουδάκη Μαρία, Μαυρωτά Ναταλία, Μπαλής Αθανάσιος,
Μπέκου Βασιλική, Μπουγά Σοφία, Μωραΐτου Μαριαλένα, Νικολαΐδου Ματίνα,
Παπαδημητρίου Μαρία, Παππά Φιλοθέη, Πράρας Γιώργος, Στούμπου Ανδρομάχη,
Στραγαλινού Ακριβή, Τερζάκη Πηνελόπη, Τσιμπούρη Βασιλική, Χαραλάμπους
Αθηνά, Χατζηχριστοδούλου Ιωάννα, Χωραΐτης Χαράλαμπος.

Υπεύθ. Μην/ωσης:

Βασίλης Κυρβασιλής, Διονυσία Μαγούλη, Φίλιππος Αθηναίος

Καλλιτεχνική επιμέλεια:

Καλλιόπη Βγόντζα, Παπαδόπουλος Κυριάκος

Φωτογραφική επιμέλεια: Αγγελική Καϊκάνη

Επιμέλεια διορθώσεων: Σοφία Μπουγά

Εκτύπωση:

«Λυχνία», Υιοί Θ. Βγόντζα

Ανδραβίδας 7, Χαμόμυλο Αχαρνών, Τηλ. 210 34.10.436

Τιμή τεύχους: 3,5€

Συνδρομή Εξωτερικού: 20€ • Συνδρομή Εσωτερικού: 12€

Αριθμός άδειας: 868 • Κωδικός: 015475

Περιεχόμενα

ΟΚΤ-ΝΟΕΜ-ΔΕΚ 2012 | Έτος ΚΔ' | Τεύχος: 103

Σύνταξη.....	1
Περιεχόμενα.....	2
Η Ενωμένη Ευρώπη μπροστά σε νέα δεδομένα.....	3
Συνέντευξη Μητροπολίτη Αχαΐας , κ. Αθανασίου.....	4
Η ΕΕ από το χθες στο σήμερα.....	7
Γνώμες Ελλήνων για ΕΕ.....	10
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ, Αρχές και Αξίες ΕΕ.....	12
Τι έχει προσφέρει η Ορθοδοξία στην ΕΕ;.....	15
Οι χριστιανικές καταβολές της ΕΕ.....	17
Ο Οδ. Ελύτης για την Ευρώπη.....	19
Στην αντίπερα όχθη.....	20
Φοιτητικοί θεσμοί στην ΕΕ.....	21
Η πρώτη ευρωπαϊκή Χριστιανή.....	23
Γελοιογραφίες ευρωπαϊκού τύπου για Ελλάδα.....	24
Ελύτης: χριστιανικές αναφορές στο έργο του.....	26
Η καρδιά πονάει πάντα όταν ψηλώνει.....	28
Free Hugs.....	29
Ξανασκέψου το πριν ευχηθείς να χιονίσει.....	30
Ιεραποστολή.....	31
Οι Τρεις Ιεράρχες.....	32
Εξόρμηση 2012.....	34
Η υπαρξιακή αγωνία του σύγχρονου ανθρώπου (Α΄).....	36
Μαρίνος Γερουλάνος.....	39
Συμβαίνουν.....	40
Θέματα πνευματικής ζωής.....	42
Φωνή Πατέρων.....	43
Δραστηριότητες.....	44
ENTEXNO.....	46
Συνέντευξη με τον κ. Μάνο Κουτσαγγελίδη.....	46
Βιβλιοπαρουσίαση.....	49

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ

- Μην ξεχνάτε να ανανεώνετε εγκαίρως τη συνδρομή σας. Στην ετικέτα του πλαστικού φακέλου αναγράφεται η ημερομηνία λήξης της συνδρομής, π.χ. εάν γράφει 31/12/08 σημαίνει ότι οφείλεται η συνδρομή των ετών 2009, 2010 και 2011.
- Η ανανέωση της συνδρομής μπορεί να γίνει με τέσσερις τρόπους:
 - στα γραφεία της Χ.Φ.Ε στην
Αθήνα, οδός Καρύτση 14 (4ος όροφος)
Θεσσαλονίκη (Αγ. Σοφίας 41)
Πάτρα (Παντανάσσης 61)
Λάρισα (Παπακυριαζή 30)
Πειραιάς (Πραξιτέλους 137B).
 - στα βιβλιοπωλεία «ΖΩΗ»: Αθήνα (Καρύτση 14),
Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Λάρισα
 - με ταχυδρομική επιταγή στη διεύθυνση του περιοδικού
(Καρύτση 14 Τ.Κ. 105 61 Αθήνα)

δ) ηλεκτρονικά μέσω διαδικτύου, στην ιστοσελίδα:
www.xfe.gr

Γενικά για θέματα μηχανοργάνωσης τηλεφωνείτε
στα 697 5559 416, 693 4607 276

- Κάθε συνδρομή ισχύει για το ημερολογιακό έτος, δηλ. από 1/1 - 31/12. Αυτό σημαίνει ότι θα αποστέλλονται τα προηγούμενα τεύχη του έτους, εκτός αν υπάρχει διαφορετική δική σας υπόδειξη.
- Εάν για κάποιο λόγο επιθυμείτε να μην λαμβάνετε πλέον την "Παρεμβολή", ενημερώστε μας. Διαφορετικά το τεύχος θα αποστέλλεται και η συνδρομή σας θα εκκρεμεί.
- Εάν αλλιάξει η διεύθυνσή σας, ενημερώστε μας εγκαίρως γράφοντάς μας και τα παλιά και τα νέα στοιχεία σας.
- Περιμένουμε τις παρατηρήσεις, τα σχόλια, τις αντιρρήσεις και τις προτάσεις σας για την "Παρεμβολή"!

Η Ενωμένη Ευρώπη μπροστά σε νέα δεδομένα

«Γκρεμίζετε όλη την Ελλάδα σε βάθος 100 μέτρων. Αδειάζετε όλα τα μουσεία σας, από όλον τον κόσμο. Γκρεμίζετε καθετί Ελληνικό από όλο τον πλανήτη. Έπειτα σβήστε την Ελληνική γλώσσα από παντού. Από την ιατρική σας, τη φαρμακευτική σας. Από τα μαθηματικά σας (γεωμετρία, άλγεβρα, χημεία). Από τη φυσική σας, χημεία. Από την αστρονομία σας. Από την πολιτική σας. Από την καθημερινότητά σας. Διαγράψτε τα μαθηματικά, διαγράψτε κάθε σχήμα, κάντε το τρίγωνο-οκτάγωνο, την ευθεία-καμπύλη, σβήστε τη γεωμετρία από τα κτίρια σας, τους δρόμους σας, τα παιχνίδια

σας, τα αμάξια σας. Σβήστε την ονομασία κάθε ασθένειας και κάθε φαρμάκου, διαγράψτε τη δημοκρατία και την πολιτική. Διαγράψτε τη βαρύτητα και φέрте το πάνω κάτω, αλλάξτε τους δορυφόρους σας να έχουν τετράγωνη τροχιά, αλλάξτε όλα τα βιβλία σας (γιατί παντού θα υπάρχει και έστω μια ελληνική λέξη), σβήστε από την καθημερινότητα σας κάθε ελληνική λέξη, αλλάξτε τα ευαγγέλια, αλλάξτε το όνομα του Χριστού που και αυτό βγαίνει από τα Ελληνικά και σημαίνει αυτός που έχει το χρίσμα. Αλλάξτε και το σχήμα κάθε ναού (να μην έχει την ελληνική γεωμετρία), σβήστε το

Μέγα Αλέξανδρο, σβήστε όλους τους Μυθικούς και Ιστορικούς ήρωες, αλλάξτε την παιδεία σας, αλλάξτε το όνομα της ιστορίας, αλλάξτε τα ονόματα στα πανεπιστήμια σας, αλλάξτε τον τρόπο γραφής σας, χρησιμοποιήστε τον αραβικό, διαγράψτε τη φιλοσοφία, διαγράψτε, διαγράψτε, διαγράψτε.

Θα πείτε «δε γίνεται». Σωστά, δε γίνεται, γιατί μετά δε θα μπορείτε να στεριώσετε ούτε μία πρόταση! Δε γίνεται να σβήσει η Ελλάδα, ο Έλληνας, η προσφορά του πάνω σ' αυτόν τον πλανήτη! Η πρόκληση πάντως ισχύει.»

Jean Richerpin

Τα τελευταία χρόνια με επίκεντρο την οικονομική κρίση, ακούμε συνεχώς να λέγονται διάφορα για τη θέση της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αναρωτιούνται πολλοί, αν είναι η Ελλάδα κομμάτι της ΕΕ, αν μπορεί η ΕΕ χωρίς την Ελλάδα και τα' αντιστρόφο. Και αν βγούμε από το Ευρώ; Και αν βγούμε από την Ευρώπη; Ήμασταν ποτέ ευρωπαίοι; Θέλαμε ποτέ να γίνουμε;

Πολλή μελάνη έχει κυθεί εδώ και δεκαετίας. Η τωρινή κατάσταση της Ελλάδας απλώς κάνει τα ερωτήματα ξανά επίκαιρα με νέα μορφή. Όλες αυτές τις δεκαετίες η Ελλάδα, μέσα από επιδοτήσεις, προγράμματα και

πολιτικές δέχθηκε γενναία στήριξη. Σπουδαία έργα που κάνουν την καθημερινότητά μας πιο εύκολη και το βιοτικό μας πιο ανεβασμένο δεν θα υπήρχαν χωρίς τη συνδρομή της ΕΕ. Είναι όμως γεγονός ότι και η ίδια η ΕΕ σήμερα βρίσκεται σε μια αναζήτηση του εαυτού της στο εσωτερικό αλλά και το παγκόσμιο γίγνεσθαι. Η ανάδειξη της Κίνας ως οικονομικής υπερδύναμης, η επανεμφάνιση της Ρωσίας στο προσκήνιο και η σχέση με τις ΗΠΑ στο εξωτερικό, σε συνδυασμό με την οικονομική κατάρρευση κάποιων κρατών μελών που απειλεί ως ντόμινο και τα υπόλοιπα, σηματοδοτεί για την γηραιά ήπειρο την

ανάγκη επαναπροσδιορισμού της ταυτότητάς της. Η αμιγώς οικονομική Ένωση, κάνει εδώ και χρόνια βήματα για την πολιτική Ένωση και οδεύει προς την ομοσπονδιοποίησή της, τη δημιουργία δηλαδή ενός ενιαίου ευρωπαϊκού κράτους σύμφωνα με το μοντέλο των ΗΠΑ¹. Το ομοσπονδιακό μοντέλο θα απασχολήσει πολύ στο μέλλον τις συζητήσεις μας και τις επιλογές μας αφού ταυτόχρονα θα σημαίνει το τέλος του έθνους-κράτους όπως το ξέραμε. Επειδή όμως με τα αρνητικά δημοψηφίσματα των Γάλλων και των Ολλανδών για το ευρωπαϊκό σύνταγμα η προοπτική της ομοσπονδιοποίησης φαίνεται ακόμα μακριά, δεν θα διακινδυνεύσουμε ακόμα κάνοντας προβλέψεις. Στόχος του αφιερώματος είναι να αναδείξει τις αρχές και τις αξίες με τις οποίες ξεκίνησε το εγχείρημα της Ένωσης, τις χριστιανικές της καταβολές και την θέση μας σ' αυτήν όπως οι Έλληνες σε Ελλάδα και Ευρώπη τη βιώνουν.

¹ βλ. και δήλωση στον τύπο ότι "η κρίση ενισχύει τα εχθρικά συναισθήματα στην Ευρώπη, ενώ απομακρύνει το όραμα της ευρωπαϊκής ενοποίησης" του πρώην Προέδρου του Eurogroup και Πρωθυπουργού του Λουξεμβούργου κ. Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ.

Συνέντευξη με τον Σεβ. Μητροπολίτη Αχαΐας, κ. Αθανάσιο

Διευθυντή του Γραφείου της
Αντιπροσωπείας της Εκκλησίας της
Ελλάδος στην Ευρωπαϊκή Ένωση

«Π»: Ελάχιστοι γνωρίζουν ότι η Εκκλησία της Ελλάδος έχει «φωνή» σε θεσμικό επίπεδο στην Ε.Ε. Πείτε μας δύο λόγια για την δημιουργία, τους στόχους και τις δραστηριότητες του Γραφείου.

κ. Αθ.: Η ίδρυση του Γραφείου της Αντιπροσωπείας της Εκκλησίας της Ελλάδος στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), το Συμβούλιο της Ευρώπης και την Ουνέσκο ήταν από τις πρώτες ενέργειες του Μακαριστού Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κυρού Χριστοδούλου μετά την ενθρόνισή του, το έτος 1998. Εκείνος θέλησε η Εκκλησία της Ελλάδος, δηλαδή η Εκκλησία του μόνου τότε κατά την πλειοψηφία των κατοίκων του Ορθόδοξου κράτους μέλους της ΕΕ, να έχει επίσημη παρουσία στις Βρυξέλλες. Με σκοπό η παρουσία αυτή να είναι ευπρόσωπη, η Εκκλησία της Ελλάδος αγόρασε ένα παλιό κτήριο στις Βρυξέλλες, το οποίο ανακαίνισε και το 2003 εγκαινίασε ο ίδιος ο Αρχιεπίσκοπος. Στη δεκαπενταετία που διέρρευσε από την ίδρυσή του το Γραφείο ως εξειδικευμένη υπηρεσία στη διάθεση της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος διοργάνωσε διεθνή συνέδρια, εξέδωσε συλλογικούς επιστημονικούς τόμους με άρθρα ειδικών πάνω σε θέματα ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος, δημιούργησε την ιστοσελίδα του (www.regue.org) για την ενημέρωση των ενδιαφερομένων, συνεργάστηκε με το αντιπροσωπευτικό Όργανο της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας για τα θέματα της ΕΕ (COMECE) καθώς και με το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Εκκλησιών (ΚΕΚ), οργάνωσε ενημερωτικές επισκέψεις στελεχών της Εκκλησίας της Ελλάδος σε θεσμικά Όργανα της ΕΕ στις Βρυξέλλες (Ευρωβουλή και Ευρωπαϊκή Επιτροπή), συνεργάζεται με πολλά στελέχη των Οργάνων αυτών καθώς και με την Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία της Ελλάδος στην ΕΕ, συμμετέχει σε συγκεκριμένες εργασίες του Συμβουλίου της Ευρώπης στο Στρασβούργο και παρακολουθεί θέματα ειδικού ενδιαφέροντος της αρμοδιότητας της Ουνέσκο, στο Παρίσι. Επίσης συνεργάζεται με το Οικουμενικό Πατριαρχείο και το Αντιπροσωπευτικό Γραφείο του στις Βρυξέλλες. Για την ευρύτερη δυνατή παρουσία Ορθοδόξων στις Βρυξέλλες και με την πεποίθηση ότι «η ισχύς εν τη ενώσει» εκτός του Οικουμενικού μας Πατριαρχείου και της Εκκλησίας της Ελλάδος έχουν ιδρύσει αντίστοιχα Γραφεία Αντιπροσωπειών τα Πατριαρχεία της Ρωσίας και της Ρουμανίας καθώς και η Εκκλησία της Κύπρου. Τα πέντε αυτά Γραφεία Αντιπροσωπειών Ορθοδόξων Εκκλησιών που λειτουργούν σήμερα στις Βρυξέλλες συμμετέχουν σε ένα δικό τους αντιπροσωπευτικό Όργανο, το CROCEU. Στην ιστοσελίδα του Γραφείου μας οι ενδιαφερόμενοι θα βρουν πολλά άλλα ενημερωτικά στοιχεία, τα οποία, μάλιστα, ήδη έχουν λάβει υπόψη τους αρκετοί Ευρωπαίοι ερευνητές, που έχουν εκπονήσει διδακτορικές διατριβές ή μεταπτυχιακές εργασίες σε διάφορες γλώσσες με θέμα την δραστηριότητα των Αντιπροσωπειών Ορθοδόξων και άλλων Εκκλησιών στις Βρυξέλλες.

κ. Αθ.: Η ερώτησή σας έχει στην πραγματικότητα τρία μέρη. Το πρώτο αγγίζει το τεράστιο θέμα των συμβόλων και του ρόλου τους στην ιστορία και πιο συγκεκριμένα στην ΕΕ. Το δεύτερο μέρος έχει να κάνει με την θέση της ΕΕ έναντι των θρησκειών. Και το τρίτο μέρος αναφέρεται στο άρθρο 17 της λεγόμενης Συνθήκης της Λισσαβόνας. Όσο μπορώ πιο σύντομα θα σας απαντήσω και στα τρία αυτά ζητήματα.

Α') Το κρίσιμο θέμα των συμβόλων δεν ήταν ποτέ απλό, αφού συχνά οι ιδεολογικές αντιπαράθεσεις χρησιμοποίησαν διάφορα σύμβολα για να καταλήξουν ακόμα και σε αιματηρές συγκρούσεις. Θυμίζω ότι ο σταυρός, το κύριο χριστιανικό σύμβολο, εμφανίζεται δειλά για πρώτη φορά σε ασημένιο μέταλλο της εποχής του αυτοκράτορα Κωνσταντίνου του Μεγάλου (το 317). Αυτό το γεγονός, ως γνωστόν, δεν ήταν η αρχή μιας ανέφελης πορείας του συμβόλου του σταυρού. Τον όγδοο αιώνα ο αυτοκράτορας Λέων Γ' ο Ίσαυρος διέταξε την αποκαθάρωση του εσταυρωμένου από δημόσιο χώρο και πυροδότησε έτσι την έριδα της Εικονομαχίας, που απασχόλησε την αυτοκρατορία των Ρωμίων για περισσότερα από εκατό χρόνια. Χρειάστηκε η μαρτυρική συχνά δραστηριότητα και γραφίδα επιφανών θεολόγων για να διατυπωθεί οριστικά η ορθόδοξη διδασκαλία περί των ιερών εικόνων και της βαθύτερης συμβολικής τους σημασίας.

Ειδικά για τον εσταυρωμένο οι αναγνώστες σας ίσως θυμούνται την τελική απόφαση (18.03.2011) του Ευρωπαϊκού δικαστηρίου Δικαιωμάτων του ανθρώπου του Στρασβούργου, που δικαίωνε τα ιταλικά δημόσια σχολεία και επέτρεπε την ανάρτηση του σταυρού στις αίθουσες διδασκαλίας. Η υπόθεση αυτή απασχόλησε την δικαιοσύνη πολλά χρόνια και άναψε τα πνεύματα και την ιδεολογική αντιπαράθεση όχι μόνο στην Ιταλία, αλλά σε ολόκληρη την Ευρώπη. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να διαβάσουν το σχετικό με αυτό το θέμα άρθρο του Βέλγου καθηγητή Silvio Marcus Helmons, το οποίο μεταφράσαμε στα ελληνικά και δημοσιεύσαμε στην ιστοσελίδα μας (βλ. πιο πάνω), στην καταχώρηση *Δελτία Τύπου/ Επικαιρότητα*, έτος 2009, αρ. 35, με τίτλο: «Θρησκευτικά σύμβολα και ευρωπαϊκή δικαιοσύνη».

Ας σημειωθεί επίσης εδώ ότι η ΕΕ έχει στη σημαία της, σε μπλε φόντο, δώδεκα κίτρινα αστέρια, τα οποία συμβολίζουν, κατά την επίσημη εκδοχή, τα κράτη μέλη της Ενώσεως. Δεν διαφεύγει όμως της προσοχής των ενημερωμένων χριστιανών ότι το κεφάλι της γυναίκας που αναφέρει το 12ο κεφάλαιο του βιβλίου της Αποκαλύψεως και που, κατά την ερμηνεία των Πατέρων της Εκκλησίας μας, δεν είναι άλλη από την Παναγία, στόλιζε «στέφανος αστέρων δώδεκα» (12, 1). Έτσι, στο επισημότερο ευρωπαϊκό σύμβολο διασώζεται κάτι από την χριστιανική παράδοση, έστω και αν δεν ομολογείται επίσημα λόγω της πολυπολιτισμικής πραγματικότητας που επικρατεί στην ΕΕ και της ανάγκης να μην πληγωθεί η ευαισθησία διαφόρων ιδεολόγων.

Β') Το δεύτερο θέμα, για την στάση της ΕΕ έναντι των θρησκειών, έχει μεγάλο ενδιαφέρον, όπως καταδεικνύει η εκτενής βιβλιογραφία που οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να συμβουλευθούν ξεκινώντας από το διαδίκτυο. Ας σημειωθεί εδώ ότι το ευρωβαρόμετρο της Ευρωστατιστικής Υπηρεσίας έδειξε ότι το 2010 οι μισοί Ευρωπαίοι πιστεύουν ότι υπάρχει ένας θεός (όχι αναγκαία ο Τριαδικός Θεός) και οι άλλοι μισοί είναι αγνωστικιστές ή άθεοι. Οι Έλληνες ειδικά έρχονται τέταρτοι σε πίστη σε ένα θεό (με ποσοστό 79%) μετά την Μάλτα (94%), την Ρουμανία (92%) και την Κύπρο (88%). Η Τσεχία, τελευταία σε θρησκευτικότητα ανάμεσα στις χώρες της ΕΕ, εμφανίζει μόλις ένα ποσοστό 16% των κατοίκων της που πιστεύουν στην ύπαρξη ενός θεού. Οι Ευρωπαίοι πολιτικοί έχουν να αντιμετωπίσουν, λοιπόν, μια διογκούμενη πραγματικότητα αποστασιοποίησης εκατοντάδων εκατομμυρίων Ευρωπαίων από την πίστη των παραδοσιακών χριστιανών και από τις ομολογιακές κοινότητες. Οι μάζες αυτές στην Ευρώπη έχουν την δική τους αντιπροσωπευτική οργάνωση: την *Ευρωπαϊκή Ανθρωπιστική Ομοσπονδία*, η οποία είναι ιδιαίτερα επιθετική εναντίον όλων των παραδοσιακών χριστιανικών Εκκλησιών. Το 1994 ο Ζακ Ντελόρ, πρόεδρος τότε της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, θέλησε να δημιουργήσει ένα φόρουμ διαλόγου μεταξύ αφ' ενός των οπαδών παραδοσιακών θρησκειών με ιστορική παρουσία στην Ευρώπη και αφ' ετέρου των ανθρωπιστών (το φόρουμ αυτό το ονόμασε «Μια ψυχή για την Ευρώπη»). Η απόπειρα απέτυχε και το φόρουμ διαλύθηκε στα μέσα της δεκαετίας του 2000, διότι οι ανθρωπιστές (ή τα μέλη των φιλοσοφικών και μη ομολογιακών οργανώσεων, όπως επικράτησε να λέγονται) φάνηκε ότι δεν είχαν διάθεση διαλόγου, αλλά

«Π»: Πρόσφατα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αντιτάχθηκε στην πρόταση της Σλοβακίας να κόψει νόμισμα των 2 Ευρώ απεικονίζοντας τους Αγίους Κύριλλο και Μεθόδιο φέροντες φωτοστέφανο. Αντιθέτως το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου έχει κρίνει σύλληψη την παρουσία του Σταυρού στα σχολεία της Ιταλίας και παράνομη την ενέργεια της British Airways να απαγορεύσει σε υπάλληλό της να φέρει τον Σταυρό σε εμφανές σημείο. Πιστεύετε ότι η Ευρώπη, εν γένει, και η Ε.Ε. ειδικότερα έχουν μια αρνητική στάση απέναντι στις θρησκείες ή τηρούν μια αυστηρή ουδετερότητα κρίνοντας κάθε πρόβλημα *ad hoc*; Το άρθρο 17 της Συνθήκης για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει ουσιαστικό αντίκτυπο στις σχέσεις μεταξύ Εκκλησιών και Ε.Ε.;

ασίγαστη επιθυμία για άκριτη κατάκριση κυρίως της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας, αλλά όχι μόνον αυτής. Έτσι φθάσαμε στον συμβιβασμό ενός κοινού παρονομαστή ότι επίσημη θέση της ΕΕ είναι η *Χάρτα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων* και η διασφάλιση του δικαιώματος όλων ανεξαιρέτως να πιστεύουν ό, τι θέλουν αρκεί να μην παρενοχλούν τους άλλους, αρκεί να μην απειλείται η κοινωνική συνοχή. Αναγνώριση επικρατούσας ή υπερισχύουσας θρησκείας, όπως καταλαβαίνετε, αποκλείεται από τους ευρωπαϊκούς θεσμούς. Θυμίζω ότι όταν ο πάπας ζήτησε από την Άγκελα Μέρκελ να στηρίξει την επιθυμία των παραδοσιακών χριστιανικών Εκκλησιών να γίνει στο Σύνταγμα της Ευρώπης σαφής αναφορά στις χριστιανικές της ρίζες, η Γερμανίδα καγκελάριος υποσχέθηκε κατ' αρχήν ότι θα ασκούσε την επιρροή της προκειμένου να πείσει τους Ευρωπαίους να δεχθούν το αίτημα αυτό. Μπροστά όμως στην ογκώδη και εξαγριωμένη αντίδραση που σημειώθηκε, μπροστά στην κατηγορία ότι οι Εκκλησίες επιχειρούσαν να επιβάλουν την ηγεμονία τους σε όλους τους Ευρωπαίους, μπροστά στην απειλή να ναυαγήσει η ίδια η διαδικασία της ευρωπαϊκής ενοποίησης, η Μέρκελ υποχώρησε και τελικά δεν έγινε καμιά αναφορά στις χριστιανικές καταβολές της Ευρώπης. Αυτό δεν σημαίνει ότι υπάρχει εχθρότητα της ΕΕ έναντι των θρησκειών σε θεσμικό επίπεδο ούτε βέβαια ότι επικρατεί μια στάση ουδετερότητας. Στο άρθρο 17 της Συνθήκης της Λισσαβόνας λέγεται ρητά ότι «η Ένωση **σέβεται και δεν θίγει** το καθεστώς που έχουν σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο οι Εκκλησίες και οι θρησκευτικές ενώσεις ή κοινότητες στα κράτη μέλη». Ακόμα αναφέρεται ρητά ότι «η Ένωση **σέβεται** παρομοίως το καθεστώς των φιλοσοφικών και μη ομολογιακών οργανώσεων». Αυτό δεν είναι ουδετερότητα, αλλά πρόνοια του ευρωπαϊκού δικαίου να αναγνωρίσει μια πραγματικότητα στην ευρωπαϊκή κοινωνία, την οποία και αναλαμβάνει να περιφρουρήσει προς το συμφέρον όλων των πολιτών. Πέρα από αυτό όμως, εννοείται ότι για τους χριστιανούς είναι επιτακτικό καθήκον σήμερα να δείξουμε πόσο σημαντικό είναι η ευαγγελική αγάπη να λάμψει ως μόνη αχτίδα ελπίδας στον κόσμο. Αυτό όμως αποκλείεται να επιβληθεί με νομικό τρόπο. Αντίθετα χρειάζεται οι χριστιανοί να πείσουμε με τον λόγο και τη ζωή μας ότι αυτό που πιστεύουμε έχει αξία για όλους. Χωρίς ιεραποστολικό πνεύμα μαθητείας και μετάνοιας δεν θα πετύχουμε τίποτα.

Γ') Το άρθρο 17 της λεγόμενης Συνθήκης της Λισσαβόνας (η οποία, θυμίζω, ισχύει επίσημα από 1^η Δεκεμβρίου 2009) σημειώνω εδώ σύντομα ότι έχει μεγάλη σημασία για τους χριστιανούς για δυο κυρίως λόγους. Πρώτον, διότι εισάγει για πρώτη φορά στο ευρωπαϊκό δίκαιο με επίσημο τρόπο τον όρο «Εκκλησία». Και δεύτερον, διότι θεσπίζει ρητά ότι «η Ένωση διατηρεί ανοικτό, διαφανή και τακτικό διάλογο με τις Εκκλησίες... αναγνωρίζοντας την ιδιαίτερη ταυτότητα και συμβολή τους». Στο πνεύμα του άρθρου αυτού και εφαρμόζοντάς το ο σημερινός πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ. Ζοζέ Μανουέλ Μπαρόσο συναντάται από το 2005 τακτικά με ανώτατους εκκλησιαστικούς και θρησκευτικούς ηγέτες και αντιπροσώπους. Η πρόοδος που σημειώθηκε είναι σαφής, αν λάβει κανείς υπόψη του ότι ο προκάτοχος του κ. Μπαρόσο, ο κ. Ρομάνο Πρόντι, ενσυνείδητο μέλος της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας, δεν θέλησε ποτέ να έχει ένα επίσημο διάλογο με θρησκευτικούς εκπροσώπους, αν και συναντήθηκε πολλές φορές επιλεκτικά με θρησκευτικούς ηγέτες προκαλώντας πάντα οξυτάτη αντίδραση οπαδών μη ομολογιακών οργανώσεων.

Όσα σας ανέφερα πιστεύω ότι κατέδειξαν επαρκώς ότι η ΕΕ, χωρίς να αναγνωρίζει προνόμια ιδιαίτερα στους χριστιανούς, ενθαρρύνει τον διάλογο μεταξύ των πολιτών της Ευρώπης και η στάση της δεν μπορεί να πει κανείς σοβαρά ότι χαρακτηρίζεται σήμερα από εχθρότητα ή ουδετερότητα έναντι της θρησκείας ή της Εκκλησίας. Όσοι παρακολουθήσαμε την ζύμωση και τον αγώνα για να περιληφθεί το άρθρο 17 στη Συνθήκη, θυμόμαστε την λυσσαλέα αντίδραση των οπαδών των μη ομολογιακών τάσεων, που φώναζαν στην Ευρωβουλή να τους αφήσουν οι Εκκλησίες ήσυχους να κάνουν την δουλειά τους και ότι η θρησκευτική πίστη ή οι πεποιθήσεις είναι αυστηρά ιδιωτική υπόθεση, η οποία δεν πρέπει να απασχολεί καθόλου την ΕΕ! Από τότε, ασφαλώς, έχει κυλήσει πολύ νερό κάτω από την γέφυρα της ΕΕ.

(τη συνέχεια της συνέντευξης μπορείτε να διαβάσετε στο επόμενο τεύχος)

Επιμέλεια:
Αλέξιος Βλάχος
Δικηγόρος, MSc

Ευρωπαϊκή Ένωση: από το χθες στο σήμερα

Μέσω της ένωσης των κρατών διατηρήθηκε η ειρήνη και η σταθερότητα στην Ευρώπη και δεν είναι τυχαίο ότι το φέτος το νομπέλ ειρήνης δόθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, γιατί ιστορική μνήμη σημαίνει ειρήνη και ειρήνη σημαίνει ενωμένη Ευρώπη.

Την επαύριο της λήξης του Β' Παγκοσμίου πολέμου η Ευρώπη ήταν μια εξαντλημένη ήπειρος. Είχε βιώσει δύο Παγκόσμιους πολέμους μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα (Α' Παγκόσμιος πόλεμος 1914-1918, Β' Παγκόσμιος Πόλεμος 1939-1945), που επέφεραν στις χώρες που συμμετείχαν τεράστιες υλικές καταστροφές, ανθρώπινες απώλειες, πτώση της παραγωγής, νομισματική κατάρρευση, πολιτιστική καθυστέρηση, καθώς και ηθική και αξιακή κρίση. Παράλληλα, την περίοδο που προσπαθούσε να επουλώσει τις πληγές του "Μεγάλου Πολέμου" (όπως αρχικά είχε ονομαστεί ο Α' Παγκόσμιος Πόλεμος), κατά τη διάρκεια του

μεσοπολέμου, η Ευρώπη είχε να αντιμετωπίσει την παγκόσμια οικονομική ύφεση του 1929, η οποία αν και ξεκίνησε από τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής τη λεγόμενη "Μαύρη Πέμπτη", δεν άργησε να εξαπλωθεί παγκοσμίως.

Όταν, λοιπόν, η ανατολική Ευρώπη αποτελούσε μέρος της Σοβιετικής Ένωσης και ζούσε κάτω από κομμουνιστικό καθεστώς, η φιλελεύθερη δυτική Ευρώπη συνειδητοποιεί ότι πρέπει να πάρει την κατάσταση στα χέρια της και να μεριμνήσει για το μέλλον της, αποφασισμένη να αποτρέψει την επανάληψη ενός ακόμα πολέμου. Ο Γάλλος οικονομικός και πολιτικός σύμβουλος Ζαν Μονέ (1888-1979)

που αφιέρωσε τη ζωή του στην ιδέα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και θεωρείται ο αρχιτέκτονας της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης είχε δηλώσει: «Δεν θα υπάρξει ειρήνη για την Ευρώπη, αν τα κράτη συνεχίζουν να βασίζονται στην εθνική κυριαρχία. Οι χώρες της Ευρώπης είναι πολύ μικρές για να εγγυηθούν στους πολίτες τους την αναγκαία ευημερία και την κοινωνική πρόοδο. Τα κράτη της Ευρώπης θα πρέπει να επιλέξουν τη συνεργασία και την ομοσπονδιακή μορφή». Έτσι, μέσα στο πλαίσιο των σκέψεων για την ενοποίηση της Ευρώπης, **στις 9 Μαΐου 1950 ο Γάλλος υπουργός Εξωτερικών, Ρομπέρ Σουμάν, προτείνει σε ένα σύ-**

ντομο κείμενο τη δημιουργία μιας Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα, τα μέλη της οποίας θα διαχειρίζονται από κοινού την παραγωγή τους.

Στη Διακήρυξη του χαρακτηριστικά αναφέρει: “Η παγκόσμια ειρήνη δεν μπορεί να διατηρηθεί αν δεν αναληφθούν δημιουργικές προσπάθειες ανάλογες των κινδύνων που την απειλούν”, “Η από κοινού διαχείριση της παραγωγής άνθρακα και χάλυβα θα αλλάξει το πεπρωμένο αυτών των περιοχών που επί μακρόν ασχολούνταν με την κατασκευή όπλων για πολέμους, των οποίων υπήρξαν σχεδόν μονίμως τα θύματα”. Η 9η Μαΐου εορτάζεται μέχρι και σήμερα ως “Ημέρα της Ευρώπης”, επειδή αποτέλεσε το πρώτο βήμα για τη δημιουργία της Ενωμένης Ευρώπης.

Καθώς οι σκέψεις για πολιτική ενοποίηση αποδείχτηκαν πολύ

Ατομικής Ενέργειας, καθώς και η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ), η οποία τίθεται σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1958 με σκοπό τη δημιουργία ενός ενιαίου χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα που θα επέτρεπε την ελεύθερη μετακίνηση εμπορευμάτων, προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίων και την ίδρυση μιας κοινής οικονομικής και νομισματικής ένωσης με τη μελλοντική προοπτική ενός κοινού νομίσματος.

Την ίδια χρονιά με πρωτοβουλία του Ηνωμένου Βασιλείου δημιουργείται η Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ), ένας οργανισμός που ιδρύεται με σκοπό την προώθηση των ελεύθερων συναλλαγών των μελών της (σε αυτόν συμμετέχουν και μια σειρά από μικρότερες χώρες εκτός από τις ιδρυτικές). Παράλληλα, από το 1958 ξεκινά και η διεύρυνση των

εναλλάσσονται, καθώς το 1995 από την Ευρώπη των δώδεκα φτάνουμε στην Ευρώπη των δεκαπέντε και δύο χρόνια μετά, το 1997 υπογράφεται η **Συνθήκη του Άμστερνταμ**, η οποία συμπληρώνει τη Συνθήκη του Μάαστριχτ. Επίσης, το 2000 θεσπίζεται η **Συνθήκη της Νίκαιας**, ενώ παράλληλα ξεκινά η προσπάθεια δημιουργίας του Ευρωπαϊκού Συντάγματος, το οποίο τελικά δε θα ισχύσει ποτέ. Η αποτυχία του Συντάγματος, όμως, δε θα αποτρέψει τη συνέχιση της διεύρυνσης που θα δώσει στην Ευρωπαϊκή Ένωση τη **σημερινή μορφή της**, καθώς από το 2004 μέχρι το 2007 φτάνουμε στην **Ευρώπη των 27 μελών**. Την ίδια χρονιά, λοιπόν, υπογράφεται η **Συνθήκη της Λισσαβόνας**, (τίθεται σε ισχύ το 2009), η οποία περιέχει σε ένα μεγάλο ποσοστό τις μεταρρυθμίσεις του ευρωπαϊκού Συντάγματος και είναι αυτή που εξακολουθεί να ισχύει μέχρι σήμερα και κατ’έφευκτα βάσει αυτής λειτουργούν οι ευρωπαϊκοί θεσμοί.

Η Συνθήκη της Λισσαβόνας, αποκλίνοντας από το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα **επαναπροσδιορίζει το θεσμικό πλαίσιο της Ένωσης**, ορίζοντας ως **θεσμικά όργανά της** α. το **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο**, β. την **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, γ. το **Συμβούλιο**, δ. το **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο**, ε. το **Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, στ. Την **Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ)** και ζ. το **Ελεγκτικό Συνέδριο**. Από αυτούς οι τέσσερις πρώτοι αποτελούν τους βασικούς θεσμούς της ένωσης, οι οποίοι συνεργάζονται στενά για να πετύχουν τους σκοπούς της.

Τα όργανα της ΕΕ και οι αρμοδιότητές τους

Ειδικότερα, στο **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο** (αναφέρεται και ως διάσκεψη κορυφής) συμμετέχουν οι αρχηγοί των κρατών ή Κυβερνήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η

«Η παγκόσμια ειρήνη δεν μπορεί να διατηρηθεί αν δεν αναληφθούν δημιουργικές προσπάθειες ανάλογες των κινδύνων που την απειλούν». Ρόμπερτ Σούμαν, Διακήρυξη 9 Μαΐου 1950.

πρώιμες, γιατί τα έθνη-κράτη μέχρι τότε ήταν αυτόνομα, υποστηρίχτηκε πως θα ήταν προτιμότερο να δοκιμαστεί μία οικονομική ενοποίηση και αργότερα, αν η τελευταία επιτύχει, να προχωρήσουν και σε πολιτική. Έτσι, η διακήρυξη του Σουμάν είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Ενότητας Άνθρακα και Χάλυβα (**ΕΚΑΧ**) το 1952, η οποία επρόκειτο να διαρκέσει για 50 χρόνια ή να απορροφηθεί από άλλη συνθήκη (σήμερα απορροφήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση). Σε αυτή συμμετείχαν οι έξι (ιδρυτικές) χώρες, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Βέλγιο και Λουξεμβούργο και οι Κάτω Χώρες (Ολλανδία).

Λίγα χρόνια αργότερα, το 1957 με τη Συνθήκη της Ρώμης δημιουργείται από τις έξι ιδρυτικές χώρες η Ευρωπαϊκή Κοινότητα

μελών της ενωμένης Ευρώπης και έτσι από την Ευρώπη των έξι καταλήγουμε, με μικρές διευρύνσεις, το 1986 στην Ευρώπη των δώδεκα (η Ελλάδα εντάσσεται το 1981). Η διεύρυνση, βέβαια, οδηγεί και στην εμφάνιση της Ευρώπης με τη σύναψη νέων συνθηκών που στοχεύουν στον εμπλουτισμό της ένωσης. Συγκεκριμένα, το 1987 περνάμε στην **Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη** με στόχο την εγκαθίδρυση ενιαίας αγοράς και τη θέσπιση πολιτικής συνοχής, ενώ το 1991 τίθεται σε ισχύ η **Συνθήκη του Μάαστριχτ**, η οποία θεσπίζει την Ευρωπαϊκή Ένωση, τους κανόνες για τη δημιουργία του νέου νομίσματος (ευρώ, οικονομική νομισματική ένωση) καθώς και την ενιαία εξωτερική πολιτική.

Διεύρυνση και εμφάνιση, λοιπόν, από το 1990 αρχίζουν να

σημαντικότερη θεσμική καινοτομία της Συνθήκης της Λισσαβόνας είναι η δημιουργία της θέσης σταθερού προέδρου στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (σήμερα πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου είναι ο Herman Van Rompuy), δηλαδή θεσπίζει την ύπαρξη ενός “**αρχηγού**” της ενωμένης Ευρώπης υπερκείμενου των αρχηγών κρατών και Κυβερνήσεων των κρατών-μελών, γεγονός που δίνει στην Ευρωπαϊκή Ένωση τα εξωτερικά συμβολικά χαρακτηριστικά ενός κρατικού μορφώματος. Όσον αφορά το ρόλο του, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο διαμορφώνει σε μεγάλο μέρος την πολιτική κατεύθυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παίρνει αποφάσεις σε όλα τα μεγάλα οικονομικά θέματα και σε θέματα εξωτερικής πολιτικής.

Αντίθετα, η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή** αποτελείται από είκοσι επτά επιτρόπους (ένας επίτροπος από κάθε κράτος-μέλος), όπου ο καθένας εκφράζει και λειτουργεί όχι με βάση τα συμφέροντα του έθνους-κράτους από το οποίο προέρχεται, αλλά προσπαθεί να προωθήσει τα συμφέροντα ολόκληρης της Ένωσης. Επομένως, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποτελεί βασικό υπερεθνικό όργανο της ένωσης που παράλληλα είναι υπεύθυνο για την εφαρμογή του δικαίου και των πολιτικών της. Σήμερα πρόεδρος της Ευρωπαϊκής επιτροπής είναι ο Ζοζέ Μανουέλ Μπαρόζο και ελληνίδα επίτροπος η Μαρία Δαμανάκη.

Το **Συμβούλιο των Υπουργών** συνέρχεται σε δέκα διαφορετικές συνθέσεις (για παράδειγμα, Συμβούλιο Εξωτερικής Πολιτικής, Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων), σε καθεμιά από τις οποίες συμμετέχουν οι αρμόδιοι υπουργοί κάθε κράτους-μέλους. Αποτελεί διακυβερνητικό και όχι υπερεθνικό όργανο, καθώς οι υπουργοί εκφράζουν τα συμφέροντα των κρατών από τα οποία προέρχονται. Επίσης, ασκεί νομοθετική και δημοσιονομική εξουσία σε συνεργασία με το Ευρω-

παϊκό Κοινοβούλιο και συντονίζει ή χαράζει τις γενικές πολιτικές των κρατών μελών. Επιπρόσθετα, μία από τις πιο σημαντικές ρυθμίσεις της Συνθήκης της Λισσαβόνας είναι η θεσμοποίηση της Ευρωομάδας (**Eurogroup**), δηλαδή των άτυπων συναντήσεων των υπουργών Οικονομικών των κρατών-μελών που συμμετέχουν στην Ευρωζώνη (χωρών που έχουν υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα ευρώ), ώστε να συζητούνται οι ευθύνες που συνυπέχουν στο θέμα του ενιαίου νομίσματος. Σε αυτές τις συναντήσεις συμμετέχουν, επίσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Εξίσου σημαντικός θεσμός είναι το **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο**, το οποίο αποτελεί το εκλεγμένο νομοθετικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Διαθέτει Πρόεδρο, του οποίου η θητεία διαρκεί για πέντε χρόνια, όπως και ολόκληρου του κοινοβουλίου, το οποίο εκλέγεται με εκλογές που διεξάγονται την ίδια περίοδο στα κράτη-μέλη. Αποτελεί ένα νομοθετικό όργανο, το οποίο παράγει το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (κανονισμοί, οδηγίες και αποφάσεις) και ταυτόχρονα ελέγχει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Σχετικά με το **Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης** σε αυτό μετέχει ένας δικαστής από κάθε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στόχος του είναι να διασφαλίσει την ομοιόμορφη εφαρμογή του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε όλα τα κράτη-μέλη της. Επίσης, διευθετεί τις νομικές διαφορές μεταξύ των κυβερνήσεων των χωρών μελών και των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, ενώ αν κάποιο πρόσωπο, εταιρία ή οργανισμός θεωρούν ότι τα δικαιώματά τους δεν έχουν γίνει σεβαστά από κάποιο όργανο της ένωσης μπορούν να προσφύγουν επίσης σε αυτό.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έχει ως στόχο τη διατήρηση της σταθερότητας της ενιαίας νομισματικής πολιτικής και του

επιπέδου του πληθωρισμού στην Ευρωζώνη. Ωστόσο, η ίδια η Κεντρική Ευρωπαϊκή Τράπεζα δεν μπορεί να είναι δανειστής χωρών, αλλά του τραπεζικού συστήματος που βρίσκονται σε κρίση, καθώς δεν μπορεί να είναι μεροληπτική, δανείζοντας μία χώρα, όταν η Ευρωζώνη αποτελείται από 17.

Επιπρόσθετα, το **Ελεγκτικό Συνέδριο** ελέγχει τα οικονομικά της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συγκεκριμένα ελέγχει κάθε πρόσωπο ή οργανισμό που διαχειρίζεται κονδύλια της Ένωσης. Έτσι, εάν οι ελεγκτές ανακαλύψουν περιπτώσεις απάτης ή παρατυπίες ενημερώνουν την OLAF, δηλαδή την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης.

Παρ' όλα τα σενάρια διάλυσής της, η Ευρωπαϊκή Ένωση συνεχίζει να παράγει έργο μέσω των θεσμών της, οι οποίοι με τη συνεργασία τους προωθούν τους σκοπούς της. Προσπαθεί να ανταπεξέλθει, όταν η οικονομική κρίση συνεχίζει να πλήττει τα περισσότερα κράτη-μέλη. Επιβιώνει αντιμετωπίζοντας μια κρίση με διάφορες στρατηγικές και μηχανισμούς, την οποία δεν είχε προβλέψει και κατ' επέκταση πριν ξεσπάσει δεν είχε έτοιμα τα όπλα της για να την πολεμήσει. Επομένως, αν και δεν έχει πετύχει έως τώρα το βραχυπρόθεσμο στόχο της, δηλαδή την εξάλειψη της κρίσης, έχει επιτύχει το στόχο που είχε εξ αρχής και για τον οποίο ιδρύθηκε. Συγκεκριμένα, μέσω της ένωσης των κρατών διατηρήθηκε η ειρήνη και η σταθερότητα στην Ευρώπη και δεν είναι τυχαίο ότι το φέτος το νομπελ ειρήνης δόθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, γιατί ιστορική μνήμη σημαίνει ειρήνη και ειρήνη σημαίνει ενωμένη Ευρώπη.

Επιμέλεια:
Άννα Ζερβού
Φοιτ. Τμημ. Πολιτικής Επι-
στήμης & Δημόσιας Διοίκησης
ΕΚΠΑ

Οι «Ανταποκριτές» της «Παρεμβολής» στην Ευρώπη γράφουν...

Ελλάδα. Ευρωπαϊκή Ένωση. Κρίση. Μέλλον. Είναι πλέον λέξεις αναπόσπαστες κάθε συζήτησης που αφορά την Ευρώπη. Επειδή όμως οι απόψεις των «εντός των τειχών» Ελλήνων θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν μεροληπτικές, η «Π» ζήτησε τη γνώμη νέων που ζουν και δραστηριοποιούνται στο εξωτερικό. «Ανήκομεν εις την Δύσιν ή την Ανατολήν»; Όντες προβληματισμένοι αιώνιας για την προς τα έξω εικόνα μας, πώς μπορεί να χαρακτηριστεί πλέον αυτή; «Ε.Ε., ώρα μηδέν» ή η αρχή μιας «Νέας Ευρώπης»;

• Όνομα Α. Κ.

Χώρα - Πόλη Βέλγιο, Λιέγη

Ιδιότητα Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια

«Π» Ελλάδα : μέλος της Ευρώπης ή ο «φτωχός συγγενής»;

Με την είσοδο της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή οικογένεια, η χώρα μας ανήλθε και εξελίχθηκε σε πολλούς τομείς. Μόνο όμως όταν ταξιδέψεις και ζήσεις στο εξωτερικό αντιλαμβάνεσαι ότι υστερούμε ακόμα των υπολοίπων Ευρωπαϊκών κρατών. Εξαιρώντας τις Ανατολικοευρωπαϊκές χώρες, οι εταίροι μας στην Ένωση μάς κατατάσσουν μετά την Ισπανία και την Πορτογαλία.

«Π» Καθημερινές ιστορίες «ανθελληνισμού» και «φιλελληνισμού».

Δεν θυμάμαι κάτι ιδιαίτερο. Γενικά, κυρίαρχη είναι η άποψη ότι εμείς είμαστε υπεύθυνοι για την κατάσταση της χώρας μας. «Αφού δε πληρώνετε τους φόρους σας καλά να πάθετε». Το τελευταίο διάστημα που η κρίση πλησιάζει και τους ίδιους ασχολούνται όλο και λιγότερο με την Ελλάδα. Μια φορά στην Γάνδη ένας υπαίθριος μικροπωλητής μάς κέρασε γλυκά λέγοντας μας ότι εμείς, οι νέοι, είμαστε το μέλλον της χώρας μας. «Π» Ευρωπαϊκή Ένωση και μέλλον: πορεία προς την διάλυση ή την ομοσπονδοποίηση;

Σε περιόδους κρίσης όλοι τείνουν να κοιτούν τα του οίκου τους. Κανείς όμως δεν πιστεύει ότι η Ε.Ε. μπορεί να διαλυθεί. Υπάρχει η επιθυμία να συνυπάρχουμε με τις διαφορετικότητες μας.

• Όνομα Δ. Δ.

Χώρα - Πόλη Γερμανία, Αννόβερο

Ιδιότητα Διδακτορικός Φοιτητής

«Π» Ελλάδα : μέλος της Ευρώπης ή ο «φτωχός συγγενής»;

Η Ελλάδα επιβάλλεται και συνάμα έχει την δυνατότητα να κάνει πολλά βήματα προόδου. Η βιτρίνα της Ελλάδας στο εξωτερικό, ουσιαστικά είμαστε εμείς, οι άνθρωποι της, εργαζόμενοι και φοιτητές, οι οποίοι παρά τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουμε στην χώρα μας, καταφέρνουμε με τις γνώσεις μας και τις ικανότητες μας να πετύχουμε στους τομείς μας και να αμβλύνουμε τον όποιο αρνητισμό των υπολοίπων Ευρωπαίων. «Π» Καθημερινές ιστορίες «ανθελληνισμού» και «φιλελληνισμού».

Οι καθημερινοί άνθρωποι έχουν μια περίεργη εικόνα για την Ελλάδα. Στους πανεπιστημιακούς κύκλους κυριαρχεί πιο σφαιρική και αντικειμενική οπτική. Όσο η κρίση καθίσταται «πιο Ευρωπαϊκή» τόσο ομαλοποιείται η εικόνα της χώρας μας. Πάντως προκαλεί εντύπωση το γεγονός ότι υπήκοοι «νέων» Κρατών - Μελών της Ε.Ε. έχουν πιο αυστηρή στάση απέναντι στην Ελλάδα απ' ό,τι άλλοι των «παλαιότερων» Κρατών - Μελών.

3) Ευρωπαϊκή Ένωση και μέλλον : πορεία προς την διάλυση ή την ομοσπονδοποίηση;
Το οικοδόμημα της Ε.Ε. δεν έχει γερά θεμέλια και η κρίση το αποδεικνύει περίτρανα. Φοβάμαι ότι θα υπάρξει αναστολή των μηχανισμών ενοποίησης. Ένα πισωγύρισμα από την Ένωση στην Κοινότητα.

• Όνομα: Δ. Κ.

Χώρα - Πόλη: Ηνωμένο Βασίλειο, Αγγλία, Λονδίνο

Ιδιότητα: Εργαζόμενη στο Ανώτατο Δικαστήριο

«Π» Ελλάδα: μέλος της Ευρώπης ή ο «φτωχός συγγενής»;

Η εικόνα που βγαίνει για την Ελλάδα προς τα έξω τα τελευταία 3 χρόνια, κυρίως απ' τα Μ.Μ.Ε. είναι πολύ κακή, αλλά νομίζω ότι αυτό δεν οφείλεται μόνο στην οικονομική κρίση, αφού κι άλλες χώρες της ΕΕ είναι στα όρια της πτώχευσης (π.χ Ισπανία), αλλά στο ότι θέλουν να κάνουν την Ελλάδα παράδειγμα προς αποφυγή για τις άλλες χώρες που έχουν πρόβλημα.

«Π» Καθημερινές ιστορίες «ανθελληνισμού» και «φιλελληνισμού».

Γενικά το κλίμα που επικρατεί δεν είναι κακό. Συνήθως έχουν καλά λόγια να πουν. Για την ιστορία μας, τα νησιά μας, το κλίμα και το φαγητό. Βεβαίως έχει τύχει να μας ρωτήσει οδηγός ταξί, αν έχουμε να πληρώσουμε την κούρσα, όταν αναφέραμε ότι είμαστε από την Ελλάδα...

«Π» Ευρωπαϊκή Ένωση και μέλλον : πορεία προς την διάλυση ή την ομοσπονδοποίηση;

Πιστεύω ότι η Ε.Ε. έχει βαλτώσει. Το όραμα των «Ηνωμένων Πολιτειών της Ευρώπης», αν μπορεί να πει κανείς ότι κάτι τέτοιο υφίσταται, απέχει πολύ μακριά από την πραγμάτωση του. Γενικά δίνεται η εντύπωση ότι η Ένωση αντιμετωπίζει τα προβλήματα μέρα με την μέρα χωρίς ένα μακροπρόθεσμο πλάνο.

• Όνομα: Γ. Α.

Χώρα - Πόλη: Ηνωμένο Βασίλειο, Σκωτία, Γλασκώβη

Ιδιότητα: Διδακτορικός Φοιτητής

«Π» Ελλάδα : μέλος της Ευρώπης ή ο «φτωχός συγγενής»;

Το μέλλον της Ελλάδας είναι συνυφασμένο με το μέλλον της Ε.Ε.. Δεν τίθεται ζήτημα για το αν η Ελλάδα ανήκει στην Ε.Ε. - αυτό λύθηκε στα '70s. Παρ' όλα αυτά καλό θα ήταν να συμφιλιωθούμε με την ιδέα ότι η χώρα μας ποτέ δεν θα καταφέρει να εισχωρήσει στον σκληρό πυρήνα της Ευρώπης. Η Ελλάδα ήταν και θα παραμείνει (εκτός κι αν συμβεί κάποιο οικονομικό θαύμα στο εγγύς μέλλον) χώρα του Ευρωπαϊκού περιθωρίου, με ό,τι αυτό συνεπάγεται: υπέρμετρος δανεισμός, ελλειμματικό εμπορικό ισοζύγιο, χαμηλοί μισθοί, κλπ.

«Π» Καθημερινές ιστορίες «ανθελληνισμού» και «φιλελληνισμού».

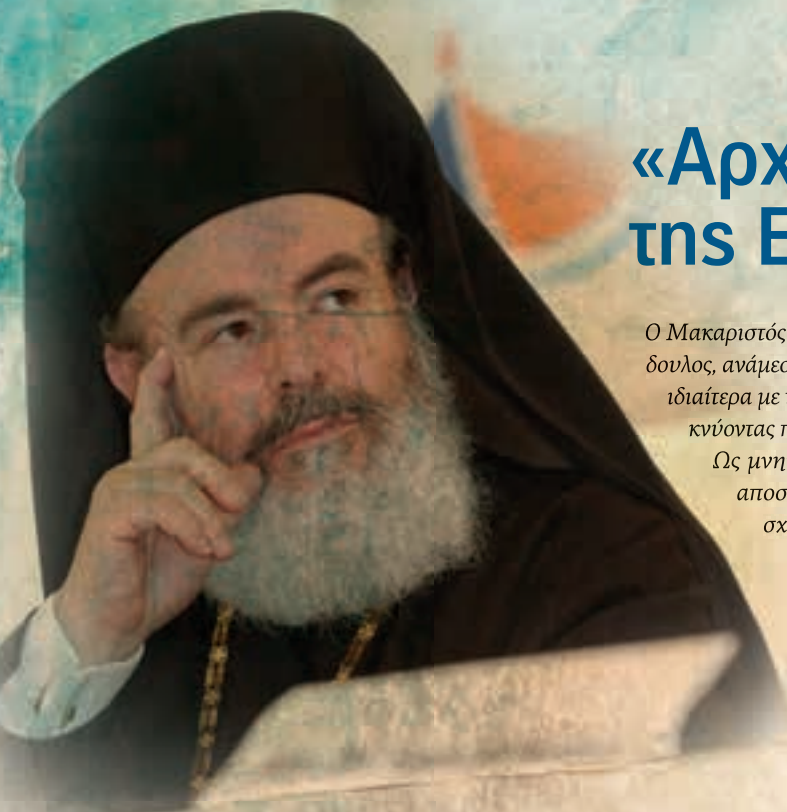
Δεν μπορώ να πω πως η καταγωγή μου ως τώρα επηρέασε κάποιον ξένο, θετικά ή αρνητικά. Στην καθημερινότητα σίγουρα υπάρχουν πειράγματα για την οικονομική μας κατάσταση, αλλά σε καμία περίπτωση δεν θα τα χαρακτήριζα ως ένδειξη «ανθελληνισμού». Αντίστοιχα, οι μόνοι «φιλέλληνες» που ξέρω είναι όσοι έχουν κάνει διακοπές στην Ελλάδα και εντυπωσιάστηκαν από τον ήλιο και τις παραλίες...

«Π» Ευρωπαϊκή Ένωση και μέλλον : πορεία προς την διάλυση ή την ομοσπονδοποίηση;

Ως Ευρωπαίοι δεν είμαστε ακόμα έτοιμοι για την δημιουργία των «Ηνωμένων Πολιτειών της Ευρώπης». Υπάρχουν αρκετά σημαντικά ζητήματα που πρέπει πρώτα να διευθετηθούν και οι σχετικές διαπραγματεύσεις θα διαρκέσουν χρόνια. Είμαι όμως απόλυτα βέβαιος πως το μέλλον της Ε.Ε. βρίσκεται στην πολιτική ενοποίηση των κρατών μελών.

Επιμέλεια:

Αλέξιος Βλάχος - Δικηγόρος, MSc

«Αρχές και αξίες της Ευρώπης»

Ο Μακαριστός Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και Πάσης Ελλάδος, κυρός Χριστόδουλος, ανάμεσα στην πολυδιάστατη ποιμαντική του φροντίδα, ασχολήθηκε ιδιαίτερα με το ρόλο και το λόγο της Εκκλησίας και στην Ευρώπη, αναδεικνύοντας παράλληλα και τις χριστιανικές ρίζες της Ενωμένης Ευρώπης.

Ως μνημόσυνο στον μεγάλο αυτό Ποιμενάρχη, επιλέξαμε κάποια αποσπάσματα από μια διαχρονικά επίκαιρη εισήγησή του από σχετικό Συνέδριο με θέμα τις αρχές και τις αξίες της Ευρώπης.

«Γιατί η Ευρώπη;» Γιατί πρέπει οι χριστιανοί να απασχολούνται με την Ευρώπη, γιατί να συνέρχονται και να προβληματίζονται περί του μέλλοντός της. Οφείλω εδώ να τονίσω ότι μας απασχολεί η Ευρώπη όχι μόνον επειδή είμαστε πολίτες της, αλλά πρωτίστως επειδή είμαστε χριστιανοί. Διότι, ασφαλώς ο χριστιανισμός δεν είναι ευρωπαϊκός, αλλά πάντως η Ευρώπη είναι χριστιανική. Ο ρόλος της θρησκείας στην διαμόρφωση του πολιτισμού είναι καθοριστικός, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι δεν πιστεύουν όλοι οι άνθρωποι, ή δεν πιστεύουν με τον ίδιο τρόπο. «Ο Ευρωπαίος», λέει ο Μπρωντέλ, «ακόμη κι αν είναι άθεος, παραμένει δέσμιος μιας ηθικής και μιας αντίληψης που έχουν βαθιές ρίζες στη χριστιανική παράδοση. Παραμένει χριστιανικής καταγωγής που έχασε την πίστη του».

Πριν τον χριστιανισμό, η Ευρώπη ήταν ένας καθαρά γεωγραφικός όρος. Οι κάτοικοί της διακρίνονταν σε αυτούς που ζούσαν εντεύθεν των συνόρων της αυτοκρατορίας ή της «οικουμένης» όπως την έλεγαν, και σε αυτούς που ζούσαν εκείθεν των συνόρων, και ονομάζονταν γενικώς «βάρβαροι». Σας θυμίζω ότι

μέρος μόνον από τους κατοίκους της αυτοκρατορίας ήταν ρωμαίοι πολίτες, άλλοι ήταν μεν ελεύθεροι αλλά πολίτες της πατρίδας τους κι όχι ρωμαίοι (οι peregrini), άλλοι δεν είχαν καμιά ιδιότητα πολίτη (οι dediticii), και μεγάλο μέρος του πληθυσμού ήταν σκλάβοι. Ο χριστιανισμός είναι αυτός που γκρέμισε τις διακρίσεις, που απέρριψε τη διαίρεση του κόσμου σε βαρβάρους και μη, σε πολίτες και κατοίκους, σε ελεύθερους και δούλους. Ο χριστιανισμός είναι αυτός που ένωσε τους ανθρώπους σε μια κοινότητα, που τους ανεγνώρισε όλους ως αδελφούς, παιδιά όλα του ενός Θεού. Ο Απόστολος Πέτρος χαρακτηρίζει τους χριστιανούς με όρους πολιτειακούς: είμεθα «γένος εκλεκτόν, βασιλείον ιεράτευμα, έθνος άγιον», γράφει, για να καταδείξει με έμφαση την απαξίωση των διακρίσεων της αυτοκρατορίας και την ενότητα της Εκκλησίας.

Αλλά η εκκλησιαστική κοινότητα από μόνη της δεν δημιουργεί ένα νέο πολιτιστικό μόρφωμα. Χρειάζεται η κοινή παιδεία. Και αυτό έκανε η Εκκλησία. Οι αρχαίοι Έλληνες και Λατίνοι συγγραφείς δεν ενδιαφέρθηκαν για την χριστιανική γραμματεία. Αλλά οι χριστιανοί εί-

χαν την αντίθετη κατεύθυνση. Η ελληνική παιδεία ουδέποτε απερρίφθη από τον Κύριο ή τους μαθητές Του, παρατηρεί ένας εκκλησιαστικός ιστορικός. Δεν πρόκειται όμως μόνο για μια παθητική αποδοχή. Ο Κλήμης ο Αλεξανδρεύς θα υποστηρίξει ότι η ελληνική παιδεία είναι δώρο του Θεού: «εδόθη νόμος μεν και προφήται βαρβάρους, φιλοσοφία δε Έλλησι». Οι χριστιανοί ήταν διδάσκαλοι ελληνικής παιδείας. Αυτό θα εξοργίσει τον Ιουλιανό, και θα το απαγορεύσει, με το επιχείρημα ότι αφού είναι χριστιανοί δεν έχουν δικαίωμα να διδάσκουν Έλληνες παγανιστές. Ο Γρηγόριος ο Θεολόγος απέρριψε με έντονο ύφος το επιχείρημα, διατυπώνοντας τη θέση ότι τα κείμενα των Ελλήνων αποτελούν τη γραμματεία κι όχι τη θρησκεία τους, και συνεπώς έχει κάθε λόγο ο χριστιανός και να τα μελετά και να τα διδάσκει. Αυτό το επιχείρημα είναι το θεμέλιο της παιδείας που προσέφερε η Εκκλησία στην Ευρώπη, θεμέλιο που ισχύει έκτοτε ακλόνητο.

Αμέσως μόλις αναγνωρίστηκε ο χριστιανισμός, η Εκκλησία άρχισε τις πιέσεις προς την πολιτική ηγεσία, τον αυτοκράτορα και τους τοπικούς άρχοντες, να άρχουν φιλαν-

θρώπως και δικαίως. Ο Γρηγόριος ο Ναζιανζηνός απευθύνεται στον άρχοντα διδάσκοντάς τον: «Χριστώ συνάρχεις, Χριστώ και συνδιοικείς. Μίμῃσαι Θεού φιλανθρωπίαν. Τούτο έχει μάλιστα θεῖον ο άνθρωπος, το εὖ ποιεῖν». Ο δε μέγας Φώτιος, σε μια επιστολή του που θα έλεγα ότι συνιστά απάντησιν ενός Βυζαντινού στον Machiavelli, διδάσκει τον νεαρό βασιλέα πως πρέπει να φέρεται, πώς να κρίνει και να αποφασίζει. Από την έσοχη αυτή επιστολή, αποσπώ μόνον μία φράση «Όσω δε τις προέχει τη αρχή, τοσούτω χρεωστέϊ πρωτεύειν και τη αρετή». Το αίτημα της Εκκλησίας για την επιβολή του δικαίου, υπήρξε επίσης θεμελιώδους σημασίας. Για την Ορθοδοξία, το αίτημα αυτό είχε μετατραπεί κάπως σε απαίτηση φιλανθρωπίας και δικαιοσύνης. Για την Εκκλησία της Ρώμης, όμως, ήταν πολύ πιο ουσιαστικό από την παιδεία. Η Ορθοδοξία ζούσε σε μια ισχυρή πολιτεία, όπου γενικά ίσχυε ο κανών δικαίου. Φυσικά, παραβιαζόταν από τους ισχυρούς. Το ουσιώδες όμως είναι ότι και οι παραβαίνοντες τον νόμο αισθάνονταν την πράξη τους ως άδικη και προσπαθούσαν να δικαιολογηθούν. Αυτό, άλλωστε είναι το κριτήριο της συννόμου πολιτείας: όχι ότι δεν θα υπάρχουν παραβάτες, όχι ότι δεν θα διαφεύγουν από την τιμωρία του νόμου οι ισχυροί, αλλά ότι και μέσα στην ίδια τους τη συνείδηση θα αισθάνονται παραβάτες.

Η Εκκλησία της Ρώμης, όμως, δεν ζούσε παρά μέσα σε άναρχη και ανασφαλή κατάσταση. Κι αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η Δυτική αυτοκρατορία δεν άντεξε τις εισβολές. Ο Πάπας Γρηγόριος ο Μέγας, κατενόησε ότι η διάπλαση του νέου κόσμου είναι έργο της Εκκλησίας Ρώμης, και ανέλαβε αμέσως την ευθύνη να μετατρέψει το χαοτικό περιβάλλον που δημιούργησαν οι εισβολές σε *respublica christiana*. Είναι νομίζω φανερό σε όλους, ότι ο Γρηγόριος κληρονόμησε την από μακρού υφέρπουσα αντίθεση

μεταξύ Ανατολής και Δύσεως, κι ότι συνέλαβε τον κόσμο που ήθελε να δημιουργήσει ως κόσμο ξένο προς την Ανατολική αυτοκρατορία. Οπωσδήποτε, εργάστηκε για να μεταδώσει το χριστιανισμό τόσο στους εισβολείς όσο και στους λαούς του Βορρά, κι ακόμη, να καθιερώσει τον κανόνα δικαίου, μια κοινή γλώσσα και μια κοινή παιδεία. Δικαίως λοιπόν αναγνωρίζεται ο ρόλος του στη διαμόρφωση του ευρωπαϊκού κόσμου. Θα πρέπει, όμως, να μνημονεύσουμε εδώ τους άγιους Πατέρες Βενέδικτο, Κύριλλο και Μεθόδιο, αλλά και όλους τους ιεραποστόλους, που με το έργο τους έκαναν την Ευρώπη χριστιανική και της έδωσαν την ενιαία συνείδηση την οποία έκτοτε έχει.

Αποτέλεσμα αυτού του έργου της Εκκλησίας είναι ότι το αίτημα της ενότητας της Ευρώπης έμεινε ζωντανό, παρά την αποτυχία του σχεδίου σύνθεσης μιας διακρατικής κοινότητας στη Δύση, και παρά το γεγονός ότι το Βυζαντινό κράτος υπέκυψε τελικά στην παράλληλη επίθεση του Ισλάμ και της Δυτικής Ευρώπης. Υπέκυψε, αλλά σε όλους τους αιώνες της ζωής του, ακόμη κι όταν ήταν ακρωτηριασμένο, δεν έπαυε να είναι στη συνείδηση των Δυτικών «η πρότυπος συμπολιτεί-

α», δεν έπαυε να εμπνέει όλους τους Ευρωπαίους. Για τον ίδιο λόγο οι Βυζαντινοί δεν διετύπωναν ως όραμα τη χριστιανική κοινοπολιτεία: επειδή ακριβώς αισθάνονταν ότι ήδη τη ζούσαν.

Το αίτημα της ένωσης το βλέπουμε να περιγράφει τον πνευματικό ορίζοντα της Δυτικής Ευρώπης, ακόμα κι όταν αυτοί που το διατυπώνουν είναι αντιεκκλησιαστικοί. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ο Δάντης, που παρά τον σφοδρό αντιπαπισμό του, Ιταλός αυτός, ζητά την ένωση της Ευρώπης υπό την Γερμανία. Το βλέπουμε στον μαθητή του μεγάλου **Θωμά του Ακινάτη, Pierre Du Bois**, στον χουσσίτη βασιλιά της Βοημίας **Πέτρο Πόντμπρατ** που ζητούσε τη συνεργασία του Γάλλου βασιλιά Λουδοβίκου του 11ου για την ίδρυση ευρωπαϊκής ομοσπονδίας, το βλέπουμε στον Γάλλο Δούκα **Du Sully** που οραματίστηκε την ομοσπονδία της αντικαθολικής Ευρώπης, το βλέπουμε σε φιλοσόφους τόσο διαφορετικούς όσο ο **Λάϊμπνιτς** και ο **Ορτέγκα y Γκασσέτι**, τό βλέπουμε σε Διαφωτιστές όπως ο **Μοντεσκιέ** και σε ρομαντικούς ποιητές όπως ο **Νοβάλις**, το βλέπουμε και σε άλλους πολλούς, που δεν μπορώ εδώ να μνημονεύσω αν και οι προτάσεις τους είναι τόσο

αξιόλογες. Με δυο λόγια, η Ευρώπη όλη δεν έπαψε επί αιώνες, σε πείσμα των εθνικισμών και των αιματηρών πολέμων, να ζητά την ένωσή της. Κι αυτό, είναι έργο της Εκκλησίας, είναι άνθος του αιτήματος για μια χριστιανική κοινοπολιτεία και καρπός της ενιαίας παιδείας.

Σταθερό ήταν λοιπόν το αίτημα για την πολιτική ένωση της Ευρώπης. Διότι στον πνευματικό χώρο, η Ευρώπη ήταν ενωμένη εξ αρχής, χάρις στην Εκκλησία και την παιδεία που εισήγαγε. **Ο Πλάτων και ο Κικέρων, ο Σαίξπηρ και ο Γκαίτε, είναι κλασικοί για όλους τους Ευρωπαίους. Ο Βασίλειος ο Μέγας, ο Καρτέσιος, ο Μότσαρτ, ο Φραγκίσκος της Αссίζης, ο Κέπλερ, ο Γκρέκο, ανήκουν σε όλους τους Ευρωπαίους. Όλα τα παιδιά της Ευρώπης έχουν διαπλασθεί από τον Άντερσεν. Όλοι οι Ευρωπαίοι αισθάνονται μέσα στο Λούβρο ή το Πράδο ότι βλέπουν αγάλματα και πίνακες του πολιτισμού τους. Όλοι**

νιώθουν πρωτεύουσες του πολιτισμού τους τη Φλωρεντία, το Άμστερνταμ, τη Βιέννη.

Εάν η πολιτική ηγεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποφασίσει να εντάξει στο σώμα της ξένους πολιτισμούς, αυτόματα θα γίνει ψευδεπίγραφη. Θα θυμίζει την Αγία Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, που για να θυμηθούμε τον Βολταίρο, δεν υπήρξε ποτέ αγία, ούτε ρωμαϊκή, ούτε αυτοκρατορία. Εάν η πολιτική ηγεσία εντάξει στην Ένωση και πολιτισμούς όλως ξένους, τότε η ένωση μετατρέπεται σε οικονομική ζώνη. Στην καλύτερη γι αυτήν περίπτωση θα είναι αντίγραφο της Σοβιετικής Ένωσης, η οποία διελύθη εις τα εξ ων συνετέθη, αμέσως μόλις χαλάρωσε η κεντρική εξουσία. Είναι, αναμφισβήτητα, δικαίωμα της πολιτικής ηγεσίας να ακολουθήσει την οδό που θα εκτρέψει την Ευρωπαϊκή Ένωση σε ζώνη οικονομικοπολιτικών προδιαγραφών. Η Εκκλησία δεν μπορεί και δεν πρέπει να εναντιωθεί σε αυτή την επιλογή.

Αλλά σε μια τέτοια περίπτωση, το αίτημα της πολιτικής ένωσης του ευρωπαϊκού πολιτισμού, θα τεθεί εξ αρχής, ως κεντρικό αίτημα. Η Εκκλησία δεν θα το εγκαταλείψει. Οι πνευματικές δυνάμεις της Ευρώπης δεν θα το εγκαταλείψουν. Πιστεύω ότι η πολιτική ηγεσία της Ευρώπης δεν θα προσπαθήσει να παραχαράξει την ιστορία, δεν θα μετατρέψει το όραμα της ένωσης σε λόμπυ των συμφερόντων. Αλλά και να το θελήσει, δεν θα επιτύχει. Το όραμα της κοινοπολιτείας δεν είναι ιδεολόγημα για να παραχαραχθεί, είναι συνείδηση του Ευρωπαίου. Οπότε, **είναι απολύτως βέβαιον ότι μέσα στην ένωση συμφερόντων που θα θελήσουν ίσως να κατασκευάσουν οι ανερμάτιστοι, θα γεννηθεί ξανά το κίνημα που θα ζητά από τους Ευρωπαίους να ενωθούν σε μια πολιτική οντότητα εκφραστική του πολιτισμού τους.**

Ο ρόλος της Ορθοδοξίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση

«Παντού όπου τα ονόματα του Καίσαρος, του Γαΐου και του Βιργιλίου, παντού όπου τα ονόματα του Μωυσή και του Αποστόλου Παύλου, παντού όπου τα ονόματα του Αριστοτέλη, του Πλάτωνα, του Σωκράτη, του Αισχύλου, του Σοφοκλή και του Ευκλείδη είχαν συγχρόνως έννοια και κύρος, εκεί είναι Ευρώπη.

Κάθε φυλή και κάθε χώρα που εξερωμαΐσθη, εξεχριστιανίσθη και υποβλήθηκε ως προς το πνεύμα στην πειθαρχία των Ελλήνων, είναι απόλυτα ευρωπαϊκή».

Πωλ Βαλερύ (VARIETE I, 48)

Ακούμε τον τελευταίο καιρό, πολλές συζητήσεις που γίνονται γύρω από την θρησκευτική ταυτότητα της ΕΕ. Ακούμε πως ζητούν να κατέβουν τα θρησκευτικά σύμβολα από τις αίθουσες των σχολείων, των δικαστηρίων κλπ. Ακούμε πως οι Ευρωπαίοι ηγέτες, θέλουν να αποδεσμευθεί η Ευρώπη από τον Χριστιανισμό και από οποιαδήποτε θρησκεία. Τι είναι αυτό που συμβαίνει τελικά; Η Ευρώπη θέλει να γυρίσει την πλάτη στον Χριστιανισμό; Είναι κάτι τέτοιο εφικτό;

Απόστολος Παύλος και Ευρώπη

Ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή, καθώς για να κρίνει κάποιος τις επιλογές του παρόντος ή να διαγράψει το μέλλον, θα πρέπει να επιστρέψει στο παρελθόν, κάνοντας μια αναδρομή στην ιστορία της εξάπλωσης του Χριστιανισμού στο γεωγραφικό χώρο που εξετάζουμε. Ο κήρυκας του Θεού στην ευρωπαϊκή ήπειρο υπήρξε ιδιαίτερα ο Απόστολος Παύλος. Και ήταν Το Άγιο Πνεύμα που

εμπόδισε τον Απόστολο Παύλο, τον άνθρωπο που είχε επιλεγεί «*βαστάσαι το όνομα*» του Κυρίου Ιησού Χριστού «*ενώπιον εθνών και βασιλέων*» (Πράξ. 9, 15) να συνεχίσει την ιεραποστολή του στην Ασία και τον έστειλε στην Τρωάδα, μπροστά στη πύλη της Ευρώπης. Έτσι, οδηγήθηκε στον ελληνικό χώρο όπου και με το λόγο του έγινε η αρχή μιας νέας εποχής για τον ελληνικό κόσμο μακριά από το ειδωλολατρικό πνεύμα που κυριαρχούσε μέχρι τότε.

Έριξε το φως του Θεού, μιλώντας στους Έλληνες, κηρύττοντας την Αλήθεια και στη συνέχεια με την εξάπλωση αυτής της Αλήθειας και στους γειτονικούς λαούς, η Ευρώπη γνώρισε το Χριστιανισμό, την πιο κοινή θρησκεία των λαών της μέχρι σήμερα. Δεν ήταν απλώς μια συγκυρία, δεν ήταν τυχαία η είσοδος του Παύλου στην ελληνική Μακεδονία. Ήταν εντολή του Θεού να διαβεί τη πύλη και να περάσει απέναντι, να μπει μέσα στα ελληνικά, στα ευρωπαϊκά εδάφη. Ήταν ένα όραμα που φανέρωνε τη νέα πραγματικότητα, ένα όραμα που

ορίζει μέχρι σήμερα την προοπτική μας, ένα όραμα που άλλαξε τη πορεία του Χριστιανισμού κι έδωσε νέα ευθύνη και δύναμη στο ελληνικό πνεύμα. Έτσι η παρουσία του Παύλου στο ευρωπαϊκό έδαφος προδιέγραφε τη σημασία που επρόκειτο να έχει η χριστιανική πίστη στην Ευρώπη και στον πολιτισμό της. Και ταυτόχρονα οριοθετούσε και τις διαστάσεις και τα πλαίσια της μορφής που επρόκειτο να λάβει στη γηραιά μας ήπειρο η χριστιανική μαρτυρία.

Τι είναι τελικά η Ευρώπη; Ποιος είναι ο Ευρωπαίος;

Όταν ο Πωλ Βαλερύ μίλησε στους φοιτητές του Πανεπιστημίου της Ζυρίχης, τους εξήγησε ότι «*ο Ευρωπαίος άνθρωπος δεν ορίζεται ούτε από τη φυλή, ούτε από τη γλώσσα, ούτε από την εθνικότητά του, αφού η Ευρώπη είναι μητέρα γη πολλών γλωσσών, εθνών και παραδόσεων*». «*Ευρωπαίος*», προσέθεσε, «*είναι όποιος ανήκει σε λαό που έχει ενστερνιστεί τον ρωμαϊκό κανόνα δικαί-*

ου, που κατέχει καλά την ελληνική παιδεία και που έχει δεχτεί και αφομοιώσει τη χριστιανική διδασκαλία». Αλλά και ο γνωστός άγγλος φιλόσοφος της Ιστορίας ο Κρίστοφερ Ντγουσον διατυπώνει τον ίδιο κανόνα με άλλες λέξεις, γράφοντας: «*Αν η Ευρώπη χρωστά την πολιτική της ύπαρξη στη ρωμαϊκή αυτοκρατορία, αν χρωστά τη δύναμη και την κατεύθυνση της κουλτούρας της στην ελληνική παιδεία, όμως στον χριστιανισμό χρωστά τη πνευματική της οντότητα*». Και προσθέτει. «*Είναι δύσκολο να φανταστεί κανείς πώς θα μπορούσε ποτέ να υπάρξει ενιαία ευρωπαϊκή συνείδηση, με όλα αυτά τα έθνη και τις φυλές, με όλες αυτές τις γλώσσες και τα ήθη, αν δεν υπήρχε η συνεχής παρουσία της χριστιανικής Εκκλησίας*».

Η Ευρώπη σήμερα

Τώρα η Ευρώπη βρίσκεται σε μια περίοδο όπου οι λαοί της βιώνουν μια βαθειά κρίση, όχι μόνο οικονομική, αλλά και πνευματική, ξεχνώντας την έννοια της λέξης «Ένωση». **Ο ρόλος, λοιπόν, που καλείται να παίξει η Ορθοδοξία στους καιρούς μας είναι η δημιουργία ενός πνευματικού υποβάθρου για τους λαούς της Ένωσης αυτής.** Πώς όμως μπορεί να επιτευχθεί αυτό;

Μία από τις βασικότερες αξίες της ορθόδοξης διδασκαλίας αποτελεί η αγάπη και ο σεβασμός στο συνάνθρωπο. Αυτό σημαίνει ότι προτεραιότητα πρέπει να δοθεί στη διαφύλαξη της ταυτότητας των λαών και στο σεβασμό της ιδιουσυγκρασίας τους. Κάθε ευρωπαίος πολίτης θα πρέπει να μπορεί να είναι περήφανος για την καταγωγή του, για τον τρόπο ζωής του, για τον πολιτισμό του και τη διαφορετικότητα του. Αυτό θα πρέπει να αποτελεί δικαίωμα και όχι στήριγμα για εθνικισμούς και συντηρητισμούς.

Επομένως, η Ορθόδοξη Εκκλησία μας στον ελληνικό χώρο οφείλει να τονώσει την πίστη του λαού

μας στις αξίες του χριστιανισμού, παραμερίζοντας τους μοντερνισμούς και τις σκέψεις για παρελθοντισμό. Η Εκκλησία όπως αναφέρουν οι ιστορικοί πάντα αποτελούσε τη σύνδεση του ελληνικού κόσμου, από τον αρχαίο ως το νεότερο. Χαρακτηριστικά είναι τα λόγια του ιστορικού του Βυζαντίου, Στήβεν Ράνσιμαν: «*Στους σκοτεινότερους αιώνες της ελληνικής ιστορίας, η Εκκλησία ήταν εκείνη η οποία, παρ' όλες τις δυσκολίες, τις πολλές απογοητεύσεις και αυτές ακόμη τις ταπεινώσεις μπόρεσε όχι μόνο να προσφέρει πνευματική ανακούφιση, αλλά και να συντηρήσει τις παραδόσεις του Ελληνισμού. Οι μοντερνιστές έχουν συχνά υποτιμήσει το ρόλο της υπογραμμίζοντας το κενό, το χάσμα που υπάρχει μεταξύ του αρχαίου κόσμου και του χριστιανικού κόσμου. Αλλά το χάσμα δεν ήταν αγεφύρωτο. Οι Μεγάλοι Πατέρες της Εκκλησίας διέσωσαν πολλά από τα πιο ωραία που είχε η αρχαία ελληνική σκέψη και το αρχαίο ελληνικό πνεύμα και τα παρέδωσαν στην Εκκλησία ως αυτή την ημέρα*»¹. Η Εκκλησία μας οφείλει να στηρίξει τον ελληνικό κόσμο τώρα, στις δύσκολες ώρες που βιώνει, με σκοπό την επικράτηση ειρήνης και γαλήνης εσωτερικής. Όλα αυτά τα έχει ανάγκη ο σημερινός άνθρωπος και ιδίως ο νέος που πλήττεται καθημερινά από την κοινωνική αδικία, την αναξιοκρατία, την εγκληματικότητα και τη διαφθορά.

Στον ευρωπαϊκό χώρο απ' την άλλη πλευρά οφείλει η Ορθοδοξία να συμβάλλει στην αποφυγή της διάσπασης του ευρωπαϊκού κόσμου. Να στηρίξει κάθε προσπάθεια πολυμορφίας και εξάλειψης ρατσισμού. Να προβάλλει την πίστη της, τη διδασκαλία της, το ήθος των Πατέρων της, το σεβασμό στο ανθρώπινο πρόσωπο, στο συνάνθρωπο και στην κτίση, να τονίζει την έννοια της πτώσης και της μετάνοιας, του θανάτου και

της Ανάστασης, αληθινές αξίες. Το ήθος των πιστών της να φωτίσει τον υλοκρατούμενο κόσμο, όπου όλα πωλούνται και αγοράζονται και όπου οι σκοπιμότητες κυριαρχούν και πνίγουν την αλήθεια.

Αντί επιλόγου

Πρέπει να καταλάβουμε, όπως το κατάλαβε ο σπουδαίος Ευρωπαίος φιλόσοφος Γιούργκεν Χάμπερμας, ότι τα θεμέλια του σύγχρονου ευρωπαϊκού πολιτισμού και του κράτους πρόνοιας είναι χριστιανικά και ότι χωρίς τις χριστιανικές αξίες και σημασίες οι ευρωπαϊκές κοινωνίες δεν θα γίνουν πιο σύγχρονες, όπως ορισμένοι νομίζουν, αλλά πιο ανελέητες και άδικες και επιτρέψτε μου να πω, πιο μισαλλόδοξες και πιο βάρβαρες.² Το Ευαγγέλιο αιμοδοτεί μυστικά τις δημοκρατικές μας αξίες και την ανθρωπιά της κοινωνίας μας. Ας μην ξεχνάμε ότι η σύγχρονη δημοκρατία γεννήθηκε μέσα στη χριστιανική Ευρώπη, η δημοκρατία γεννήθηκε μέσα στην Εκκλησία.³

Επιμέλεια:

Ελισάβετ Κομνηνού

διπλωμ. Ηλεκτρολόγος Μηχανικός & Μηχανικός Υπολογιστών ΕΜΠ

Πηγές:

«Λόγος και ρόλος της Ορθοδοξίας στην Ενωμένη Ευρώπη», Λόγος εκφωνηθείς από τον μακαριστό Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και Πάσης Ελλάδος Χριστόδουλο, στον Άρειο Πάγο-Πνύκα την εσπέρα της 29-6-2000
<http://www.xfe.gr/old/article.php?sid=175>
http://www.ecclesia.gr/greek/holysynod/committees/europe/karmas_melloneu.html

2 Γ. Χάμπερμας, Το μέλλον της ανθρώπινης φύσης, Πίστη και Γνώση, εκ. Scripta, 2004

3 Μήνυμα του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος, κ. Ιερωνύμου 29/1/2013

1 Περιοδικό «Η Δράσις μας» τ.107, 1983, σελ.9

Οι Χριστιανικές καταβολές του Ευρωπαϊκού Πολιτισμού και της Ενωμένης Ευρώπης

Οι Χριστιανικές ρίζες του Ευρωπαϊκού γίνεσθαι και σε ποιο βαθμό αυτές καθόρισαν την Ευρώπη.

Είναι γεγονός ότι στο διάβα της ιστορίας της, η Ευρώπη γνώρισε πολλές μεταβολές και θα μπορούσε να ειπωθεί με σιγουριά ότι άλλαξε πολλά “πρόσωπα”. Ωστόσο, σύμφωνα με τους περισσότερους ιστορικούς τρία είναι τα βασικά στοιχεία που διαμόρφωσαν τον πολιτισμό της μέχρι τώρα: ο αρχαιοελληνικός πολιτισμός, το ρωμαϊκό δίκαιο και

η χριστιανική διδασκαλία.

Αν και ο Χριστιανισμός δεν ταυτίζεται με την ιστορία της Ευρώπης αυτής καθ’ εαυτής, αποτέλεσε τον συνδετικό κρίκο, τον κοινό παρονομαστή μεταξύ όλων των διαφορετικών παραδόσεων που συνάντησε στον ευρωπαϊκό χώρο. Υπήρξε δηλαδή το ζυμάρι, με βάση το οποίο ζυμώθηκαν τόσα ανομοιογενή μεταξύ τους στοιχεία. Κι αυτό, λόγω της παγκοσμιότητας του μηνύματός του Ευαγγελίου και του σεβασμού

του απέναντι στη διαφορετικότητα κάθε λαού, αλλά και ανθρώπου.

Η βαθιά ριζωμένη επίδραση του Χριστιανισμού στην ευρωπαϊκή κουλτούρα εντοπίζεται όχι μόνο στις Τέχνες, αλλά και στις κοινωνικοπολιτικές δομές και την ίδια την φιλοσοφική θεώρηση περί ανθρώπου, κόσμου και ελευθερίας. **Συγκεκριμένα, ο Χριστιανισμός ανύψωσε τον άνθρωπο τονίζοντας την ξεχωριστή θέση, αλλά και την πνευματική του αξία.**

Από την φύση του αυτό αποτελεί μια εναντίωση (που πολλές φορές στην ιστορία καταπνίγεται) προς κάθε μορφή υποδούλωση ή ταξική διαφοροποίηση που εξευτελίζει το ανθρώπινο πρόσωπο. Σ' αυτές τις ιδέες βασίστηκαν οι κινήσεις που οδήγησαν στην κατάργηση της δουλείας και των φυλετικών διακρίσεων, αλλά και στην εξύψωση της θέσης της γυναίκας -ιδέες ανύπαρκτες και ολωσδιόλου απαράδεκτες στην προ Χριστού εποχή.

Με τον Χριστιανισμό πρώτη φορά στην ευρωπαϊκή -και εν

καλλιεργήθηκε συστηματικά το ενδιαφέρον για τον συνάνθρωπο, η αλληλοβοήθεια και η αλληλεγγύη. Δεν είναι υπερβολή να πούμε ότι πάνω σ' αυτές τις απόψεις θεμελιώθηκε ο Καταστατικός Χάρτης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Από τα παραπάνω δεν μπορούσε παρά να επηρεαστεί και η δικονομία και η διοίκηση. Ειδικά στην Ανατολική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία (Βυζάντιο) το Ρωμαϊκό Δίκαιο αναδιαρθρώθηκε με βάση τα χριστιανικά ιδεώδη παίρνοντας ένα πιο φιλάνθρωπο χαρακτήρα.

Αλλά και στα θέματα της διακυβέρνησης, ο αυτοκράτορας δεν ταυτιζόταν πλέον με τον

Θεό, με μακροχρόνιο αποτέλεσμα να ανοίξει ο δρόμος για τις πολιτικές ελευθερίες. Το κήρυγμα του Θεανθρώπου Χριστού προβάλλει την ελευθερία και το ισάξιο όλων των ανθρώπων -παρά το γεγονός ότι αυτό αποσιωπήθηκε τραγικά πολλές φορές. Πάνω σ' αυτήν την ιδέα της ελευθερίας και την αρχαιοελληνική σκέψη περί δημοκρατίας κτίστηκαν τα πολιτεύματα της σημερινής Ευρώπης αν και πέρασε πολύς καιρός για την μετάβαση αυτή.

Τέλος, είναι αξιοσημείωτο να αναφερθεί ότι **οι πρωτεργάτες της δημιουργίας των ευρωπαϊκών Κοινοτήτων που αργότερα μετεξελίχθηκαν σ' αυτό που σήμερα αποκαλούμε Ευρωπαϊκή Ένωση είχαν χριστιανική ανατροφή** (π.χ. Robert Schuman, Konrad Adenauer, Alcide De Gasperi, Helmut Kohl κ.ά.). Πολλοί δε από αυτούς ήταν εκπρόσωποι χριστιανο-δημοκρατικών κομμάτων, αλλά και ευσεβείς Χριστιανοί (οι περισσότεροι ανήκαν στο Βατικάνειο δόγμα). Συνεπώς δεν μπορεί να περάσει απαρατήρητο το γεγονός ότι η ιδέα για μια Ευρώπη ενότητας, ειρήνης και αλληλοϋποστήριξης των μελών της προήλθε από ανθρώπους που πίστευαν στο κήρυγμα του Χριστού- το κατεξοχήν κήρυγμα της ειρήνης, της αγάπης και της ενότητας.

Γίνεται πλέον αντιληπτό ότι **το ευρωπαϊκό πνεύμα έχει εμποτισθεί από την χριστιανική διδασκαλία**. Έστω και υποσυνείδητα μέσω των νομικών διατάξεων υπήρξε μεγάλη η απήχηση των χριστιανικών απόψεων περί αγάπης, φιλανθρωπίας, ελευθερίας, ισοτιμίας και σεβασμού προς κάθε συνάνθρωπό μας. Στη σύγχρονη εποχή, πολλοί λησμονούν ότι αυτά τα στοιχεία προέρχονται από την διδασκαλία του ενανθρωπήσαντος Θεού μας. Είναι αλήθεια ότι στη Δύση έγιναν μεγάλα λάθη παρερμηνεύσης των Ιερών Γραφών με τραγικές συνέπειες. Όμως παρά τις αδυναμίες και τα ελαττώματα των ανθρώπων, τα ιδανικά της χριστιανικής διδασκαλίας δεν χάνουν την αξία τους, ενώ η συμβολή τους στην διαμόρφωση του ευρωπαϊκού πνεύματος και κατά συνέπεια στις κατοπινές προσπάθειες της Ενωμένης Ευρώπης για ειρήνη και βελτίωση των ανθρώπινων σχέσεων και της ζωής υπήρξε καθοριστική και έχει χαραχτεί ανεξίτηλα.

A.M.

Φοιτ.Τμημ. Μαθηματικών
ΕΚΠΑ

Τρία είναι τα βασικά στοιχεία που διαμόρφωσαν τον πολιτισμό της μέχρι τώρα: ο αρχαιοελληνικός πολιτισμός, το ρωμαϊκό δίκαιο και η χριστιανική διδασκαλία

γίνει στην ανθρώπινη- ιστορία τονίζεται η αγάπη και η φροντίδα για τους ασθενείς, τους φτωχούς, τους φυλακισμένους, τους αιχμαλώτους και γενικά όλους τους αναξιοπαθούντες, τους οποίους ο Κύριος μας Ιησούς Χριστός αποκαλεί αδελφούς Του. Έτσι εμφανίζονται τα φιλανθρωπικά ιδρύματα, τα νοσοκομεία, αλλά και τα σχολεία που διατίθενται για την προσφορά προς το κοινωνικό σύνολο. Κατ' αυτόν τον τρόπο

Ο Οδυσσέας Ελύτης για την Ευρώπη*

Κάποτε θα ερχόταν η στιγμή για την Ευρώπη να συνειδητοποιήσει τις ρίζες της αφού δεν μπορεί να υπάρξει σαν αυτόνομη μονάδα χωρίς κάποιο θεωρητικό υπόβαθρο, αλλά και για την Ελλάδα η στιγμή να αποφασίσει αν θα μείνει απομονωμένη στις δικές της αξίες ή θα ενταχθεί σ' ένα ευρύτερο σύνολο με οφέλη πρακτικής φύσεως αναμφισβήτητα, αλλά και με τον κίνδυνο να αλλοιωθεί η φυσιογνωμία της. Από αυτή την άποψη ομολογώ ότι είμαι απομονωτικός. Μια ζωή ολόκληρη αγωνίστηκα γι αυτό που λέμε «Ελληνικότητα» και που δεν είναι τίποτα άλλο παρά ένας τρόπος να βλέπεις και αισθάνεσαι τα πράγματα είτε στην κλίμακα τη μεγάλη είτε στην ταπεινή. Θέλω να πω είτε σ' ένα Παρθενώνα είτε σ' ένα λυχνάρι. Το παν είναι η ευγένεια, η ποιότητα, σε αντίθεση με το μέγεθος και την ποσότητα που χαρακτηρίζουν τη Δύση. Γιατί εκεί βρίσκεται η διαφορά. Οι ευρωπαίοι αντλήσανε από τις ελληνικές αξίες για φτάσουν στην Αναγέννηση. Αλλά η Αναγέννηση η δική τους είναι κάτι πολύ διαφορετικό απ' αυτό που θα μπορούσαμε να κάνουμε εμείς εάν δε μας σταματούσε η τουρκοκρατία. Το βλέπουμε αυτό στη ταπεινή κλίμακα, τη μόνη άλλωστε όπου μπορούσαμε ακόμη να εκδηλωνόμαστε. Από την άπο-

ψη ότι μια εσωτερική αυλή νησιώτικου σπιτιού - κατά την ταπεινή μου γνώμη - ή ένας περίβολος μοναστηριού είναι - σαν αντίληψη εννοώ - πολύ πιο κοντά στο πνεύμα που έκανε τους Παρθενώνες και τις Θεομήτορες, παρά όλες οι κολώνες και οι μετώπες των ευρωπαϊκών ανακτόρων. Που σημαίνει ότι αν συνέχισε κάποιος την αισθαντικότητα την ελληνική και τη διατήρησε είναι αποκλειστικά ο λαϊκός μας πολιτισμός. Μόνον που και αυτός στις ημέρες μας κινδυνεύει. Οι αστοί στην πλειοψηφία τους - βέβαια υπήρξαν και εξαιρέσεις - μιμήθηκαν τους ευρωπαίους δηλαδή την παραποιημένη αίσθηση της Ελληνικότητας. Και στη συνέχεια οι ανερχόμενοι από το λαό μιμήθηκαν τους αστούς. Έτσι φτάσαμε σ' ένα σημείο που αναρωτιέται κανείς σε τι πια ωφελεί η απομόνωση, τι πάει να προστατέψει. Και με κίνδυνο να φανώ αντιφατικός οδηγούμαι στο άλλο άκρο. Λέω μήπως είναι σοφρωνέστερον αντί να αντιταχτούμε στο ρου της ιστορίας μήπως μία διαφορετική στρατηγική θα μας βοηθούσε να διακριθούμε από έναν άλλο δρόμο. **Ο Ελληνισμός έδειξε ανέκαθεν μια καταπληκτική ικανότητα να αφομοιώνει, να προσαρμόζεται και να δραστηριοποιείται μέσα στα ξένα σύνολα. Εχομε μια πλειάδα Ελλήνων που διακρίθηκαν την εποχή της δι-**

ασποράς στα μεγάλα κέντρα του εξωτερικού, και στην Ευρώπη και στην Ανατολή. Και τότε αυτά; Την εποχή που η Ευρώπη ήταν στην ακμή της και τα κράτη ήταν ισχυρά και σκληρά. Πόσο μάλλον σήμερα, που όπως και να το κάνουμε, είναι γηρασμένα, είναι εξασθενημένα και θα έλεγα ότι έχουν ανάγκη από το σφρίγος νεότερων λαών. Αυτό με κάνει λοιπόν να κατασιγάω μέσα μου τον αισθηματία Έλληνα που κρύβω και να σκέπτομαι ότι ίσως είναι πιο σωστό να μη φοβηθούμε τη σύγκριση και την άμιλλα αλλά να προχωρήσουμε, φυσικά πάντοτε με την προοπτική να διακριθούμε στην ποιότητα που σημαίνει στο πνεύμα. **Γι' αυτό επιμένω πολύ στο θέμα της παιδείας. Χρειαζόμαστε παιδεία σοβαρή, βαθιά, όχι αυτή τη τεχνική που ξιπάζει στις ημέρες μας, γιατί μόνο μ' αυτή θα μπορούσαμε να διακριθούμε και να πορευτούμε σ' ένα καινούργιο δρόμο αλλά και να διατηρήσουμε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της φυσιογνωμίας μας.**

*Απομαγνητοφωνημένο απόσπασμα από το ψηφιακό αρχείο της ΕΡΤ

Επιμέλεια:
Αγγελική Καλκάνη
τελειόφ. Ηλεκτρολόγων Μηχανικών
& Μηχανικών Υπολογιστών ΕΜΠ

Στην αντίπερα όχθη...

Είναι 9:00 π. μ. το πρωί. Δευτέρα. Βγαίνω από το μετρό και ακολουθώ-μηχανικά πλέον-τη διαδρομή για τη σχολή. Πολύς κόσμος γύρω μου βιάζεται, επιταχύνει το βήμα του· στο μυαλό του καθενός «μπερδεύονται» τα διάφορα «πρέπει» της ημέρας. Και για ακόμη μία φορά στο βάθος, σε ένα πάρκο, η ίδια εικόνα. Μια εικόνα που ξεχωρίζει από το υπόλοιπο περιβάλλον άγχους, εγρήγορης και ταχύτητας. Κυριαρχούν η απομόνωση και η ζωή στο περιθώριο. Μια εικόνα που δύσκολα συνηθίζεται, δύσκολα παύει να «γεννά» συναισθήματα θλίψης και κενότητας.

Κύριο χαρακτηριστικό της, οι άνθρωποι. Οι άνθρωποι που νιώθουν ότι τίποτα δεν τους ανήκει, τίποτα δεν προσδοκούν, σε τίποτα δεν μπορούν πλέον να ελπίσουν. Οι άστεγοι, οι τοξικομανείς, οι εξαρτημένοι από κάθε είδους ουσία. Άνδρες και γυναίκες, Έλληνες και μη. Μικροί και μεγάλοι. Μερικοί εξ αυτών ακόμα και συνομήλικοί μου. Έχουν διασκορπιστεί στα παγκάκια, κάτω στο χώμα, στο δρόμο που περιβάλλει το αίθριο τις κουβέρτες, τα ρούχα και τα χρησιμοποιημένα ποτήρια τους. Επαφή με το περιβάλλον καμία. Αδιαφορούν για τους περαστικούς. Άλλωστε και εκείνοι παραμένουν πλέον απαθείς, λόγω της συχνότητας παρόμοιων περιστατικών. Αδιαφορούν για όλους όσους βρίσκονται δίπλα τους, σε

αρχικό ή πιο προχωρημένο στάδιο εξάρτησης, λιγότερο ή περισσότερο κοντά στο θάνατο. Αδιαφορούν ακόμα και για τις αστυνομικές αρχές που στέκονται λίγο πιο πίσω και τους παρακολουθούν. Ούτως ή άλλως η αστυνομία δεν επεμβαίνει συχνά... Άνθρωποι κάτω από στολές και κράνη, με τα όπλα στα χέρια, αλλά συνάμα τόσο αμήχανοι, ανίσχυροι απέναντι στη σκληρή πραγματικότητα, περιμένοντας τη λήξη της βάρδιάς τους. «Δεν ενοχλούν κανέναν. Αφήστε τους», άκουσα έναν από τους αστυνομικούς να απαντάει σε έναν περαστικό διαμαρτυρόμενο για τη χρήση ουσιών που εκτυλίχθηκε μπροστά στα μάτια του... Μια σιωπηρή αποδοχή της κατάστασης εκ μέρους του συντεταγμένου κράτους, των μηχανισμών του, του Πανεπιστημίου...

Τελικά εγώ θα φτάσω στη σχολή, θα ξεκινήσει το μάθημα και η ζωή μου θα συνεχιστεί κανονικά με τη σκληρότητα αλλά και τη μαγεία της, σε αντίθεση με τη ζωή εκείνων των ανθρώπων. Αυτή θα βυθίζεται κάθε μέρα σε πιο βαθιά σκοτάδια. Δεν είναι υπερβολή. Είναι η πραγματικότητα που βασανίζει καθημερινά πολλούς συνανθρώπους μας. Διότι όλοι εκείνοι που παγιδεύτηκαν σε αυτή την «άβυσσο» ίσως κάποτε ζούσαν φυσιολογικά· ή έστω όχι όπως σήμερα. Ίσως να είχαν και αυτοί στόχους και όνειρα, που μετά από κάποια δύσκολη στιγμή όμως ξε-

χάστηκαν ή έχασαν την αξία τους. Θα μπορούσαμε άραγε να δούμε στο πρόσωπό τους τον γείτονα, τον παλιό συμμαθητή, τον φίλο ή τον αδελφό μας;

Μια τέτοια προοπτική είναι παντελώς ξένη για εμάς. Κάτι που βρίσκεται εκτός των συνόρων της δικής μας ζωής. Μεταξύ του σίτου και της λήθης μας. Ή μήπως όχι; Μήπως τα όρια είναι δυσδιάκριτα; Μάλλον είναι. Διότι στη ζωή κάθε ανθρώπου μπορεί να προκύψει κάτι, ο,τιδήποτε, διαφορετικό για τον καθένα, που θα τον κάνει να βρεθεί στην «αντίπερα όχθη». Εκεί όπου δεν θα θέλει να προσπαθεί, συνεπώς ούτε και να ανταμείβεται. Το ζητούμενο είναι πώς μπορούμε να διαχειριστούμε εμείς αυτό το «κάτι», ούτως ώστε να μην βρει μέσα μας πρόσφορο έδαφος για να καλλιεργηθεί. Γίνεται και εμείς οι ίδιοι να μην χάσουμε ποτέ την ελπίδα, το κίνητρό μας για ζωή, την επιθυμία μας για ανακάλυψη;

Η απάντηση, νομίζω, έχει να κάνει με τι θεωρεί ο καθένας σημαντικό και τι όχι και σε τι πιστεύει συνειδητά, ώστε να μπορεί κάθε φορά, κάθε στιγμή που νιώθει μικρός μπροστά στα μεγάλα προβλήματα, να βρίσκει τον αντίλογο στον λόγο παραίτησης.

Κάποιοι, λοιπόν, θα πουν ότι με την πίστη στα ιδανικά, στις αξίες, στον άνθρωπο και στις δυνατότητές του μπορείς να νικήσεις τα πάντα. Αυτό ίσως πίστευαν και εκείνοι που «έπεσαν». Για να αντέξεις, όμως, πρέπει να υπερβείς και για να υπερβείς πρέπει να έχεις πίστη. Έχω πίστη σημαίνει εμπιστεύομαι τις δυνάμεις μου σε Εκείνον και μαζί με Εκείνον αντιστέκομαι. Αντιστέκομαι και στέκομαι: «Ίνα τι περίλυπος εί, ή ψυχή μου; καὶ ἵνα τι συνταράσσεις με; ἔλπισον ἐπὶ τὸν Θεόν, ὅτι ἐξομολογήσομαι αὐτῷ· σωτήριον τοῦ προσώπου μου καὶ ὁ Θεός μου» (Ψαλμ. 41: 6).

Στέκομαι, όμως, δεν σημαίνει σταματώ. Σημαίνει προχωρώ αναζητώντας όχι τον τεχνητό, αλλά τον όντως Παράδεισο.

Επιμέλεια:
Αθηνά Χαράλαμπος
Φοιτ. Νομικής ΕΚΠΑ

Είσαι νέος; Ψάξε για το μέλλον σου!

erasmus

Εν μέσω κρίσης, όχι μόνο οικονομικής, εν μέσω της πνευματικής και κοινωνικής εξαθλίωσης που υφίσταται η χώρα μας τις μέρες αυτές, εμείς, οι φοιτητές μπορούμε να αξιοποιήσουμε τους φοιτητικούς θεσμούς, τα προγράμματα που προσφέρονται μέσω της **Ευρωπαϊκής Ένωσης**, τόσο για να ενισχυθούμε στον οικονομικό τομέα, στις προπτυχιακές- μεταπτυχιακές σπουδές μας, αλλά και στην μετέπειτα επαγγελματική μας πορεία. Υπάρχουν πάρα πολλά και ενδιαφέροντα προγράμματα, όπως είναι το Erasmus, η ευρωπαϊκή κάρτα νέων, το Interrail, οι ευρωπαϊκές υποτροφίες και άλλα παρόμοια. Καθότι οι πιο πολλοί από εμάς έχουμε σκεφτεί να ψάξουμε κάποιες πληροφορίες ή να συμμετάσχουμε σε κάποιες από αυτές τις ευκαιρίες-προγράμματα, παρακάτω μπορείτε να αντλήσετε κάποιες κατατοπιστικές πληροφορίες.

Καταρχάς, υπάρχει το **Erasmus**. Αποτελεί την ναυαρχίδα των προγραμμάτων εκπαίδευσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προώθηση της κινητικότητας και της συνεργασίας στην ανώτατη εκπαίδευση σε ολόκληρη την Ευρώπη. ERASMUS είναι το ακρωνύμιο για το: European Region Action Scheme for the Mobility of University Students. Πήρε την ονομασία του από τον φιλόσοφο, θεολόγο και ανθρωπιστή του 15ου αιώνα Έρασμο του Ρότερνταμ (1465-1536). Ο Έρασμος εργάστη-

κε και έζησε σε διάφορες χώρες. Δίκαia τον ονόμασαν πνευματικό πατέρα της αναμόρφωσης. Διέθεσε όλη του την περιουσία στο Πανεπιστήμιο της Βασιλείας κι έγινε ο πρόδρομος για τις υποτροφίες κινητικότητας για τις χώρες της Ευρώπης συγγράφοντας, μελετώντας κι εκπαιδεύοντας πλήθος νέων διαφόρων χωρών. **Το Πρόγραμμα Erasmus έκανε την εμφάνισή του το 1987 παρέχοντας εκείνη την χρονιά την δυνατότητα σε 3.000 φοιτητές να μετακινηθούν.** Με το πέρασμα του χρόνου πέτυχε να γίνει ιδιαίτερα δημοφιλές φτάνοντας τους 140.000 φοιτητές το 2005. Σήμερα στο Πρόγραμμα συμμετέχει το 90% των ευρωπαϊκών Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης. **Στόχος του είναι η βελτίωση της ποιότητας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, η ενίσχυση της ευρωπαϊκής της διάστασης, η προώθηση της διά βίου εκπαίδευσης, η ενθάρρυνση της κινητικότητας, καθώς και η πρόσβαση όλων στην εκπαίδευση.** Στα πλαίσια του ERASMUS οι φοιτητές μπορούν να ολοκληρώσουν ένα μέρος των σπουδών τους σε μια άλλη Ευρωπαϊκή χώρα για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Συμμετέχουν οι 27 χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι 3 χώρες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ισλανδία, Λιχτενστάιν και Νορβηγία) και η Τουρκία. Ποιοι έχουν **δικαίωμα πρόσβασης** στο πρόγραμμα αυτό;

- Φοιτητές όλων των μορφών ανώτατης εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρίες.

- Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης, όπως αυτά ορίζονται από τα Κράτη Μέλη της ΕΕ και τις λοιπές συμμετέχουσες χώρες.

- Διδακτικό προσωπικό και λοιπό προσωπικό των προαναφερομένων Ιδρυμάτων, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρίες.

- Προσωπικό από επιχειρήσεις με σκοπό τη διδασκαλία σε ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρίες.

Επίσης, ένα άλλο φοιτητικό πρόγραμμα, που είναι στο χέρι μας να γνωστοποιήσουμε, είναι η **Ευρωπαϊκή Κάρτα Νέων**. Πρόκειται για **εκπαιδευτική κάρτα** (όχι πιστωτική ή χρεωστική), την οποία μπορεί να έχει κάθε νέος, ηλικίας 13 - 30 ετών. Ισχύει για ένα χρόνο από την ημερομηνία έκδοσής της, στοιχίζει 10 ευρώ και μπορεί να την ανανεώνει κανείς κάθε χρόνο μέχρι να κλείσει τα 30. Έχοντας αυτή την κάρτα οι φοιτητές μπορούν να απολαμβάνουν προνομίων, τόσο στην Ελλάδα όσο και σε 37 ακόμα χώρες. **Στους κατόχους της προσφέρεται ένας κατάλογος άνω των 100.000 προσφορών για ταξίδια, πολιτιστικά γεγονότα, μεταφορικά μέσα, βιβλιοπωλεία, υπηρεσίες, καταστήματα και πολλά άλλα.** Στην Ευρώπη χρησιμοποιείται ήδη από περίπου 5 εκατομμύρια νέους. Στην Ελλάδα, η διανομή της κάρτας αυτής έχει ξεκινήσει από το 2011, ύστερα από πρωτοβουλία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων. Τα ενεργά μέλη της ανέρχονται περίπου στα 10.000, ενώ προωθείται από τη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς και το Ινστιτούτο Νεολαίας, μέλος της EYCA (European Youth Card Association). Μέσα από το επίσημο site της κάρτας για την

Ελλάδα (www.european youthcard.gr) μπορούν όλοι να ενημερωθούν για τις εκπώσεις που ισχύουν στη χώρα μας. Γενικότερα οι νέοι μπορούν να ενημερωθούν για τις παροχές της κάρτας σε όλη την Ευρώπη και μέσα από το www.european youthcard.org. Η συγκεκριμένη κάρτα αποτελεί ένα εργαλείο ψυχαγωγίας, επικοινωνίας και πληροφόρησης των Ευρωπαίων πολιτών.

Το **Interrail**, είναι ένα **εισιτήριο** (που ισχύει από 5 μέρες έως και ένα μήνα, ανάλογα με αυτό που θα διαλέξεις), το οποίο σου **παρέχει δωρεάν μετακίνηση με όλα τα τρέινα της Ευρώπης**. Απευθύνεται σε οποιονδήποτε, αρκεί να είναι πολίτης σε μια χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης• άμα μάλιστα είσαι από 25 ετών και κάτω, είναι φθηνότερο. Το εισιτήριο δεν θεωρείται έγκυρο για να ταξιδέψεις στην χώρα, από την οποία προέρχεσαι, ενώ είναι απαραίτητη η κράτηση εισιτηρίων 3 μήνες πριν από την ημερομηνία του ταξιδιού. Συγκεκριμένα, οι χώρες που μπορείς να επισκεφτεί κανείς είναι: Αυστρία, Βέλγιο, Βοσνία Ερζεγοβίνη, Βουλγαρία, Κροατία, Τσεχία, Δανία, Φινλανδία, Γαλλία, FYROM, Γερμανία, Μεγάλη Βρετανία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Μαυροβούνιο, Ολλανδία, Νορβηγία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ιρλανδία, Ρουμανία, Σερβία, Σλοβακία, Σλοβενία, Ισπανία, Σουηδία, Ελβετία, Τουρκία.

Επίσης, υπάρχουν οι **ευρωπαϊκές υποτροφίες**, τις οποίες όλο και περισσότεροι φοιτητές αναζητούν προκειμένου να καλύψουν τα έξοδα των μεταπτυχιακών σπουδών τους. Οι φορείς που παρέχουν υποτροφίες για σπουδές διακρίνονται σε κρατικούς - δημόσιους και ιδιωτικούς, σε φορείς εσωτερικού και εξωτερικού, όπως π.χ. υπουργεία, ξένες κυβερνήσεις, ιδιωτικά ιδρύματα, διεθνείς οργανισμοί και πανεπιστήμια. Οι προϋποθέσεις καθώς και η διάρκεια των υποτροφιών εξαρτώνται καθαρά από τον φορέα που τις παρέχει και αναφέρονται ειδικά στην προκήρυξη κάθε υποτροφίας. Τα **βασικά**

κριτήρια επιλογής υποτρόφων, σε γενικές γραμμές, είναι τα εξής:

- Ο βαθμός πτυχίου/διπλώματος

- Οι επιδόσεις σε μαθήματα σχετικά με τον τομέα εξειδίκευσης για τον οποίο προκηρύσσεται η υποτροφία

- Η καλή γνώση της ξένης γλώσσας του τόπου σπουδών

- Η καταγωγή από συγκεκριμένο τόπο

- Η οικονομική κατάσταση

Για τη χορήγηση υποτροφιών στις περισσότερες περιπτώσεις απαιτείται κατάθεση δικαιολογητικών, ενώ σε κάποιες και συμμετοχή σε διαγωνισμό.

Όλα αυτά, μπορούν να βοηθήσουν εμάς, τους φοιτητές στις σπουδές μας και παράλληλα να μας ανοίξουν νέους ορίζοντες στην επαγγελματική μας καριέρα. Ας μην αφήσουμε αυτές τις ευκαιρίες να μείνουν ανεκμετάλλετες.

Επιμέλεια:

Γιώργος Πράρας

Φοιτ. Μηχανολογίας Α.Τ.Ε.Ι.

Πειραιά

Πηγές:

<http://compus.uom.gr/erasmus/?q=el/general>

<http://erasmus.uoi.gr/>

<http://www.european youthcard.gr/>

Η πρώτη ευρωπαϊά Χριστιανή

«Λυδία, πορφυρόπωλις πόλεως Θυατείρων, σεβομένη τόν Θεόν, ἤκουεν...»

(Πράξεις ιστ', 14)

Σε μια εποχή που όλες οι συζητήσεις περιστρέφονται γύρω από την κρίση, το αν θα μείνουμε ή όχι στο ευρώ, το αν μας θέλουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση κλπ, μια γυναίκα, η οποία πρώτη δέχθηκε το ευαγγελικό μήνυμα στην Ευρώπη, προβάλλεται από την Εκκλησία ως ένα φωτεινό παράδειγμα ζωής. Ζωής με αρχές από εκείνες που, αν είχαμε σήμερα ως ευρωπαίοι Χριστιανοί, η Ευρώπη θα μιλούσε για πολλά άλλα πράγματα και όχι μόνο για την πορεία του ευρώ και τις αγορές... Η γυναίκα αυτή δεν είναι άλλη από την Αγία Λυδία τη Φιλιππούσα.

Όπως μας πληροφορεί ο Απόστολος Λουκάς στις Πράξεις των Αποστόλων, η Αγία Λυδία καταγόταν από τα Θυάτειρα της Μ. Ασίας, από όπου πήρε και το όνομά της, αλλά έμενε στους Φιλίππους της Μακεδονίας. Εργαζόταν ως έμπορος πορφύρας, ενός ακριβού υφάσματος εκείνης της εποχής. Την περίοδο, λοιπόν, που η Λυδία βρισκόταν στους Φιλίππους της Μακεδονίας, ο Απόστολος Παύ-

λος ήταν στην Τρώαδα και είδε σε όραμα άνθρωπο ντυμένο με μακεδονική στολή, να τον προσκαλεί παρακαλώντας τον να έρθει στην Μακεδονία, λέγοντάς του: «διαβάς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν» (Πράξεις ιστ', 9). Ερχόμενος ο Απόστολος Παύλος στην Ελλάδα, μαζί με τούς συνεργάτες του, Σίλα, Λουκά και Τιμόθεο, για να κηρύξει «Χριστό εσταυρωμένο και αναστάνα» έκανε στάση στην Νεάπολη, τη σημερινή Καβάλα. Η Νεάπολη εκείνη την εποχή αποτελούσε σημαντικό λιμάνι, με αποτέλεσμα το εμπόριο να βρίσκεται στο απόγειο του και οι περισσότεροι από τους κατοίκους της να έχουν οικονομική ευμάρεια.

Ο Απόστολος Παύλος αποφάσισε να επισκεφθεί την αρχαία πόλη των Φιλιππων την ημέρα του Σαββάτου, καθώς ήξερε ότι κοντά στις όχθες του ποταμού Ζυγάκτου μαζεύονταν πολλοί Ιουδαίοι και ειδωλολάτρες για να προσευχηθούν. Εκεί, λοιπόν, συναντά κάποιες θεοσεβούμενες κοπέλες και αρχίζει να κηρύττει σ' αυτές το μήνυμα του Ευαγγελίου. Μία, όμως, από αυτές ξεχωρίζει, «ἥς ὁ Κύριος διήνοιξε τήν καρδίαν προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ Παύλου» (Πράξεις ιστ', 14). Αυτή ήταν η Λυδία, η οποία συγκλονίστηκε τόσο πολύ από την χαρμόσυνη αγγελία της ελεύσεως του Υιού του Θεού στην γη, που ζήτησε από τον Απόστολο της Αγάπης να την βαπτίσει αμέσως Χριστιανή στα νερά του ποταμού. Έτσι, λοιπόν, βαπτίζεται Χριστιανή όχι μόνο αυτή αλλά και ολόκληρη η οικογένειά της. «Ὡς δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς» (Πράξεις ιστ', 15)

Η Λυδία, νιώθοντας απέραντη ευγνωμοσύνη προς τους Αποστόλους τούς προσκαλεί στο σπίτι της. «Εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ Κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου μένате» (Πράξεις ιστ', 15) λόγια που φανερώνουν την ευγένεια και την ταπεινωση της Αγίας, καθώς αφήνει κριτή της αρετής της άλλο πρόσωπο. Και ο

Απόστολος Λουκάς σημειώνει «Καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς» (Πράξεις ιστ', 15), δείχνοντας, ίσως, μ' αυτή την φράση την επιδοκιμασία του γι' αυτήν τους την πράξη. Μ' αυτό τον τρόπο ξεκινάει η συνεισφορά της Λυδίας στο έργο των Αποστόλων. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο Απόστολος Παύλος δε δεχόταν κανενός την ενίσχυση, γιατί ο ίδιος ήταν σκηνοποιός και μέσα από αυτή τη δουλειά, προσπαθοῦσε να βγάλει τα προς το ζην, για να μην δίνει αφορμή κατηγορίας στους επικριτές του.

Η Αγία Λυδία, λοιπόν, συνεχίζει το δρόμο της ιεραποστολής που είχαν χαράξει η Αγία Φωτεινή η Σαμαρείτιδα και οι Μυροφόρες γυναίκες. Σε μια εποχή που η θέση της γυναίκας ήταν ιδιαίτερα υποβαθμισμένη, το επαναστατικό μήνυμα του Ευαγγελίου ακούγεται για πρώτη φορά από τον Απόστολο Παύλο: «Οὐκ ἔνι ἄρσεν και θῆλυ· πάντες γάρ ὑμεῖς εἰς ἓστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ». (Γαλ. γ' 28)

Η Αγία Λυδία ήταν η πρώτη Ευρωπαϊά γυναίκα χριστιανή και αποτελεί πρότυπο ζωής, γιατί άνοιξε ολοκληρωτικά την καρδιά της στο Χριστό και έγινε η πύλη απ' όπου πέρασε ο Χριστιανισμός στην Ευρώπη. Ακόμη, υπενθυμίζει σ' όλες τις γυναίκες τον καθοριστικό ρόλο που πρέπει να έχουν στην κοινωνία. Η Εκκλησία τιμά τη μνήμη της στις 20 Μαΐου. Είθε να έχουμε τις προβες της!

Επιμέλεια:

Ζαχαρούλα Τιφικισή

Πτυχιούχος Παιδαγωγικού
Δημοτικής Εκπαίδευσης Α.Π.Θ.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αρχ. Κωνσταντίνου Σακαρίδη, «Παύλος, ο Απόστολος της Αγάπης», Εκδόσεις Παρουσία, Καβάλα 1992
http://elafosdorkas.blogspot.gr/2012/05/blog-post_19.html
http://users.otenet.gr/~filippi/Ag_Lydia.html
<http://aktines.blogspot.gr/2012/05/20.html>

Οι γελοιογραφίες των ευρωπαϊκών εφημερίδων για την Ελλάδα...

Σε κάθε ιστορική περίοδο, η πένα των σκιτσογράφων κατάφερνε να συλλάβει αυτά που η ιστορική αφήγηση παρέλειψε να πει ή να τονίσει. Συνελάμβανε τα συναισθήματα, τις φιλοδοξίες, τους πόθους, την κακοδαιμονία, τις στρατιωτικές ήττες και νίκες των λαών, εμψύχωνε και ενημέρωνε μέσα από μια εικόνα για αυτό που συμβαίνει στο εκάστοτε ιστορικό γίγνεσθαι.

Οι σκιτσογράφοι των ΜΜΕ της Ευρώπης και του υπόλοιπου κόσμου ασχολήθηκαν τα τελευταία χρόνια επανειλημμένα με τη χώρα μας, την ευρωπαϊκή της προοπτική και την οικονομική κρίση που διέρχεται. Άλλοτε ευρηματικά και άλλοτε χυδαία και προκλητικά απέδωσαν με το χρωστήρα τους τη θέση της Ελλάδας στις διάφορες φάσεις των τελευταίων τριών κυρίως χρόνων. Επιλέξαμε μερικές από αυτές και τις παρουσιάζουμε, επί τη ευκαιρία του αφιερώματος αυτού.

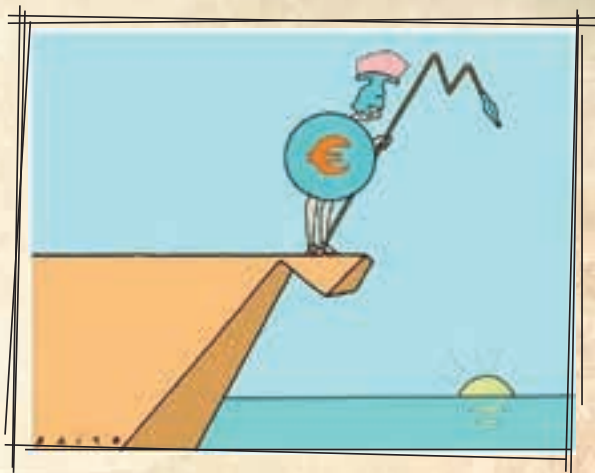
Οι Έλληνες όπως οι «300» των Θερμοπυλών προσπαθούν να σχηματίσουν κυβέρνηση και να φυλάξουν Θερμοπύλες απέναντι στην Καγκελάριο Μέρκελ και τις ευρωπαϊκές ορδές σε σκίτσο του Guardian.

Ένας τσολιάς αντιμέτωπος με τον Χάροντα, στη γελοιογραφία της βρετανικής Independent. Για να μεταφερθεί στον Άδη πρέπει να πληρώσει είτε σε ευρώ είτε σε δραχμές, αλλά μόνο σε μετρητά.

«Τρελαίνομαι για το ελληνικό γλέντι, με τα σπασίματα των πιάτων και τα σχετικά. Όμως, νομίζω ότι αυτό το πάρτι που στήθηκε στη χώρα σας είναι μεγάλο. Και εννοώ πολύ, πολύ μεγάλο, που τα απομεινάρια του πρέπει να τα καθαρίσει η Ευρωπαϊκή Ένωση, με τον Πρόεδρο της Ένωσης αυτοπροσώπως. Φαίνεται πως οι Έλληνες πολιτικοί είχαν τεράστια βουλιμία για το ευρώ, γεγονός που έβλαψε την **εμπιστοσύνη της έναντι των υπολοίπων** ενός οργανισμού που έπρεπε να είναι ό,τι δηλώνει η λέξη: Ευρωπαϊκή ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ. Στην Ολλανδία πολλοί πιστεύουν ότι έχουμε εξαπατηθεί από τις ελληνικές αλχημείες στην οικονομία.», λέει για το σκίτσο του στην Ολλανδική «Het Noord» ο σκιτσογράφος Tom Janssen.

«Κάθε φορά που σκέφτομαι την Ελλάδα, το μυαλό μου τρέχει στον Οδυσσέα και τα ταξίδια του. Ίσως οφείλεται στο ότι γεννήθηκα στη Λισαβόνα. Στην πραγματικότητα, η Ελλάδα είναι μια χώρα που μοιάζει πολύ με τη δική μου. Ίσως γι' αυτό τη νιώθω τόσο δική μου. Για μένα είναι το αληθινό λίκνο της Ευρώπης. Μιας Ευρώπης τόσο όμορφης, όπως αυτή που ονειρεύομαι. Γι' αυτό δεν μου αρέσει να αγγίζουν την Ελλάδα "μου".», δηλώνει ο Brito, σκιτσογράφος της γαλλικής «Le Monde».

Η αρχαία Ελλάδα επιαίτης της Ευρώπης. Σκίτσο του Robert Roussio από το γαλλικό σατιρικό περιοδικό «Sine Hebdo».

Κάπου στον Όλυμπο τοποθετεί τους χαρακτήρες του ο Μάρτιν Τέρνερ της ιρλανδικής εφημερίδας The Irish Times. Ο Δίας κρατάει στα χέρια του πρωτοσέλιδο με τίτλο «Η Ελλάδα αναμένεται να πιάσει τους στόχους μείωσης του χρέους έως το 2022» αναφωνώντας «και λένε ότι εμείς ζούμε σε ένα κόσμο φαντασίας...»

Γελοιογραφία του Κίπερ Γουίλιαμς για τον Guardian. «Λείπει μόνο ένα πράγμα» λέει ο ένας αξιωματούχος στον άλλο κρατώντας στα χέρια του τη συμφωνία για την Ελλάδα σ' έναν καυστικό υπαινιγμό για το περιβόητο και αναπόδραστο «κούρεμα».

«Ἀπό τὸν Θεό τραβιέται ὁ ἄνθρωπος ὅπως ὁ καρχαρίας ἀπὸ τὸ αἷμα...»*

Οδυσσεύς Ελύτης: Ο ποιητής που παρέσχε την Ανάσταση ως πρόταση μιας καινούριας αξιολόγησης του κόσμου, όπου αυτά που αξίζουν είναι στοιχεία της παράδοσης αλλά και πράγματα της καθημερινότητας...¹

Ξεκινώντας, επιβάλλεται να τεθεί μια παράμετρος καθοριστική και καίρια. Αναφερόμενοι στο συγγραφικό έργο του εκάστοτε ποιητή φιλολογικά εξεταζόμενο και προσεγγιζόμενο ως προς κάποιο στοιχείο, διαχωρίζουμε τις επιλογές – πεποιθήσεις του ποιητή ως προσωπικότητα, ακόμα και αν στα κείμενά του η αφήγηση είναι πρωτοπρόσωπη· δεν ενδιαφέρει, εν ολίγοις, η στάση ζωής και η θρησκευτικότητα του δημιουργού, αλλά εξετάζεται το έργο του αποκεκομμένο από τα όσα τυγχάνει να γνωρίζουμε για τον ίδιο. Άλλωστε, το έργο ενός ποιητή μπορεί να συμπεριλαμβάνει ποιήματα τόσο διαφορετικά και αντικρουόμενα...

Αν θέλουμε να μιλήσουμε για την παρουσία του Χριστιανισμού στο έργο του Ο. Ελύτη (1911-1996), αρκεί μόνο να αναφερθούμε στο αναγνωρισμένο ως «ένα από τα ωραιότερα και τιμιότερα παραδείγματα αμειλικτικής καλλιτεχνικής συνείδησης στην ιστορία της ευρωπαϊκής ποίησης»² Ἄξιον Εστί (1959)³, το οποίο εξ ορισμού συνδέεται με τη θρησκεία και την πίστη. Πολυάριθμες αναφορές στην πίστη στον Χριστιανισμό απαντούν, βέβαια,

διάσπαρτες στο έργο του ποιητή, αλλά το Ἄξιον Εστί είναι καθαυτό μια αναφορά στην πίστη!

Όπως έχει επισημανθεί, το ποίημα διατρέχεται από το όραμα της μαχόμενης «για τα τίμια και τ' ἀγαθὰ» ρωμιούσης κατά τη διάρκεια του β' παγκοσμίου πολέμου. Την ίδια στιγμή έχει, ωστόσο, και μια υπόσταση ηθική και μεταφυσική, καθώς προβάλλεται η αιώνια σύγκρουση των αντιθέτων: ζωής και θανάτου, φωτός και σκότους, καλού και κακού. Μέσα στη συνείδηση του ποιητή όλα αυτά παύουν να αποτελούν αντιθέσεις και γίνονται διαφορετικές όψεις της ίδιας πραγματικότητας.⁴ Στην πραγματικότητα μέσα από το Ἄξιον Εστί αποδίδεται η εμπειρία του πολέμου και της Κατοχής υπό τη μορφή των Παθών του Χριστού.⁵

Δέκα χρόνια, μάλιστα, μετά την έκδοση του έργου του αυτού, ο ποιητής εμπιστεύτηκε στον Γ. Π. Σαββίδη κάποιες σημειώσεις, οι οποίες εξηγούν το πώς δημιουργήθηκε το Ἄξιον Εστί. Απόσπασμα από τις σημειώσεις αυτές είναι και το ακόλουθο.

«Εβλεπα καθαρά ότι η μοίρα της Ελλάδας ανάμεσα στα άλλα έθνη ήταν ό,τι και η μοίρα του ποιητή ανάμεσα στους άλλους ανθρώπους· και βέβαια εννοώ τους ανθρώπους του χρήματος και της εξουσίας. Αυτό ήταν ο πρώτος σπινθήρας, ήταν το πρώτο εύρημα, και η ανάγκη που ένιωθα για μια δέηση μου 'δωσε το δεύτερο εύρημα, να δώσω δηλαδή σ' αυτή τη διαμαρτυρία μου για το άδικο τη μορφή μιας εκκλησιαστικής λειτουργίας. Έτσι γεννήθηκε το Ἄξιον Εστί.»⁶

Το Ἄξιον Εστί αποτελεί το έργο με το οποίο ο Ελύτης διεκδίκησε μια

θέση στην εθνική λογοτεχνία, προσφέροντας ταυτόχρονα μία «συλλογική μυθολογία» και ένα «εθνικό έργο». Η λογοτεχνική κριτική υπογράμμισε την αισθητική αξία του καθώς και την τεχνική του αρτιότητα. Η γλώσσα του⁷ επαινέθηκε για την κλασική ακρίβεια της φράσης ενώ η αυστηρή δομή του χαρακτηρίστηκε ως άθλος που «δεν αφήνει να διαφανεί πουθενά ο παραμικρός βιασμός της αυθόρμητης έκφρασης».⁸

Από τον τίτλο της και μόνο η ποιητική σύνθεση Ἄξιον Εστί μας οδηγεί συνειρμικά στο Μεγαλυνάριο της Θεοτόκου που συνέθεσε ο Κοσμάς (ο επίσκοπος Μαΐουμά) : «Ἄξιόν ἐστιν ὡς ἀληθῶς μακαρίζειν σὲ τὴν Θεοτόκον...»

Το έργο διακρίνεται σε τρία μέρη: «Η Γένεσις», «Τα Πάθη» και «Το Δοξαστικόν». Σημειωτέον ότι η δομή αυτή του Ἄξιον Εστί παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον, καθώς είναι αυστηρά «αρχιτεκτονημένη». Θα μπορούσε να παραβληθεί με τα τρία κλίτη ενός χριστιανικού ναού, εκ των οποίων το μεσαίο είναι το ευρύτερο. Στο αναφερόμενο ποίημα, η «Γένεσις» λειτουργεί ως εισαγωγή και το «Δοξαστικόν» ως μια κατάληξη.⁹

Τα «Πάθη» του ελληνοισμού προβάλλονται διηθισμένα αφενός

7 Στο Ἄξιον Εστί ο Ο. Ελύτης αξιοποίησε και συνδύασε εντυπωσιακά στοιχεία της ελληνικής γλώσσας απ' την αρχή της, τον Όμηρο μέχρι και τον Σολωμό, αλλά πρωτίστως μεταχειριζόμενος «γλωσσικό υλικό» από την βυζαντινή υμνογραφία, αναδεικνύοντάς τη με τη νέα δική του ποιητική αύρα και τον προσωπικό του λυρισμό. Αναλυτικότερα: Λ. Πολίτης, Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, στ' έκδοση, εκδ. ΜΙΕΤ, Αθήνα, 1991, σελ. 296

8 <http://www.elytis.edicypages.com>

9 Λ. Πολίτης, Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, στ' έκδοση, εκδ. ΜΙΕΤ, Αθήνα, 1991, σελ. 295-296. Στο εξής: Λ. Πολίτης, Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

* Από το έργο Μαρία Νεφέλη, Ο. Ελύτη

1 Λεξικό Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 1988-2007, σελ.634. στο εξής: ΛΝΕ

2 Γ.Π. Σαββίδης, περιοδ. Ο Ταχυδρόμος, 10 Δεκεμβρίου 1960, σ. 14-15

3 για λόγους πρακτικούς, το ποίημα δεν είναι δυνατόν να παρατεθεί αυτούσιο λόγω της μεγάλης του έκτασης. Για την παράθεση των αποσπασμάτων από το Ἄξιον Εστί αξιοποιήθηκε η έκδοση: Ο. Ελύτης, Το Ἄξιον Εστί, δεκάτη ενάτη έκδοση, Ίκαρος εκδοτική εταιρεία, α' έκδοση 1958

4 ΛΝΕ, σελ.132-133

5 Δες και: ΛΝΕ, σελ.634

6 http://portal.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_kathextra_6_17/10/2007_208375

από την ατομική εμπειρία του ποιητικού υποκειμένου αλλά παράλληλα με μια προέκταση διαχρονική και καθολική.

Έντολή σου, είπε, αυτός ό κόσμος
καί γραμμένος μὲς τὰ σπλάχνα
σου εἶναι!
Διάβασε καὶ προσπάθησε
καὶ πολέμησε, εἶπε
Ὁ καθεὶς καὶ τὰ ὄπλα του, εἶπε
Καὶ τὰ χέρια του ἄπλωσε ὅπως
κάνει
νέος δόκιμος Θεός γιὰ νὰ
πλάσῃ μαζί ἄλγνδὸνα καὶ
εὐφροσύνη...

(ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴ «Γένεσιν»)

Το πρώτο μέρος της σύνθεσης, η Γένεσις, αναφέρεται στη δημιουργία του κόσμου, η οποία συμπίπτει με τη γέννηση του ποιητή, στον οποίον ο Θεός δίνει τη διπλή εντολή της ποιητικής δημιουργίας αφενός και του κοινωνικού χρέους αφετέρου. Θα μπορούσε να αντιστοιχεί με την Μικρά Είσοδο κατά το τυπικό της Ορθόδοξης Χριστιανικής Θείας Λειτουργίας με την περιφορά του Αγίου Ευαγγελίου, την ύψωσή του στο μέσο του ναού και τη συνάθροιση των πιστών, εφόσον η λειτουργία αυτή συμβολίζει την Ενσάρκωση του Θείου Λόγου και την Έλευση Του στον κόσμο της ύλης, του πόνου και της φθοράς.

Ἐπειδὴ ὁ Θεὸς δὲν κάτεχε ἀπὸ
στόχους ἢ τέτοια, κι ὅπως τὸ
«χε συνήθειο του,
στὴν ἴδια πάντοτε ὥρα ξημέ-
ρωνε τὸ φῶς.

(Απόσπασμα ἀπὸ τὰ «Πάθη»,
Ανάγνωσμα πρῶτο,

«Ἡ Πορεία πρὸς τὸ μέτωπο»)

Το δεύτερο μέρος της ποιητικής σύνθεσης, τα Πάθη, αναφέρεται στη δοκιμασία του ελληνικού λαού κατά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο και εξής και παράλληλα στη δοκιμασία του ποιητή. Αποτελείται ἀπὸ δεκαοχτὼ ψαλμούς, δώδεκα ὠδὲς καὶ ἑξὶ ἀναγνώσματα. Το ποιητικό υποκείμενο ἀναγνωρίζει ὅτι **αξίζει το τίμημα (ΑΞΙΟΝ ΕΣΤΙ τὸ τίμημα)** και του πόνου, και της θλίψης, και της προδοσίας, και του διωγμοῦ, και της ἀπορρίψης, και της στέρξης, και της μιας (μικρής,

πεπερασμένης, ατομικής) ζωής και γενικά ὅλων των ἐμπειριῶν -ως και αὐτοῦ του θανάτου- γιὰ τὴν ἀπόκτηση συνειδητῆς γνώσης (**ΑΙΕΝ ἢ ἄκρα συνειδηση**) του «εἶναι», της δύναμης του Ἑρωτα να μεταλλάσσει τὸν κόσμο και της ἀκατάλυτης σχέσης του ἀνθρώπου με τὴν Θεία Αἰώνιο Συμπαντική ζωή.

Κατ' ἀναλογία, ἐπομένως, τὸ δεύτερο μέρος του Ἄξιον Εστί ἀντιστοιχεί με τὴν Μεγάλῃ Εἰσοδὸ κατὰ τὸ τυπικὸ της Χριστιανικῆς Θείας Λειτουργίας με τὴν περιφορά των Τιμίων Δώρων ἀπὸ τὴν προσκομιδὴ σὲ τὴν Ἁγία Τράπεζα και τὴν ἐκεῖ μετουσίωσή τους σὲ λυτρωτικὸ Σῶμα και Αἷμα Χριστοῦ, τελετουργικὸ που συμβολίζει τὰ Θεία Πάθη: τὴν Σταύρωση, τὸν Θάνατο, τὴν Ανάστασιν του Θείου Λόγου και τὴν σωτηρία του κόσμου. Ἡ Ἑνωσις των διεστῶτων: του πάνω με τὰ κάτω, του Οὐρανοῦ με τὴ γῆ, της ὕλης με τὸ πνεῦμα, του ἀνθρώπου με τὸ Θεῖο. Ἡ υπέρβασις του θανάτου ἀπὸ τὴν αἰώνιο ζωή. Ἡ ζωή ἡ ἀθάνατος. Ὁ Παράδεισος ἐπὶ της γῆς.¹⁰

Στο τρίτο μέρος του ἔργου, στο Δοξαστικόν, αἰνούνται ὅλα ἐκεῖνα τὰ στοιχεῖα που συγκροτοῦν τὸν κόσμο της ρωμιοσύνης και ἀποτελοῦν τὴν ταυτότητά του: οἱ ἄνεμοι, τὰ νησιά, τὰ λουλούδια, τὰ καράβια, τὰ βουνά, τὰ δέντρα. Τὰ πρῶτα ἐπτὰ δίστιχα ἀποτελοῦνται ἀπὸ μιὰ σειρά Χαιρετισμῶν, κατὰ τὸ ὑπόδειγμα του Ἀκάθιστου Ὑμνου, που ἀπευθύνονται ἀόριστα σὲ κάποιο γυναικεῖο πρόσωπο, τὸ ὁποῖο μπορεῖ νὰ εἶναι ἡ Παναγία, ἡ Ελλάδα ἢ ἡ Ἐλευθερία: ¹¹

“ ΧΑΙΡΕ ἡ Καιομένη καὶ χαῖρε
ἡ Χλωρὴ
Χαῖρε ἡ Ἀμεταμέλητη με τὸ
πρωραῖο σπαθί!”

Τὸ τελευταῖο αὐτὸ μέρος ἀποτελεῖται οὐσιαστικά ἀπὸ μιὰ σειρά δοξαστικῶν ὕμνων· ὕμνων «λατρείας» σὲ τὴν ομορφιά των ἐπιγείων που ἔχουν ὁμως τὴν ἴδια στιγμὴ μεταρσιωθεῖ σὲ υπέρ-γῆινα. Πλέον

ὁ χρόνος εἶναι ἀχρονος (τὸ Νῦν και τὸ Αἰέν) ἐνῶ τὰ πάντα συμφύρονται σὲ μιὰ ἐνότητα υπερκόσμια.¹²

Και τὸ συνθετικὸ αὐτὸ ποίημα ὁλοκληρώνεται με τρεῖς στίχους που συγκεφαλαιώνουν ὅλη αὐτὴ τὴν εσχατολογικὴ διάστασι που ἔχει λάβει τὸ Δοξαστικόν:

Νῦν ἡ ταπείνωσις τῶν Θεῶν
Νῦν ἡ σποδὸς τοῦ Ἀνθρώπου
Νῦν Νῦν τὸ μηδέν
καὶ Αἰέν ὁ κόσμος ὁ μικρὸς, ὁ
Μέγας!

Σ' αὐτὸ που σήμερα ὀρίζουμε ὡς ποιητικὴ δημιουργία, ὡς ποίηση και ὡς λογοτεχνία τίποτα δὲν εἶναι τυχαῖο. Ἐτσι, λοιπόν, και σὲ τὸ Ἄξιον Εστί ἡ συνειδητὴ χρῆσις ἐκφραστικῶν τρόπων της ὀρθόδοξης ἐκκλησιαστικῆς παράδοσις δὲν ἀποτελεῖ μιὰ στεῖρα ἐξωτερικὴ τεχνολογία ἀλλὰ μαρτυρᾷ τὴ γόνιμη και οὐσιαστικὴ σύμπτωσις γλωσσικῆς ἐκφράσις και νοημάτων, τὴν σχέση σημαίνοντος και σημαίνομένου, τὴν σχέση της μορφῆς και της ιδέας του ποιήματος. Εἶναι ἡ γλωσσικὴ και μορφικὴ ἐνσάρκωσις του νοήματος του ἔργου, της ὅλης ποιητικῆς σύνθεσις: **Ελληνισμός, πολιτισμός και Ορθοδοξία.**

Μονάχη ἔγνοια ἡ γλῶσσα μου
στὶς ἀμμουδιῆς τοῦ Ὀμπρου
(...)

Μονάχη ἔγνοια ἡ γλῶσσα μου,
μὲ τὰ πρῶτα μαῦρα ρίγη.
(...)

Μονάχη ἔγνοια ἡ γλῶσσα μου,
μὲ τὰ πρῶτα-πρῶτα Δόξα Σοῖ!..
Ἐκεῖ δάφνες καὶ βάγια
θυμιατὸ καὶ λιβάνισμα
τὶς πάλες εὐλογώντας καὶ τὰ
καριοφίλια
στὸ χῶμα τὸ στρωμένο με τ'
ἀμπελομάντιλα,
κνῖσες, τσουγκρίσματα
καὶ Χριστὸς Ἀνέστη
μὲ τὰ πρῶτα συμπάρα τῶν
Ἑλλήνων!

«Ἡ ἐκδρομὴ αὐτὴ δὲν ἔχει τέλος»· ὄχι, δὲν ἔχει τέλος Αὐτὸς ὁ κόσμος ὁ μικρὸς, ὁ Μέγας!

(Στίχος του Ἀνδ. Εμπειρίκου «Ὁ πλόκαμος της Ἀλταμίρας», 3. Ἐνδο-
χώρα)

10 QUEENS COLLEGE, ELL, Modern Greek Literature 305, I. Zikoudis.

Πηγή: http://www.fryktories.gr/sites/fryktories.gr/files/pdf/to_aksion.pdf

11 ANE, σελ.132

12 Λ. Πολίτης, Ἱστορία της Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας, σελ. 296

Η καρδιά πονάει πάντα όταν ψηλώνει...

Μια Κυριακή του Δεκέμβρη, από αυτές που δεν λειτουργούν τα μέσα μαζικής μεταφοράς στην Αθήνα, κατηφορίζω τη Μεσογείων. Και είναι αυτές οι αποστάσεις που χωρίς τη χρήση των μέσων φαίνονται πολύ διαφορετικές.

Παρατηρώ τους ανθρώπους που περπατούν δίπλα μου, στην ίδια ή την αντίθετη κατεύθυνση. Τις Κυριακές τα βήματα των ανθρώπων είναι πιο χαλαρά από τις υπόλοιπες μέρες. Πιο ανέμελα. Χωρίς άγχος.

Παρατηρώ τα αυτοκίνητα που με προσπερνούν. Και αυτά για κάποιο λόγο κινούνται χωρίς ένταση. Πιο ήρεμα. Χωρίς άγχος.

Ξαφνικά, τις διάφορες σκέψεις μου διακόπτουν οι σειρήνες από ένα περιπολικό, μια μηχανή και ένα ασθενοφόρο. Άνοιγαν δρόμο. Ήταν φανερό πως κατευθύνονταν στο «Παίδων». «Τι να έχει συμβεί;», σκέφτηκα. Και από μέσα μου βγαίνει η ανάγκη να προσευχηθώ, να πω την ευχή «Κύριε Ιησού Χριστέ, ελέησέ τον» για τον άνθρωπο που έκανε αυτές τις σειρήνες να διακόψουν τις σκέψεις μου. Η προσευχή βγαίνει αυθόρμητα. Χωρίς να ξέρω

το τι, το πώς και το γιατί.

Μετά από λίγη ώρα οι σειρήνες σταματούν, φαίνεται πως έφτασαν στον προορισμό τους. Συνεχίζω λίγο ακόμα την ευχή.

Τη στιγμή που προσευχόμουν για αυτό τον άγνωστο άνθρωπο, μια αίσθηση, που δεν μπορώ να την περιγράψω, είχε γεμίσει την ψυχή μου. Ήταν άγχος, αγωνία αλλά ταυτόχρονα ηρεμία. Όχι για πολύ όμως. Στο μυαλό μου ήρθαν σκέψεις, λογισμοί: «πω, πω μπράβο σου! Πώς σκέφτηκες να προσευχηθείς! Δες τους διπλανούς σου, περπατάνε χωρίς να νοιάζονται! Εσύ ήσουν η μόνη που σκέφτηκες να προσευχηθείς. Εσύ... εσύ... εσύ» STOP!!

Μα τι σκέφτομαι; Τι κάνω; Γιατί αρχίζω ένα διάλογο που με κάνει να νιώθω ντροπή; Ναι, ντροπή! Γιατί αυτό που έκανα δεν ήταν τίποτα! Ανάγκη ήταν! Και τελείωσε! Γιατί πρέπει να παινέσω τον εαυτό μου; Εγωισμοί... Και ξάφνου η καρδιά μου γέμισε ντροπή! ντροπή... και πόνο! Γιατί ξεκίνησα διάλογο με όλα αυτά;

Αποφασίζω να σταματήσω όλες αυτές τις σκέψεις. Φοράω ακουστικά και συνεχίζω τη διαδρομή μου.

Από το ραδιόφωνο ακούω «Η καρδιά πονάει όταν ψηλώνει»¹... Και είναι αυτοί οι στίχοι, και είναι αυτά που μέχρι πριν λίγο έζησα που με κάνουν να προβληματιστώ!

Γιατί να πονάει η καρδιά όταν ψηλώνει; Πονάει για τα πάθη της; Για τον εγωισμό της; Πονάει που μέσα της δεν κατοικεί η αγάπη -η οποία είναι προορισμένη να κατοικήσει εκεί- καθώς το «εγώ» δεν έχει αφήσει τον απαραίτητο χώρο; Πονάει επειδή συνειδητοποιεί τα λάθη της; Πονάει από ταπεινωση;

Μήπως, για να ψηλώσει η καρδιά, πρέπει πρώτα να πονέσει; Να «έρθει εις εαυτόν», να κλαδέψει τα

νεκρά κλαδιά, να ξεριζώνει τα ζιζάνια του εγωισμού και στη θέση τους να φυτέψει τα λουλούδια της αγάπης; Μήπως πονάει όταν ψηλώνει, γιατί πέφτει από μεγαλύτερο ύψος απ' αυτό που ήταν πριν; Μήπως... Μήπως... **Είναι αυτά τα αδυσώπητα προσωπικά «μήπως» που σαν ντόμινο πέφτουν το ένα μετά το άλλο, δίνοντας ένταση στην εκζήτηση του προσώπου Του.**

Το μόνο σίγουρο είναι πως αφού πονέσει, τότε το ύψος που θα πάρει θα την φέρει ολοένα και πιο κοντά Του. Εκεί που, δε θα πονάει πια! Ή εκεί, που ακόμα κι αν πονάει, θα δοκιμάζει τόσο γλυκύτητα και ειρήνη που θα σβήνει ο πόνος.

Επιμέλεια:

Αγγελική Καλκάνη
τελειόφ. Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών
ΕΜΠ

¹ Ο στίχος από το τραγούδι των Γεράσιμου Ευαγγελάτου και Θέμη Καραμουρατίδη, που ερμηνεύει η Νατάσσα Μποφίλιου.

Αναζητώντας δωρεάν αγκαλιές...

free hugs
for everyone

Είχε ακούσει για ένα σχετικό κίνημα στην Αυστραλία. Κάποιοι, λέει, βγαίνουν στους δρόμους και... μοιράζουν αγκαλιές! Άλλο και τούτο πάλι... Πού έφτασε ο κόσμος ύστερα από τόσο αποξένωση. Πάλι καλά που δεν πληρώνεις κιόλας!

Και τώρα... το δοκιμάζεις κι εσύ! Ξαφνιάζεσαι, μα δεν λες όχι. Τελικά μάλλον σου άρεσε! Ένα άλλο συναίσθημα, ανθρώπινο. Μια όμορφη στιγμή, ένα ευχάριστο διάλειμμα. Συνεχίζεις κάπως πιο χαμογελαστά, καθώς το ξανασκέφτεσαι...

Ας το αναλύσουμε λίγο... Η κίνηση του εναγκαλισμού έχει τέσσερα στοιχεία: το άνοιγμα των χεριών, τη στιγμή της αναμονής, το κλείσιμο των χεριών, το ξανά-νοιγμα των χεριών.

Τα ανοιχτά χέρια είναι μία στάση, στην οποία το σώμα μας τείνει προς τον άλλον. Είναι ένα σημείο προς τον άλλον, ότι έχω δημιουργήσει «χώρο» για αυτόν για να εισέλθει, ότι θέλω να έρθει. Ένα δείγμα ότι έχω κάνει μια κίνηση από τον εαυτό μου, ώστε να μπω στον χώρο που κι εγώ με την σειρά μου ελπίζω να δημιουργήσει ο άλλος για μένα. **Η ανοιχτή αγκαλιά είναι μια κίνηση που προσκαλεί.** Ξαν μια πόρτα που ανοίγουμε προσκαλώντας τον άλλον να μπει, να τον δεξιωθούμε, ενώ παράλλη-

λα, ένα απαλό και ευγενικό χτύπημα στον άλλον για να μας δεχθεί, να μας ανοίξει.

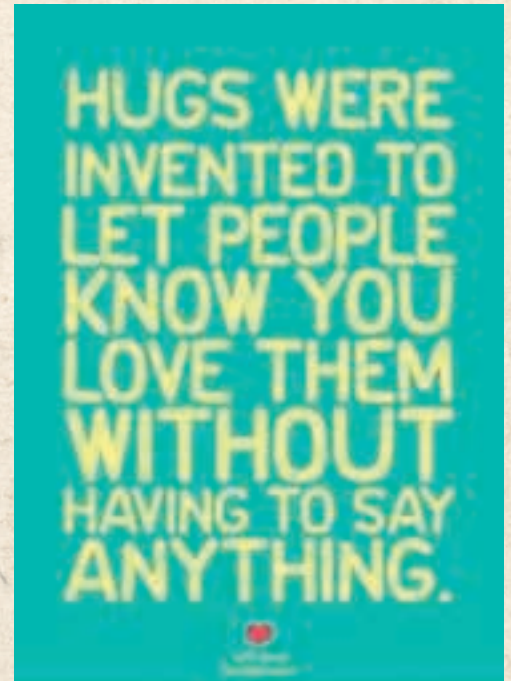
Η δεύτερη φάση είναι η στιγμή της αναμονής. **Τα ανοιχτά χέρια απλώνονται προς τον άλλον, αλλά προτού τον αγγίξουν σταματούν. Περιμένουν.** Η κίνηση του εναγκαλισμού δεν είναι βίαιη, δεν είναι εισβολή στον χώρο του άλλου. Η αναμονή μαρτυρά ότι, παρόλο που το άνοιγμα της αγκαλιάς μας μπορεί να είναι μονομερές, για να ολοκληρωθεί, να επιτευχθεί το σφίξιμο του άλλου μέσα σε αυτήν χρειάζεται την συναίνεση του άλλου.

Η τρίτη φάση είναι το κλείσιμο των χεριών, το σφίξιμο της αγκαλιάς. Αυτό είναι ο στόχος του εναγκαλισμού, κάτι που, όπως είδαμε, απαιτεί μια αμφίδρομη κίνηση, συγκατάβαση. Τώρα ο καθένας από τα δύο μέρη κρατά και κρατιέται. Ένα κοινό στήριγμα, λίγο κουράγιο, μια κατανόηση, επιβράβευση κι ακόμα παραπέρα. **Μέσα στην κλειστή αγκαλιά η ατομικότητα διατηρείται, ενώ δέχεται ευχάριστα την διαφορετικότητα του άλλου.** Ο πλησίον γίνεται καλύτερα αντιληπτός, αποδεκτός, γνώριμος. Μέσα στην κλειστή αγκαλιά δεν βυθιζόμαστε, αλλά βρίσκουμε και ανακαλύπτουμε τόσο τον εαυτό μας, όσο και τον άλλον.

Και για να ολοκληρωθούν όλα αυτά, υπάρχει και η τέταρτη κίνηση: το άνοιγμα της αγκαλιάς. Αν δεν γίνει αυτό τότε θα έχουμε την απορρόφηση του «Εγώ» μέσα στο «Εμείς», κάτι που δεν συνάδει με υγιείς, ορθόδοξες σχέσεις. Η εξάλειψη του άλλου συναντάται σε αρρωστημένες σχέσεις, ασφυκτιούσες συμπεριφορές, ολοκληρωτικά καθεστώτα. **Το άνοιγμα των χεριών δηλώνει ότι ο άλλος δεν έγινε κτήμα μου, δεν είναι δικός μου. Είναι ελεύθερος.** Είναι ελεύθερος να φύγει, χωρίς περιορισμούς, να είναι όπως είναι. Αγγιγμένος, όμως, από την συνάντησή μας μαζί μου. Όπως κι εγώ.

Σπουδαία κίνηση λοιπόν! Έκφραση μιας ζεστής, αγνής και ζωντανής καρδιάς. Πόσο μάλλον, όταν γίνεται από πρόσωπα αγαπημένα, γνώριμα. Έτσι τουλάχιστον θα πρέπει να αισθανόμαστε για τον άλλο, να είμαστε έτοιμοι να τον αγκαλιάσουμε.

Με διάκριση και σχετική αυτοσυγκράτηση βέβαια, ώστε να μην σκανδαλιστεί ο άλλος ή κάποιος τρίτος... ας μην χάνουμε την ευκαιρία να εκδηλώνουμε τα συναισθήματά μας, να ξεφεύγουμε απ'το καβούκι μας, τον μικρόκοσμό μας. Είναι τόσο απλό.. να φτιάξεις την διάθεση του άλλου, να δώσεις χαρά, ελπίδα. Κι αν κάποια η ψυχή σου δε βρίσκει χώρο πουθενά, μπες σε μία εκκλισία και στρέψε

τα μάτια σου στην Αγία Τράπεζα. Θα δεις την πιο μεγάλη, δωρεάν και σίγουρη αγκαλιά που υπάρχει και σε περιμένει κάθε λεπτό να την εμπιστευτείς.

Επιμέλεια:
Αναστασία Μπιτσάνη
Φοιτ. Πολ/κών Μηχανικών
ΕΜΠ

Ξανασκέψου το, πριν ευχηθείς να χιονίσει...

Έξω κρύο. Ήταν εκείνες οι μέρες του Γενάρη που το θερμόμετρο είχε «κολλήσει» περίπου στους 0 οC. Διαβάζω στον υπολογιστή. Εργασίες, εργασίες, εργασίες... Κάτι η κούραση, πήγαινε-έλα κάθε μέρα στην σχολή, κάτι τα χιόνια που είδαμε στο χωριό τα Χριστούγεννα, κάτι οι προβλέψεις της ΕΜΥ για δριμύ ψύχος και εγώ εύχομαι για ακόμα μια φορά να χιονίσει. Θέλω να «δω μια άσπρη μέρα», βρε αδερφέ...

Λίγα λεπτά διάλειμμα από το διάβασμα και χαζεύω στο διαδίκτυο. Με το μυαλό ήδη στις επόμενες διακοπές, χαζεύω στις ειδήσεις, ανοίγω τα e-mail μου, μπαίνω στο facebook... κοιτάζοντας, χωρίς να βλέπω, τις νέες αναρτήσεις. Το μάτι μου πέφτει σε μια φωτογραφία. Μια πλατεία, κουβάρι κάτι κουβέρτες και μπουφάν πάνω στα πλακάκια της. Κοιτάω καλύτερα. Ένας άστεγος είναι από κάτω. Λεζάντα στην φωτογραφία: «Ξανασκέψου το, πριν ευχηθείς να χιονίσει».

Αλήθεια, το είχα σκεφτεί ποτέ αυτό; Είχε ποτέ περάσει από το μυαλούδάκι μου ότι αυτό που για μένα είναι ένα «λευκό όνειρο», για άλλους

είναι «λευκός (φονικός) εφιάλτης»; Καθημερινά ακούμε στις ειδήσεις για τον αριθμό των αστέγων, που αυξάνεται με ταχύτατους ρυθμούς και ο οποίος έχει ξεπεράσει κάθε όριο, προκαλώντας εικόνες και αισθήματα ντροπής στους πολίτες των «ανεπτυγμένων» δυτικών κοινωνιών.

Προσπάθησα να σκεφτώ τι καταστάσεις αντιμετωπίζουν όλοι εκείνοι που δεν έχουν «πού την κεφαλή κλίνει». Όταν εγώ ανάβω απλώς την θέρμανση και ζεσταίνομαι, γι αυτούς τον ρόλο του καλοριφέρ αναλαμβάνει το χαρτόκουτο και οι όποιες κουβέρτες μπορεί να έχουν. Για μένα ο χειμώνας είναι ένα «κρύο» αστείο, γιατί τον αντιμετωπίζω μέσα από τα ζεστά ρούχα μου και τα ζεστά ροφήματα. Για εκείνους, πρόκειται για μια σήραγγα με αβέβαιη έξοδο.

Όταν βρέχει για μένα τα πράγματα είναι απλά. Ανοίγω την ομπρέλα και γυρίζω τρέχοντας στο σπιτάκι μου. Για εκείνους τα πράγματα είναι άσχημα, χειρότερα. Ο τόπος πλημμυρίζει. Η κακή κατάσταση των υπονόμων και τα βουλωμένα ρείθρα δεν βοηθούν και όλα μετατρέπονται σε υγρή παγίδα. Δεν υπάρχει μέρος να προφυλαχθούν

και τα ρούχα και τα όποια υπάρχοντα τους γίνονται μούσκεμα. Και φυσικά υπάρχει το θέμα της καθημερινής επιβίωσης. Για μένα, δόξα τω Θεώ, πάντα ως τώρα υπάρχει ένα πιάτο φαί στο τραπέζι και κάτι παραπάνω. Εκείνοι, άνεργοι, θα πρέπει να προσμένουν στην καλή καρδιά και ελεημοσύνη των συνανθρώπων τους, και τα συσσίτια της Εκκλησίας.

Προσπάθησα να βάλω τον εαυτό μου στην θέση τους. Θα μπορούσα εγώ να αντιμετωπίσω καθημερινά ό,τι κι εκείνοι; Θα μπορούσα έστω και για μια βδομάδα να ζήσω μέσα στο χαρτόκουτο χωρίς τα απαραίτητα για μια τέτοια «επιχείρηση»; Όχι, όχι και πάλι όχι... Δεν νομίζω ότι θα τα κατάφερα. Οι συνθήκες είναι πολύ σκληρές.

Μήπως όμως θα μπορούσα να κάνω κάτι για εκείνους; Υπάρχουν άνθρωποι, που προσπαθούν να κάνουν την ζωή των αστέγων λίγο πιο εύκολη; Πάλι πίσω στο ιντερνετ... Πληκτρολογώ «βοήθεια αστέγων» στο Google. Τα αποτελέσματα πολλά, ευτυχώς. Επίσημες, μαζικές προσπάθειες, αλλά και ατομικές προσπάθειες συμπολιτών μας έχουν ως στόχο την ανακούφιση αστέγων και απόρων συνανθρώπων μας.

Χαίρομαι!! Δίνω υπόσχεση στον εαυτό μου πως θα βοηθήσω και εγώ. Έρχονται στο μυαλό μου τα λόγια του Κυρίου μας από την επί του όρους ομιλία Του: «Μακάριοι οί ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται».

Τι άλλο να πω;... Την επόμενη φορά που θα ευχηθώ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ να χιονίσει θα είναι όταν κανείς δεν θα έχει λόγο να εύχεται το αντίθετο...

Επιμέλεια:

Διονυσία Αραβοπούλου
μεταπτ. φοιτ. Χημικών Μηχανικών ΕΜΠ

Προσφορά σε όσους έχουν ανάγκη, αυτό είναι η Ιεραποστολή

«Το κλειδί για τη σωτηρία μας είναι στο χέρι του αδερφού μας». Δεν έχει καμία αξία η ζωή μας αν γυρίζει γύρω από τον εαυτό μας. Κι αυτό μπορούμε εύκολα να το διακρίνουμε από τους ανθρώπους που έχουν πέσει σε κατάθλιψη, που δε βρίσκουν νόημα στη ζωή! Δεν έχουν άδικο, δεν έχει νόημα η ζωή όταν κινείται γύρω από μας, όταν είναι αποκομμένη από τα αδέρφια μας. Όταν ζω μόνο για τον εαυτό μου δεν αξίζει να ζω.

Όταν γνωρίσεις την Αλήθεια, την αγάπη, την ίδια τη Ζωή, δεν μπορείς, δεν έχεις το δικαίωμα να τα κρατήσεις μόνο για σένα, να τα κρύψεις από τα αδέρφια σου. Ιδιαίτερα, ως Έλληνες είμαστε πολύ ευλογημένοι που έχουμε γνωρίσει την αληθινή πίστη, κάτι που δεν είναι δεδομένο για τους άλλους λαούς όπως χαρακτηριστικά διακηρύσσει η Πελαγία από την Ταϊβάν¹. «Θα

ήθελα να ήμουν Ελληνίδα, να είχα γεννηθεί Ορθόδοξη... να μεταλάβαινα τη Θεία Κοινωνία... να μπορώ να πάω να προσευχηθώ σε κάποιο μοναστήρι εύκολα... να οσφραίνομαι τη γλυκειά ευωδία του λιβανιού... Έλληνες, νομίζετε ότι είστε φτωχοί, αλλά δεν ξέρετε πόσο πλούσιοι είστε». Είμαστε πλούσιοι κι αυτόν τον πλούτο χρειάζεται να τον διασώσουμε αλλά και να τον μοιράσουμε και είναι η πίστη μας αυτός ο πλούτος που, όπως και η αγάπη, όταν δίνεται δε διαιρείται αλλά πολλαπλασιάζεται. Όμως εκτός από έθνος, ο καθένας με τον τρόπο του, με τα δικά του χαρίσματα μπορεί να κάνει ιεραποστολή, να διαδίδει την αλήθεια του Ευαγγελίου, με το λόγο του αλλά και με το παράδειγμά του.

Η ιεραποστολή είναι χρέος, μια εντολή που μας δόθηκε από τον ίδιο

τον Κύριο: «Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει». Ως χριστιανοί χρειάζεται να γνωρίζουμε το λόγο του Θεού, να τον εφαρμόζουμε αλλά και να τον διαδίδουμε στα αδέρφια μας.

Η ιεραποστολή είναι προσφορά, βοήθεια και δόσιμο σε όσους έχουν ανάγκη. Όλοι έχουν ανάγκη το λόγο του Ευαγγελίου. Πολλές φορές σκεφτόμαστε μακριά, όμως ιεραποστολή μπορούμε να κάνουμε και στο διπλανό μας, σ' εκείνη την άρρωστη γιαγιά που χρειάζεται παρέα, σ' εκείνο το παιδάκι που θέλει βοήθεια, σ' εκείνον το νέο που ψάχνει την αλήθεια σε μονοπάτια που οδηγούν στο ψέμα.

Η ιεραποστολή, κυρίως, είναι ανάγκη γιατί ολοκληρώνει τη ζωή γεμίζοντάς τη με τη χαρά του Χριστού.

Τέλος, η ιεραποστολή είναι μια ευκαιρία. Άρπαξέ την. Είναι μια πόρτα. Άνοιξέ την.

Επιμέλεια:
Δέσποινα Λάσκαρη
Νηπιαγωγός

¹ Η Πελαγία Υι είναι Κινέζα, γεννημένη στην Ταϊβάν, η οποία από τον Προτεσταντισμό πέρασε στην Ορθοδοξία, κάνοντας

ιεραποστολή στην Ταϊβάν, κοντά στον π. Ιωνά. Ολόκληρη την επιστολή, απόσπασμα της οποίας περιέχει το άρθρο, μπορείτε να διαβάσετε στο http://www.oodegr.com/oode/ierapostoli/xwres/taivan/pelagia_1.htm

από το <http://athanasiosmytilinaios.blogspot.gr>

Η αγάπη και το βιωματικό παράδειγμα στην αγωγή κατά τους Τρεις Ιεράρχες

30 Ιανουαρίου. Ημέρα αργίας ή ημέρα πνευματικού ανεφοδιασμού και προβληματισμού; Γιατί οι εκπαιδευτικοί να έχουν αργία αυτή τη μέρα; Γιατί εορτάζουμε αυτούς τους τρεις αγίους, τους οποίους έχουμε ήδη γιορτάσει μέσα στον Ιανουάριο;

Ας τα πάρουμε όμως με τη

σειρά. Η Εκκλησία τιμά έναν άγιο ή ένα σύνολο αγίων, για να τους προβάλει ως πρότυπο προς μίμηση με σκοπό τον αγιασμό των ψυχών. Ο άνθρωπος γνωρίζοντας τους αγίους, ταυτίζεται με την ενάρετη ζωή τους, θέλοντας να περπατήσει κι αυτός στα χνάρια που πορεύτηκαν κι εκείνοι.

Έτσι και με τους Τρεις Ιεράρχες. Η παρόμοια πορεία του βίου τους, η τεράστια μόρφωσή τους, η θεόπνευστη πνευματική τους κατάρτιση, το μεγάλο δογματικό τους έργο, τους καθιστά συλλογικό πρότυπο χριστιανικού βίου, με αποτέλεσμα από το 1843 η Ελληνική Πολιτεία να καθιερώσει

την εορτή των Τριών Ιεραρχών ως εορτή των ελληνικών γραμμάτων. Και οι Τρεις στο έργο τους ασχολήθηκαν με την αγωγή και την παιδαγωγική διδασκαλία. Γι' αυτό θεωρούνται οι προστάτες

αυτήν την ισότιμη αγάπη.

«Διδασκάλους τούτους φησί, τούς καί τοῖς ἔργοις διδάσκοντας καί τῷ λόγῳ παιδεύοντας». Διδασκάλους εννοεί ο Παύλος εκείνους, που και με τα έργα τους

και οι τρεις μια άμεμπτη και άγια ζωή. Ο σύγχρονοί τους, ακόμα και αυτοί που τους πολεμούσαν, τούς παραδέχονταν για τον ασκητικό τρόπο ζωής τους και το πνεύμα θυσίας που διακατέχονταν. Κι

Οι Τρεις Ιεράρχες δίδασκαν με το λόγο τους, με το κήρυγμά τους, με το συγγραφικό τους έργο, ήλεγχαν τους ανθρώπους της διαφθοράς και των αιρέσεων, αλλά παράλληλα είχαν και οι Τρεις μια άμεμπτη και άγια ζωή.

αυτό, γιατί δίδασκαν κυρίως με τις πράξεις τους και με τα έργα τους. Επομένως, πρέπει να προσέχει πώς συμπεριφέρεται και πώς ζει ο παιδαγωγός, γιατί απ' αυτό εξασφαλίζεται η επιτυχία ή η αποτυχία της διδασκαλίας του.

των γραμμάτων και τα πρότυπα των εκπαιδευτικών.

Η αμφίδρομη σχέση μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητή, καθηγητή και κατηχούμενου, γονιού και παιδιού θα πρέπει να έχει θεμέλιο την αγάπη. «Οὐδέν γάρ οὕτως ἰσχυρόν πρὸς ἀγάπην, ὥς ἀντιδιδωμένη διάθεσις.» Τίποτα δεν είναι τόσο ισχυρό και αποτελεσματικό στο να προκαλέσεις την αγάπη των μαθητών σου όσο η διάθεση ανταποδόσεως της αγάπης, λέει ο Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος. Ο Μέγας Βασίλειος συμπληρώνει: «Δεν παραμένει το μάθημα που γίνεται με τη βία, ενώ όποιο γίνεται με τέρψη κι ευχαρίστηση εισδύει και καθίζει μονιμότερα στις ψυχές». Επικυρώνοντας τους παραπάνω λόγους ο Ιερός Χρυσόστομος προσθέτει: «Οὐδέν γάρ πρὸς διδασκαλίαν ἐπαγωγὸν ὥς τό φιλεῖν καί φιλεῖσθαι». Δηλαδή, **«ο παιδαγωγικότερος τρόπος αγωγής είναι η αγάπη».**

Ψύστην αρετή λοιπόν είναι η Αγάπη. Τι πιο ωραίο από το να δίνεις και να λαμβάνεις αγάπη! Πόσο μάλλον όταν αυτό γίνεται μέσα στα πλαίσια την αγωγής. Το θέμα δεν είναι τι ή πόσα θα διδάξει κανείς αλλά το πώς, δηλαδή ο τρόπος. Αν δεν γίνεται με παλμό ψυχής, με το δόσιμο του εαυτού του στον άλλο, τότε δεν επιτυγχάνεται ούτε στο ελάχιστο το παιδαγωγικό έργο. Ο ουρανοφάντωρ Βασίλειος καταθέτει: «Ὅπως ο Θεός παρέχει το φως σε όλους τους ανθρώπους, έτσι και οι μμητές του Θεού ας ακτινοβολούν για πάντα την αυτή και ισότιμη αγάπη...». Έτσι και οι διδάσκαλοι, αφού είναι αυτοί που δίνουν τα φώτα τους στη νεότητα, πρέπει να ακτινοβολούν

διδάσκουν και με το λόγο τους εκπαιδεύουν. Εδώ ο Ιερός Χρυσόστομος επισημαίνει την σημασία που έχει ο τρόπος ζωής και οι πράξεις αυτών που είναι φορείς της αγωγής, οι εκπαιδευτικοί, οι γονείς, οι παππούδες και γιαγιάδες, οι κατηχητές, οι πνευματικοί πατέρες. Εκτός από τον λόγο τους διδάσκουν με το παράδειγμά τους, τα έργα τους, με τη ζωή τους. Αυτός είναι ο άριστος τρόπος διδασκαλίας αυτού που διδάσκει, τονίζει ο Άγιος. «Δεν μπορείς να κηρύξεις, ούτε έχεις λόγο διδασκαλικό; Λοιπόν, ας διδάξεις με τα έργα και τη ζωή σου, με τη λάμψη των πράξεών σου»¹.

Είναι κάποιος δάσκαλος; Είναι γονιός; Είναι πνευματικός πατέρας; Οι νουθεσίες του και οι διδασκαλίες του θα πρέπει να συμβαδίζουν με τις πράξεις του και τη ζωή του. Ο λόγος και τα έργα του θα πρέπει να είναι αλληλένδετα. Αλλιώς το έχασε το τρένο της αγωγής. Το παιδί ή ο νέος, αν δει ότι άλλα λέει και άλλα πράττει θα τον απορρίψει. Δεν πρόκειται να πέσει και να καλλιεργηθεί μέσα στην ψυχή του ο σπόρος της αρετής και της γνώσης, αν τρέφει αμβιβολίες για την υλοποίηση των διδασκόντων του διδασκαλου του στην δική του ζωή. Χρειάζεται στήριγμα ο νέος, και πώς θα τον στηρίξει αυτός που είναι φορέας της αγωγής αν ο ίδιος δεν πατά σε γερά θεμέλια; Οι Τρεις Ιεράρχες δίδασκαν με το λόγο τους, με το κήρυγμά τους, με το συγγραφικό τους έργο, ήλεγχαν τους ανθρώπους της διαφθοράς και των αιρέσεων, αλλά παράλληλα είχαν

γός, γιατί απ' αυτό εξασφαλίζεται η επιτυχία ή η αποτυχία της διδασκαλίας του.

30 Ιανουαρίου. Ημέρα αργίας και αναπαύσεως για τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές και φοιτητές. Μία ευκαιρία για επανασύνδεση με τον υποδειγματικό τρόπο ζωής των Τριών αυτών μεγάλων αγίων και για προσπάθεια μίμησης της παιδαγωγικής διδασκαλίας τους.

«Πιθανόν μερικοί να γελάνε, γιατί ασχολούμαστε με ασήμαντα πράγματα και συζητάμε για τέτοιο τρόπο ζωής. Η διαπαιδαγώγηση και η ευρυθυμία δεν είναι ασήμαντα θέματα. Είναι υπόθεση, που αφορά ολόκληρη την ανθρωπότητα.»²

Επιμέλεια:
Φοιτ. Παιδαγωγικού Τμημ.
Δημοτικής Εκπαίδευσης ΕΚΠΑ

¹Ε.Π.Ε. 26ος τόμος, σελ.230-232

²Ιωάννου του Χρυσοστόμου, Ε.Π.Ε. τόμος 30ος, σελ.674

Πηγές:

«Χρυσοστομικό Λεξικό», Αρχιμανδρίτου Δανιήλ Γ. Αεράκη (τόμος Α' & τόμος Β')

«Βασιλειανό Αποθνησαύρισμα», Κ. Γ. Παπαδημητράκου (Εκδόσεις «Φωτοδότες»)

«Οι Τρεις Ιεράρχες ως συλλογικό πρότυπο εκκλησιαστικής αγωγής», Αθανασίου Γλάρου Επικ. Καθηγητή Πανεπιστημίου Αθηνών (Αθήναι 2007)

Περιοδικό «Αγία Λυδία», αρ. τεύχους 455, Ιανουάριος 2011

Περιοδικό «Αγία Λυδία», αρ. τεύχους 456, Φεβρουάριος 2011

Από το Ημερολόγιο της φετινής Εξόρμησης Αγάπης σε Σιάτιστα και Φλώρινα...

Αγαπημένο μου ημερολόγιο, Μόλις γύρισα από μια θαυμάσια εξόρμηση. Οι εμπειρίες μου πολλές και ποικίλες, όντας για πρώτη φορά πάρων, γι' αυτό ετοιμάσου... Προορισμός μας βάσει προγράμματος είναι η περιοχή της Δυτικής Μακεδονίας. Οι εκπλήξεις ξεκινούν νωρίς νωρίς... Μαζευτήκαμε την Πέμπτη 27/12 στις 7:30 το πρωί στον γνωστό μας πλέον μέρος, στο Καρύτση 14. Πριν καν χαιρετηθούμε με την υπόλοιπη αποστολή πήραμε κούτες από το ισόγειο για να τις μεταφέρουμε στο πούλμαν που μας περίμενε στο άγαλμα του Κολοκοτρώνη. Περιεχόμενο κουτιών: σακούλες με δώρα που επρόκειτο να μοιράσουμε, σοκολάτες, καραμέλες, υλικό για παιχνίδια, τεύχη από την *Ζωή του Παιδιού* και της *Παρεμβολής* (...καλή ώρα...) και αλλά πολλά που αδυνατώ να θυμηθώ. Στη συνέχεια φορτώνουμε τα δικά μας πράγματα: αποσκευές αλλά και μουσικά όργανα, απαραίτητα για αυτό που θα ακολουθήσει. Ας μην ξεχνάμε πως **δεν είναι μια απλή εκδρομή, είναι μια εξόρμηση Αγάπης Χριστού προς τους**

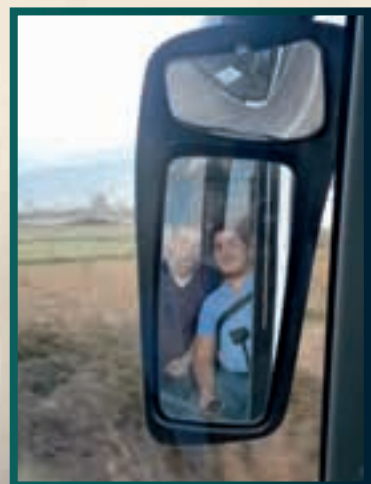

ανθρώπους απομακρυσμένων περιοχών της χώρας μας. Αν και «πρωτάρης» έχω ακούσει περίπου τι μέλει γενέσθαι. Αλλά την εμπειρία δεν μπορεί να στην περιγράψει κάνεις! Ξεκινήσαμε μια παρέα 21 + 1 νέων. Αναμένεται να προστεθούν άλλοι τρεις. Το κέφι ξεχειλίζει, οι ανταλλαγές ευχών λόγω Χριστουγέννων δίνουν και παίρνουν και το ταξίδι ξεκινά! Μέχρι την άφιξη στον πρώτο προορισμό κάναμε δυο στάσεις, μια για ξεκούραση και μια για το μεσημεριανό μας φαγητό, που τόσο όμορφα είχε επιμεληθεί μια κυρία που μας σκέφτεται διαρκώς και μας διακονεί με κάθε ευκαιρία. Φτάνουμε στην Ιερά Μονή Παναγίας Μικροκαστρου, πλησίον του ομώνυμου χωριού, το οποίο βρίσκεται κοντά στην Σιάτιστα. Οι μοναχές μας δέχονται, προσκυνούμε το καθολικό της Μονής, το οποίο είναι αφιερωμένο στην Παναγία την Ελεούσα. Ο χώρος μας εμπνέει και γι' αυτό και εμείς διαβάζουμε την μικρά Παράκληση εις την Υπεράξια Θεοτόκο για να ευλογήσει την εξόρμησή μας. Πριν φύγουμε μας προσφέρεται καφές, αγοράζουμε ενθύμια από την έκθεση και τραβούμε ένα σωρό φωτογραφίες. Επόμενη στάση Μικρόκαστρο. Οι χωριανοί με τα παιδιά τους μας περιμένουν με χαρά και ανυπομονησία! Τους έχουμε ετοιμάσει μια μικρή αλλά τόσο σημαντική γιορτή, η οποία περιλαμβάνει τραγούδι καλάντων, παιχνίδια με τα παιδιά και διανομή των δώρων. Τα παιδιά συμμετέχουν δειλά δειλά. Μάλιστα μας τραγουδούν και δικά τους τοπικά κάλαντα στην δική τους διάλεκτο (κόλιαντα)! Στο παιχνίδι ακολουθεί πανδαιμόνιο! Με μαεστρία οι υπεύθυνοι παρακινούν τα παιδιά και αυτά ανταποκρίνονται. Φυσικά σε όλα υπάρχει «έπαθλο». Σε όλα τα παιδιά θα μοιραστούν δώρα και το χαμόγελο στα χείλη τους θα φάνει διάπλατο! Τι πιο ωραίο από το να χαρίζεις ένα χαμόγελο σε ένα μικρό παιδί!

Η επόμενη μέρα (Παρασκευή 28/12) μας βρίσκει όρθιους και ξεκούραστους από τις 8.30 και φυσικά έτοιμους για τον επόμενο προορισμό μας: Τσοτυλι. Ένα χωριό επίσης κοντά στη Σιάτιστα. Φτάνουμε με το πούλμαν και οδηγούμαστε στο ενοριακό κέντρο του χωριού, το οποίο σφύζει από ζωή. Αξίζει να αναφέρουμε την πολύ καλή δουλειά που έχει κάνει ο νεαρός ιερέας του χωριού και έχει εξοπλίσει το κέντρο με κάθε λογής ασχολία για τα παιδιά

του χωριού. Από πινγκ πονγκ και ποδοσφαιράκι μέχρι επιτραπέζια και βιβλία όλα τα παιδιά μπορούν να απασχοληθούν με κάτι. Η γιορτή περιλαμβάνει επίσης κάλαντα, τραγούδια και παιχνίδια. Η άνεση του χώρου μας δίνει την ευκαιρία να παίξουμε μουσικές καρέκλες με τα παιδιά και το μαντίλι, όπου οι μάχες θα είναι «ομηρικές»! Φεύγουμε αφήνοντας το στίγμα μας με την διανομή δώρων. Επομένη στάση η Ιερά Μονή Αγίου Αθανασίου στην Εράτυρα. Εκεί μας περιμένει ο πάτερ Νικηφόρος, ο οποίος μας

υποδέχεται, ενώ μας έχει ετοιμάσει με πολύ κόπο και το μεσημεριανό μας. Το μοναστήρι όμορφο με έργα να βρίσκονται ακόμα σε εξέλιξη. Όπως πληροφορούμαστε τα βήματα προόδου είναι σημαντικά και όλα οφείλονται στον μοναχό, ο οποίος με τη βοήθεια του Θεού και του Αγίου Αθανασίου συνεχίζει το έργο του. Γευματίσαμε το υπέροχο και καλομαγειρεμένο αγριογούρουνο και συζητήσαμε επί πνευματικών θεμάτων με τον πάτερ Νικηφόρο. Αφού αναχωρήσαμε από το μοναστήρι κατευθυνθήκαμε προς την πόλη της Καστοριάς. Σε αυτήν την πανέμορφη πόλη στις όχθες της λίμνης της Καστοριάς ήπιαμε ένα σύντομο καφέ πριν επιστρέψουμε στη Σιάτιστα για να ξεκουραστούμε.

Σάββατο 29/12: Επόμενη στάση το χωριό Κέλλα ή Κέλλη. Ένα χωριό κοντά στη Φλώρινα και στα σύνορα με τα Σκόπια, από τα πολύ λίγα που έχουν κρατήσει ακλόνητο τον Ελληνισμό και την Ορθοδοξία, παρά τις πολλές προσπάθειες για προπαγάνδα από την πλευρά των Σκοπίων.

Οι κάτοικοι μας υποδέχονται σαν «μεσσίες». Δεν είναι συνηθισμένοι στις επισκέψεις ανθρώπων από την πρωτεύουσα και τη συμπρωτεύουσα. Στην αίθουσα των εκδηλώσεων έχει μαζευτεί παρά πολύς κόσμος. Η γιορτή μας μια από τα ίδια με μια μικρή αλλά θαυματουργή προσθήκη! Αφού τραγουδήσαμε και παίξαμε με τα παιδιά ακολούθησε το γνωστό θεατρικό με τον νάνο, το οποίο άρεσε πολύ και πρόσφερε μερικές στιγμές γέλιου στους κατοίκους. Ακλούθησε ανταλλαγή δώρων με εμάς να μοιράζουμε Ζωές του Παιδιού, Παρεμβολές, καραμέλες και μπαλόνια σε όλους όσους βρίσκονταν εκεί, και τον δήμαρχο της κοινότητας να μας δίνει ένα ενθύμιο από την περιοχή τους, το οποίο περιλαμβάνει ένα κρασί και πιπεριές Φλωρίνης. Στη συνέχεια προσκυνούμε στον Ιερό Ναό του Αγίου Γεωργίου του χωριού και ακολούθως οδηγούμαστε στο οίνοποιείο «κτήμα Άλφα». Εκεί θα μας ξεναγήσουν, θα μας πουν τα μυστικά γύρω από το αμπέλι και το κρασί και τέλος θα μαςβάλουν να δοκιμάσουμε από μερικά είδη κρασιού! Η ημέρα μας θα ολοκληρωθεί με την απογευματινή μας συνάντηση με τον Δεσπότη Σισανίου και Σιατίστης κ. Παύλο στο χώρο της Μητρόπολης. Είναι τιμή μας που μέσα στο γεμάτο του πρόγραμμα είχε την διάθεση να μας δεχτεί και να μιλήσει μαζί μας. Ακόλουθη συζήτηση με αρκετό ενδιαφέρον, με τον δεσπότη να μας εκπλήσει με την απλότητα του λόγου του. Όλες

οι απορίες μας θα λυθούν και έφτασε η ώρα για ξεκούραστο χρόνο στο ξενοδοχείο. Την επόμενη ξημερώνει Κυριακή

Το πρωί της Κυριακής 30/12 κάτω από συννεφιά και πολύ κρύο θα εκκλησιαστούμε στην εκκλησία της Μητρόπολης και θα ακολουθήσει η επιστοφή μας στην Αθήνα. Στον δρόμο της επιστροφής θα επισκεφτούμε τα Τρίκαλα σε μια μικρή στάση για φαγητό. Και με αυτό τον τρόπο ο Θεός βά-

ζει ένα τέλος στην εξόρμηση μας. Αξίζει να αναφέρουμε ότι σε όλη αυτή την υπέροχη εξόρμηση μας κρατούσε συντροφιά μια αγαπημένη «ραδιοφωνική εκπομπή» την ώρα που ταξιδεύαμε με το πούλμαν με πρωταγωνιστές μερικούς από μας. Το φωτογραφικό υλικό είναι πλούσιο και αποδεικνύει όσα ειπώθηκαν. Γυρίζουμε στα σπίτια μας με τις αποσκευές γεμάτες εμπειρίες πρωτόγνωρες για αρκετούς, που δίνουν δύναμη και δίψα για ζωή. Προσφέραμε αλλά μας προσφέρθηκαν πολλά και πολύτιμα. Αυτό φάνηκε μόλις ξεκίνησαν οι υποχρεώσεις μας μετά τις διακοπές. Ας μας αξιώσει ο Θεός να συμμετάσχουμε και σε άλλες παρόμοιες προσπάθειες!

Τέλος και τω Θεώ δόξα!

Επιμέλεια
Μιχάλης Οικονόμου
Φοιτ. Οδοντιατρικής Σχολής
Αθήνας

Η υπαρξιακή αγωνία του σύγχρονου ανθρώπου

Α' μέρος

«Υπαρξιακή αγωνία» σημαίνει κάνω συνεχώς update του εαυτού μου

Αποσπάσματα από την Ομιλία που συνδιοργάνωσαν στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, η Χριστιανική Φοιτητική Δράση (Χ.Φ.Δ.) και η Χριστιανική Φοιτητική Ένωση (Χ.Φ.Ε.), με ομιλητή τον Δρα Δημήτριο Καραγιάννη, Παιδοψυχίατρο-Ψυχοθεραπευτή.

Αγωνία· φόβος ή ελευθερία;

Το θέμα μας αφορά στην υπαρξιακή αγωνία του σύγχρονου ανθρώπου. Και όταν μπαίνει το ερώτημα «αγωνία», σε πρώτη φάση μοιάζει ότι παραπέμπει σε κάτι αρνητικό, σε κάτι κακό, σε κάτι που παθαίνουμε κάτι που δεν ευχόμαστε να έχουμε. Έχουμε αγωνίες... Η αγωνία όμως ως συναίσθημα που παραπέμπει; Πότε νοιώθουμε αγωνία; Στην ελευθερία. Η αγωνία είναι το συναίσθημα της ελευθερίας. Δεν είναι συναίσθημα φόβου, δεν είναι

να αποφασίσουμε μέσα σε ελευθερία όταν έχουμε να παράγουμε αποφάσεις ζωής. Όταν είμαστε μέσα στον βολεμένο κόσμο, μέσα σε ένα βολεμένο περιβάλλον, σε βολεμένες καταστάσεις του αυτονότου, εκεί που δε δημιουργούμε, το αίσθημα της αγωνίας δεν υφίσταται. Επομένως σε αντίθεση με αυτό που επιφανειακά κανείς θα θεωρούσε, θα μιλήσουμε για την αγωνία, ως κάτι καλό. Όχι για κάτι που μας συμβαίνει, κάτι που είναι κακό και καλύτερα να μην υπήρχε. Σε αυτό το πλαίσιο θα κουβεντιάσουμε ό,τι έχουμε να πούμε. Όχι στο πλαίσιο της παθολογίας που αφορά μόνο κάποιους που δυσκολεύονται, αλλά στην λειτουργικότητα που δικαιούμαστε να έχουμε. Στη διαφοροποίηση που δικαιούμαστε να ζήσουμε.

Η αγωνία, λοιπόν, είναι το συναίσθημα που σημαίνει ότι είμαι ελεύθερος. Και στο βαθμό που είμαι ελεύθερος να αποφασίσω, εκεί είναι που δυσκολεύομαι. Γιατί τότε είναι που έχω να λάβω αποφάσεις ζωής, που μου πιστο-

ποιούν ότι εγώ αποφασίζω για τη ζωή μου. Τότε υπερβαίνω το βιολογικό

DNA μου, τότε θα υπερβώ τα patterns τα δεδομένα της παιδικής μου ηλικίας, των οικογενειακών μου προτύπων και των οικογενειακών μου δεδομένων. Τότε είναι που θα νοιώσω ελεύθερος, τότε είναι που θα νιώσω

την αγωνία. Όμως για ποιον σύγχρονο άνθρωπο μιλάμε; Ποια είναι η σύγχρονη κοινωνία στην Ελλάδα, στην εποχή μας, στο εδώ και τώρα;

Υπαρξιακή αγωνία στην Ελλάδα της κρίσης

Η εποχή που ζούμε είναι μια υπέροχη περίοδος για τους ανθρώπους, για τους νέους ανθρώπους. Ναι! Ιδανική. Γιατί;

Αυτό είναι το ζητούμενο και θα το δούμε. Είναι συναρπαστική γιατί τίποτα δεν είναι δοσμένο! Είναι η Ελλάδα της κρίσης που τίποτα δε σου εξασφαλίζει, παρά μόνο την πρόκληση να παράγεις εσύ λύσεις ζωής. Αλλά, επί πλέον, είμαστε και σε μια άλλη ενδιαφέρουσα περίοδο ζωής. Στην περίοδο της παγκοσμιοποίησης. Είτε το θέλουμε, είτε όχι, η παγκοσμιοποίηση υφίσταται. Δεν υπάρχει περίπτωση να ανοίξετε τον υπολογιστή σας και να πείτε εγώ δε θέλω την παγκοσμιοποίηση. Όποιος ανοίξει τον υπολογιστή του ξαφνικά έχει βρεθεί σε έναν άλλο τόπο. Σε ποιον τόπο είσαι όταν ανοίξεις το Google; Πού εδράζεται το Google; Τι σημαίνει το γεγονός της παγκοσμιοποίησης για τον σύγχρονο άνθρωπο; Σημαίνει ότι κάποια πράγματα πια δεν ορίζονται σε τοπικό επίπεδο. Και αυτό είναι πολύ συναρπαστικό να το ζεις. Ή θα πρέπει να καταγγέλλεις το κακό που μας βρήκε και να θυμάσαι τις παλιές καλές εποχές που ήσουν μόνος

Η αγωνία είναι το συναίσθημα της ελευθερίας. Δεν είναι συναίσθημα φόβου, δεν είναι συναίσθημα ανεπάρκειας

συναίσθημα ανεπάρκειας, δεν είναι συναίσθημα που παραπέμπει σε κάποιο ελάττωμα που έχουμε. Δεν αγωνιούμε επειδή δεν τα καταφέρνουμε, λόγω ανεπάρκειας. Μπαίνουμε στην αγωνία όταν είμαστε ελεύθεροι, όταν έχουμε

σου στο χωριό σου ή να δεις ότι τούτη τη στιγμή το να είσαι σύγχρονος άνθρωπος σημαίνει ότι είσαι πολίτης της ανθρωπότητας. Δικαιούσαι να είσαι άνθρωπος. Και ότι κάποια πράγματα, αν είναι αλήθεια, δεν αφορούν μόνο τη γειτονιά σου, άλλα αφορούν όλους τους ανθρώπους του πλανήτη. Αν πάλι αυτά που θα πεις ή που ζεις είναι γραφικά και δε μπορούν να προσφέρουν κάτι καλό στον Κινέζο, στον Γερμανό, στον Αμερικανό, ή στον Ρώσο, τότε γιατί να είναι καλά για εσένα;

Η αμφισβήτηση και η αντίδραση είναι κάποια από τα εργαλεία κάποιας περιόδου στο σχηματισμό τη ταυτότητας του νέου. Ο νέος άνθρωπος λοιπόν καθώς θέλει να δημιουργήσει την ταυτότητά του έχει να βάλει κάποιες σταθερές.

Σχηματίζοντας ταυτότητα στην εποχή της παγκοσμιοποίησης

Επομένως ο σύγχρονος άνθρωπος ζει σε ένα περιβάλλον πολύ διαφορετικό. Από εκεί που ήμασταν πολίτες ενός τόπου και μιας εποχής, βρισκόμαστε σε κάτι πολύ διαφορετικό. Που μοιάζει ως πολύ ρευστό -και είναι- που μοιάζει ως πολύ απειλητικό -και είναι- και μοιάζει ως πολύ ενδιαφέρον, και είναι. Σήμερα λοιπόν ο άνθρωπος έχει να αναπροσδιοριστεί και να αυτοπροσδιοριστεί. Να αποφασίσει ο ίδιος για την ταυτότητα του. Πόσο μάλλον ένας νέος άνθρωπος αφού η διαμόρφωση ταυτότητας είναι το κύριο έργο του νέου ανθρώπου. Ποιος είμαι; Πώς προσδιορίζομαι; Ποια είναι η ταυτότητά μου; Ποιες είναι οι σημαντικές αξίες μου; Πού πατάω και πού βρίσκομαι; Θα το προσδιορίσω εγώ.

Οι εύκολοι σχολιασμοί των μεγάλων για τους νέους ανθρώπους - είναι ότι είναι αντιδραστικοί, ότι δημιουργούν προβλήματα με τη συμπεριφορά τους, ότι έχουν τρό-

πους που δεν τους καταλαβαίνουν κλπ. Αλλά αυτό είναι μία λανθασμένη ανάγνωση που πολλές φορές κάνουν και οι ίδιοι οι νέοι άνθρωποι για τον εαυτό τους. Γιατί αποδέχονται τους αρνητικούς χαρακτηρισμούς των άλλων για τον εαυτό τους και εσωτερικεύοντάς τους, προσδιορίζουν και αυτοί τους εαυτούς τους με όρους που δεν ισχύουν. Ότι τάχα είναι αυτοί που δυσκολεύουν τους μεγάλους ή που δημιουργούν προβλήματα γύρω τους, ή με το να θέτουν ερωτήματα θέλουν να ακυρώσουν ότι καλό υπάρχει.

Τι σημαίνει αυτό; Ότι η αντίδραση δεν είναι το κυρίαρχο

στοιχείο στη ζωή ενός νέου. Η αμφισβήτηση και η αντίδραση είναι εργαλεία της αναπτυξιακής περιόδου της νεότητας, που επιτρέπουν τον σχηματισμό της ταυτότητας του νέου. Ο νέος άνθρωπος λοιπόν, καθώς θέλει να δημιουργήσει την ταυτότητά του, έχει να αναζητήσει κάποιες προσωπικές σταθερές. Μέχρι τώρα

Η οικογένειά του έδινε τα στοιχεία της ταυτότητας και αυτά τον προσδιόριζαν. Κάποια στιγμή λοιπόν, έχει να διαμορφώσει τη δική του ταυτότητα, ώστε να μπορέσει να την υπερασπιστεί. Όχι ενάντια σε κάποιον άλλον, όχι ενάντια στην οικογένεια, αλλά υπέρ του αυτοπροσδιορισμού του. Ο νέος, που δεν αποφασίζει ο ίδιος για την ταυτότητά του, δεν είναι νέος. Είναι πεθαμένος προτού ζήσει.

Η λήψη των σημαντικών αποφάσεων για την πορεία της ζωής μας είναι μια σκληρή και μοναχική δοκιμασία. Όταν έχεις αντίπαλο, τα πράγματα είναι πιο εύκολα. Είναι δύσκολες οι στιγμές που κάποιος αποφασίζει για τον εαυτό του. Είναι και πάρα πολύ δύσκολο και ταυτόχρονα πολύ όμορφο. Είναι δύσκολο γιατί πρέπει να παρθεί μέσα σου, κάτι καινούργιο το οποίο πριν δεν υπήρχε. Είναι δύσκολο, γιατί είναι απρόβλεπτο. Είναι δύσκολο, γιατί δεν έχεις όλα τα στοιχεία. Δεν έχεις τη σιγουριά ότι αυτό που θέλεις θα το πετύχεις. Ο σχηματισμός ταυτότητας προϋποθέτει λοιπόν την αμφισβήτηση, αλλά απαιτεί και την ύπαρξη σταθερών θέσεων. Γιατί αν η ταυτότητα μου γίνεται μόνο «αντί» σε κάτι, τότε μπορεί να εφησυχάζω

Εκ των πραγμάτων η ελευθερία έχει μοναξιά. Μοναξιά, όχι απομόνωση. Είμαστε μόνοι μας μπροστά στα σημαντικά γεγονότα της ζωής μας και είμαστε υπεύθυνοι για τον εαυτό μας. Μπροστά στην αρρώστιά μου, μπροστά στον θάνατο, μπροστά στον γάμο, μπροστά στη σχέση μου, μπροστά στο να κάνω παιδί, είμαι μόνος. Τα δύσκολα αυτά και συναρπαστικά πράγματα της ζωής απαιτούν προσωπικές αποφάσεις που ο ίδιος παίρνεις, άρα το στοιχείο της μοναξιάς υπάρχει. Μοναξιά σημαίνει ευθύνη αλλά όχι απομόνωση.

έχει τα δοσμένα της παιδικής του ηλικίας, που ορίζονταν από την ταυτότητα της οικογένειάς του.

μέσα στην οργή μου, αλλά μένω δίχως εφόδια για την προσωπική μου πορεία. Αυτό είναι το ερώ-

τημα. Ποια είναι τα εφόδια που είναι σημαντικά για να μπορώ να υπάρξω; Η διαδικασία αυτή έχει μοναξιά. Εκ των πραγμάτων, η ελευθερία έχει μοναξιά. Μοναξιά, έχει απομόνωση. Είμαστε υπεύθυνοι, αλλά και μόνοι μας μπροστά στα σημαντικά γεγονότα της ζωής μας. Αντιμέτωπος με την αρρώστιά μου, μπροστά στον θάνατό, στο κατώφλι του γάμου, στην απόφαση δημιουργίας μιας σοβαρής σχέσης, στη ανάδυση μιας νέας ζωής, είμαι μόνος. Τα δύσκολα αυτά και συναρπαστικά πράγματα της ζωής απαιτούν προσωπικές αποφάσεις που ο ίδιος παίρνεις, άρα το στοιχείο

Δεν μπορούμε να αλλάξουμε όλον τον κόσμο όπως θα θέλαμε, αλλά μπορούμε να επηρεάσουμε την πορεία του κόσμου. Και την επηρεάζουμε αποφασίζοντας για τον εαυτό μας.

της μοναξιάς υπάρχει. Μοναξιά σημαίνει ευθύνη, αλλά όχι απομόνωση. Αυτό που είναι πολύ σημαντικό για τους νέους είναι να παίρνουν οι ίδιοι τις αποφάσεις της ζωής τους, μέσα στην μοναξιά τους, αλλά να μην είναι απομονωμένοι. Διαφορετικά θα καταγράφουν την περιπέτεια, ως ταλαιπωρία, ως βούλιαγμα, ως κάτι κακό που τους συμβαίνει και όχι ως κάτι πολύ σημαντικό, δημιουργικό που αφορά και τους άλλους, την ίδια ώρα που είναι απόλυτα δικό τους. Όταν αποφασίζουμε για τον εαυτό μας, αποφασίζουμε για όλον τον κόσμο. Δεν μπορούμε να αλλάξουμε όλον τον κόσμο, όπως θα θέλαμε, αλλά μπορούμε να επηρεάσουμε την πορεία του κόσμου. Και την επηρεάζουμε αποφασίζοντας για τον εαυτό μας. Η απομόνωση όμως από τους άλλους ανθρώπους, κάποιες φορές παίρνει ιδεολογική κάλυψη, όπου οι άλλοι που δεν έχουν τις ίδιες αντιλήψεις, καταγράφονται ως κακοί ή ως κατώτεροι με τους

οποίους κόβουμε κάθε επαφή. Όμως, αυτό είναι αυτισμός, είναι απομόνωση, είναι εγωισμός.

Η αίσθηση του «ανήκειν» και του «σχετίζεσθαι»

Εγωισμός δεν είναι να χαιρόμαστε κάτι που έχουμε πετύχει, κάτι το οποίο, συν Θεώ, μπορεί να έχουμε. Εγωισμός είναι το να κλεινόμαστε και να απομονωνόμαστε από τους άλλους. Είναι το να μην μοιραζόμαστε. Ο άλλος δεν μπορεί να πάρει την προσωπική μας ευθύνη, όμως μπορεί να μοιραστεί την χαρά μας και να την διευρύνει. Επομένως οι αποφάσεις ζωής απαιτούν τη μοναξιά, αλλά κατα-

στρέφονται μέσα στην απομόνωση. Είναι σημαντικό να έχεις ανθρώπους να μοιρά-

ζεσαι όχι μόνο τα προβλήματα, τις δυσκολίες και τις ανεπάρκειες, καλό είναι και αυτό, αλλά και τους προβληματισμούς σου και την χαρά σου. Το πιο επώδυνο στους ανθρώπους που βρίσκονται σε περιόδους μοναξιάς δεν είναι ότι δεν έχουν κάποιον να τους σπρώξει, αλλά να μην έχουν κάποιο άνθρωπο να μοιραστεί τις ανακαλύψεις τους, τις αποφάσεις τους και κύρια να μοιραστούν τη χαρά της προσωπικής τους ανέλιξης. **Να χαιρέσαι για κάτι και να μην έχεις κάποιον άνθρωπο να το μοιραστείς, είναι πολύ σκληρό**

Επομένως, μέσα σε αυτήν την περιπέτεια της προσωπικής ανέλιξης, έχουμε να επιλέξουμε με ποιους μπορούμε να συμπορευτούμε. Δίχως την αίσθηση του «ανήκειν», δίχως την αίσθηση του «σχετίζεσθαι», χάνουμε κάτι από τις δυνατότητές μας. Η δυναμική της έννοιας του ατόμου και του προσώπου σάς είναι γνωστή. Το άτομο απαρτίζεται από τα χαρα-

κτηριστικά του. Το πρόσωπο είναι η δυναμική της σχέσης με τους άλλους ανθρώπους. Επομένως είμαστε πρόσωπα όταν βρισκόμαστε στο «σχετίζεσθαι».

Με άλλα λόγια, **για να δούμε τι σημαίνει άτομο και τι πρόσωπο, θα μπορούσαμε να πάρουμε για παράδειγμα το κομπιούτερ**. εάν είναι μόνο του, έχει κάποια ατομικά χαρακτηριστικά, κάποιο motherboard, κάποια μνήμη, κάποιο σκληρό δίσκο, κάποια προγράμματα. Στο ξεκομμένο κομπιούτερ, λειτουργούμε στο επίπεδο του ατόμου. Στο επίπεδο όμως του προσώπου, του «σχετίζεσθαι», είμαστε διαδικτυακοί! Έχουμε ενωθεί με τα άλλα κομπιούτερ. Πόσο σκληρό δίσκο έχεις όταν είσαι στο Internet; Πρακτικά άπειρο! Το οποίο διαρκώς, τούτη τη στιγμή, αυξάνει. Έχουμε άπειρες δυνατότητες στις διασυνδέσεις μας. Όταν έχουμε το δικό μας κομπιούτερ, έχουμε κάποια νούμερα. Όταν πάμε στο δίκτυο έχουμε θεωρητικά, και πρακτικά, άπειρη δυνατότητα. Άπειρο σκληρό δίσκο. Δεν έχουμε πια μόνο τα δικά μας προγράμματα, έχουμε όλα τα εν γένει προγράμματα που μπορεί να υπάρχουν. Το ίδιο ισχύει, όταν είμαστε πρόσωπα. Όταν σχετιζόμαστε με τους άλλους ανθρώπους, έχουμε άπειρες δυνατότητες. Κάθε άνθρωπος είναι δυνατότητα. Μου προσφέρει στοιχεία που μόνος μου δεν θα τα είχα. Όταν σχετιστώ με τον άλλον, όποιος και αν είναι αυτός, τότε από αυτόν κερδίζω. Από αυτόν παίρνω και άλλες δυνατότητες. Μου είναι σημαντικός. Και τελικά δεν είμαστε απομονωμένοι, παρά μόνο εάν εμείς το αποφασίσουμε.

Απομαγνητοφώνηση:
Παναγιώτης Γεωργίου
Επιμέλεια:
Παναγιώτης Φαραντάτος

ΜΑΡΙΝΟΣ ΓΕΡΟΥΛΑΝΟΣ

Ένας μεγάλος επιστήμονας και άνθρωπος της πίστης

Καθηγητής χειρουργικής και ακαδημαϊκός, ο **Μαρίνος Γερουλάνος** συγκαταλέγεται ανάμεσα στους κορυφαίους Έλληνες ιατρούς, συμβάλλοντας αποφασιστικά στην βελτίωση και διαμόρφωση των ιατρικών πραγμάτων στην Ελλάδα του 20ου αιώνα.

Μετά την συμπλήρωση των στοιχειωδών σπουδών στο Ληξούρι και της μέσης εκπαίδευσης στο Αργοστόλι, ο Μ.Γερουλάνος σπούδασε Ιατρική στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου απ' όπου αποφοίτησε το **1892**. Τον ίδιο χρόνο έλαβε τον τίτλο του διδάκτορα Ιατρικής με τη διατριβή «Περί των μεταστάσεων κακοηθών νεοπλασιών εν τω εγκεφάλω». Τα επόμενα δύο χρόνια, πραγματοποιεί σπουδές στο Βερολίνο. Ακολουθώντας ακαδημαϊκή καριέρα, ο Μ.Γερουλάνος το **1897** γίνεται καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Γκράιφσβαλντ της Γερμανίας. Το **1902** εκλέγεται έκτακτος καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Κιέλου, ενώ τον ίδιο χρόνο, έπειτα από πρόσκληση της βασίλισσας Όλγας διορίζεται ως διευθυντής του νοσοκομείου «Ευαγγελισμός». Το **1911** διορίζεται ως καθηγητής Χειρουργικής Παθολογίας στο Εθνικό Πανεπιστήμιο, ενώ το **1922** καθηγητής Χειρουργικής.

Κατά το διάστημα **1922-1939** διηύθυνε τη Χειρουργική Κλινική αρχικά στο Δημοτικό και μετέπειτα

από το **1934**, στο Λαϊκό Νοσοκομείο. Με αφάνταστη εργατικότητα και ιδιαίτερο δυναμισμό, ο Μ.Γερουλάνος κατάφερε πολύ γρήγορα να μετατρέψει το Δημοτικό Νοσοκομείο σ' ένα ευπρόσωπο χώρο παροχής ιατρικών υπηρεσιών και εκπαίδευσης ιατρών.

Με μεγάλη αυτοθυσία και προσφορά, ο Μ.Γερουλάνος υπηρέτησε στο Στρατό σε όλους τους Εθνικούς αγώνες (Βαλκανικοί πόλεμοι, επιστράτευση του **1917**, Μικρασιατική Εκστρατεία, Αλβανικό μέτωπο). Η **Μικρασιατική Εκστρατεία** βρήκε τον Μ.Γερουλάνο βουλευτή πληρεξούσιο στην Κεφαλονιά και ως εκ τούτου απαλλαγμένο από κάθε στρατιωτική υποχρέωση. Παρ' όλα αυτά, ζήτησε άδεια και έφυγε εσπευσμένα. Τοποθετούμενος στην πρώτη γραμμή του μετώπου, κατάφερε να φροντίσει, **πάνω από 3.000 τραυματίες**. Η μεγάλη αγάπη του Μ.Γερουλάνου προς τον συνάνθρωπό του, η οποία πήγαξε από την βαθιά του πίστη στον Θεάνθρωπο Χριστό και την προσήλωσή του στο έργο του Ιπποκράτη, αποτυπώνεται χαρακτηριστικά στην παρακάτω φράση: **«Όλο τό αίμα μου καί άν δώσω διά τόν συνάνθρωπόν μου οὐδέν πράττω ἄξιον τῶν ὧν ὁ Θεός ἔδωκέ μοι»**.

Σε αντίθεση με τον αδελφό του Νικόλαο, ο Μαρίνος Γερουλάνος ασχολήθηκε με την πολιτική μόνο μία φορά, το **1922**. Έχοντας την πλήρη υποστήριξη των κατοίκων του νησιού ακόμη και των πολιτικών του αντιπάλων, εξελέγη παμπηφεί βουλευτής Κεφαλληνίας.

Ο Γερουλάνος ήταν μέλος πολλών επιστημονικών εταιρειών, η κορωνίδα των οποίων ήταν η Γερμανική Εταιρεία Φυσιολογίας και Ιατρών. Ήταν **συνιδρυτής της Ελληνικής Χειρουργικής Εταιρείας** και αργότερα επί σειρά ετών πρόεδρος.

Ακόμα, υπήρξε πρόεδρος της Ιατρικής Εταιρείας Αθηνών. Μέλος της Ακαδημίας Αθηνών από το **1933** και αργότερα πρόεδρος της (**1940**). Αναγορεύτηκε **επίτιμος δι-**

δάκτωρ διαφόρων Πανεπιστημίων, όπως της Χαϊδελβέργης και της Θεσ/νίκης. Η αυτόφωτη προσωπικότητα του Μ.Γερουλάνου, όπως ήταν φυσικό, τιμήθηκε με μεγάλο αριθμό όχι μόνο ελληνικά, αλλά και ξένων παρασήμων. Μεταπολεμικά δε και με τον Μεγαλόσταυρο.

Το επιστημονικό και συγγραφικό του έργο είναι πολύτιμο. **Πάνω από διακόσιες επιστημονικές εργασίες, τουλάχιστον εκατό πραγματείες** τόσο στα Ελληνικά, όσο και στα Γερμανικά, αλλά και συγγράμματα ανεκτίμητης αξίας, όπως το βιβλίο του **"Αναμνήσεις"** που εκδόθηκε μετά τον θάνατό του.

Αξιοσημείωτο είναι και το φιλανθρωπικό και κοινωνικό του έργο, αφού πραγματοποίησε πλήθος δωρεών. Ενδεικτικά ας αναφερθεί η δωρεάν παροχή ιατρικής περίθαλψης σε απόρους, η παραχώρηση γης προς εγκατάσταση στους πρόσφυγες, καθώς και η χορήγηση μεγάλων ποσών προς το Πολεμικό Ναυτικό και την Εκκλησία, η οποία τον ανακήρυξε μέγα ευεργέτη.

Ο Μ.Γερουλάνος απεβίωσε το **1960** στην Αθήνα. Ήταν παντρεμένος με την Μαργαρίτα Mitzlaff και παιδιά τους ήταν η Έρρικα Γερουλάνου και ο Ιωάννης Γερουλάνος.

Όπως γίνεται αντιληπτό, το έργο και η προσωπικότητα του Μ.Γερουλάνου δεν είναι εύκολο να αναλυθούν. Το πράο και μελίχιο ύφος του, η αγάπη και η καλοσύνη του προς το συνάνθρωπο, η απέραντη υπομονή προς τους αρρώστους, η έμφυτη ευγένεια, ο συμβιβαστικός χαρακτήρας του προς τους συναδέλφους του, η εργατικότητα και η λιτότητα ήταν μερικά από τα στοιχεία που κοσμούσαν την προσωπικότητά του μεγάλου ορθόδοξου Έλληνα ιατρού. Ας ευχηθούμε το παράδειγμά του να παραμένει ζωντανό και να αποτελέσει πυξίδα για τις επόμενες γενιές.

Επιμέλεια:
Ανδρομάχη-Νεκταρία Στούμπου
Φοιτ. Παιδαγ. Τμήμ. Δημοτικής
Εκπαίδευσης Αθηνών

Συμβαίνουν...

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΑΤΑΔΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ, ΜΕ... ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΑ!

Στις 8 Ιανουαρίου 2013, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΔΑ) καταδίκασε την Ελλάδα για παραβίαση του δικαιώματος στην ελευθερία της σκέψης, της συνείδησης και της θρησκείας.

Τούτο διότι τα προσφεύγοντα πρόσωπα υποχρεώθηκαν να αποκαλύψουν σε ανακριτικές διαδικασίες τη θρησκεία ή την αθεΐα τους, προκειμένου να ορκιστούν αργότερα στο Ευαγγέλιο ή στην τιμή και τη συνείδησή τους.

Η απόφαση, πριν ακόμα μεταφραστεί από το πρωτότυπο στα γαλλικά, μέσα σε λίγες ώρες, ως «δια μαγείας» έγινε γνωστή σε πολλές εφημερίδες και έντυπα της Ελλάδας, μέσα από την ανακοίνωση της «Ενωσης Ουμανιστών Ελλάδας» που δημοσιεύθηκε στην ιστοσελίδα του «Ελληνικού Παρατηρητηρίου των Συμφωνιών του Ελσίνκι» (ΕΠΣΕ). Κατ' αρχάς, είναι απορίας άξιο, πως όλα αυτά τα έντυπα δεν έχουν μάθει ακόμα την απόφαση στην υπόθεση Lautsi, ότι δηλαδή η παρουσία του Εσταυρωμένου στις σχολικές αίθουσες, δεν παραβιάζει την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ)¹. Όμως, ακόμη σημαντικότερη είναι η είδηση που παραλείφθηκε σε όλα τα μέσα: το ΕΔΔΑ απέρριψε ομόφωνα τις αιτιάσεις των προσφευγόντων ότι η ύπαρξη θρησκευτικών συμβόλων στις αίθουσες των δικαστηρίων και ότι η εκδίκαση από Χριστιανούς Ορθόδοξους δικαστές εγείρει αμφιβολίες σχετικά με την αντικειμενικότητα της δικανικής κρίσης. Είναι δύο πολύ σημαντικά σημεία που δεν μεταφράστηκαν από τη γαλλική και δημιουργούν ένα πολύ σημαντικό νομολογιακό προηγούμενο.

Τέλος, με μια απλή αναζήτηση στο διαδίκτυο², μπορεί κανείς να δει ότι το ΕΠΣΕ, πρόεδρος του οποίου είναι ο Γρ. Βαλλιανάτος, εκτός από το Ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών και τη Γραμματεία Νέας Γενιάς, συγχρηματοδοτείται από προπαγανδιστικές σκοπιανικές οργανώσεις, όπως το Search for Common Ground Macedonia και Macedonian Human Rights Movement of Canada. Είναι πολύ ενδιαφέρον να μάθουμε αν το Υπουργείο Εξωτερικών γνωρίζει ότι με τις «ευγενείς χορηγίες» του, το ΕΠΣΕ εκδίδει οδηγίες³ για «Μακεδόνες που ταξιδεύουν στην Ελλάδα», ή αλλιώς «Μακεδονία του Αιγαίου».

1 Περιοδικό «Παρεμβολή», τεύχος 98, σ. 33-35

2 <http://www.greekhelsinki.gr/bhr/greek/profile.html>

3 http://www.macedonianhr.org.au/wip/images/stories/pdf/Leaflet_Macedonians_denied_entry_into_Greece.pdf

ΚΡΟΥΣΜΑΤΑ ΑΙΡΕΤΙΚΗΣ ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑΣ ΣΕ ΣΧΟΛΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΟ

Εδώ και κάποιες εβδομάδες, πολλοί συνάδελφοι φοιτητές μας έχουν αναφέρει πως στις εξόδους του μετρό και σε κάποιες πανεπιστημιακές σχολές, τους πλησίασαν άτομα με χαρακτηριστικά ασιατικής καταγωγής, δίνοντάς τους έντυπα και μιλώντας τους για τη «Θεά Μητέρα» τη Νύφη του Χριστού, τη νέα Ιερουσαλήμ Μητέρα, Δευτέρα Παρουσία Ανσανγκχόνγκ κ.ά. Πρόκειται για την αίρεση World Mission Society Church of God που προέρχεται από την Ασία και η οποία περιοδεύει και στη χώρα μας, παρερμηνεύοντας χωρία από την Αγία Γραφή.

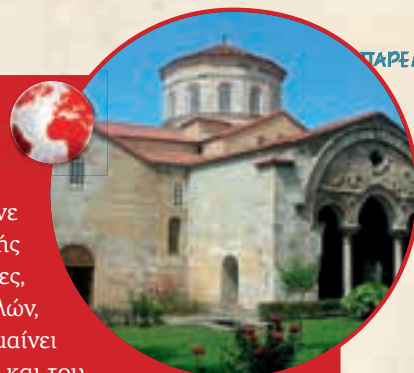
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΠΡΩΤΟΣΕΛΙΔΟ ΤΩΝ NEW YORK TIMES

Στα Μύρα της Λυκίας, γενέτειρα του αγίου Νικολάου, μια βυζαντινή εκκλησία «θαμμένη κάτω από 18 πόδια λάσπης» ήρθε στο φως μετά από 7 αιώνες, στα πλαίσια ανασκαφών που ξεκίνησαν το 2009. Το κατάλοιπο της βυζαντινής περιόδου, προκάλεσε το θαυμασμό των υπευθύνων των New York Times που το επέλεξαν να κοσμήσει το εξώφυλλό τους.

ΜΙΑ ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΠΟΥ ΤΕΙΝΕΙ ΝΑ ΞΕΧΑΣΤΕΙ

Το 1998, με απόφασή της στη συνεδρίαση της 7ης Ιουλίου, η Εκκλησία της Ελλάδος όρισε την τελευταία Κυριακή εκάστου Νοεμβρίου, ως ημέρα μνήμης της τεράστιας ποιμαντικής και κοινωνικής προσφοράς της Εκκλησίας στον ελληνικό λαό που πέθαινε από την πείνα, στα δύσκολα χρόνια της γερμανικής κατοχής. Τα συσσίτια της κατοχής και οι «αχθοφόροι της αγάπης» φοιτητές της εποχής εκείνης, έσωσαν χιλιάδες Έλληνες, φυλακισμένους ή ελεύθερους από βέβαιο θάνατο «διαβαίνοντας εν μέσω παγίδων πολλών, υπό καθεστώς εκθρικών, υπό τον φόβον και την απειλήν του κατακτητού», όπως επισημαίνει η 20-7-1998 Εγκύκλιος της ΔΙΣ. Είναι σημαντική η μνήμη αυτής της φιλαδελφίας και του εθελοντισμού να μένει ζωντανή στους δύσκολους καιρούς που περνάμε. Μέσα από το βιβλίο «Οι νέοι στον πόνο και τη δράση», εκδ. Χ.Φ.Ε., μπορεί κανείς να διαβάσει περισσότερα για την αυτοθυσία και την προσφορά ζωής από τους χριστιανούς φοιτητές την περίοδο εκείνη.

ΝΕΑ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ

Μια νέα φοιτητική εστία, χωρητικότητας 400 κλινών, θα λειτουργήσει στο κτίριο του πρώην ξενοδοχείου "La Mirage" στην πλατεία της Ομόνοιας. Το κτίριο που παραμένει κλειστό από το 2008, ανήκει στο Μετοχικό Ταμείο Αεροπορίας και η εκμίσθωσή του, αναμένεται να έχει πολλαπλά οφέλη αφού, και η συγκεκριμένη περιοχή θα αναβαθμιστεί και τα έσοδα από την εκμίσθωση θα προσφέρουν ένα σημαντικό έσοδο στις Ένοπλες Δυνάμεις.

"ΘΕΟΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΗ" ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

Μια ιδιαίτερης σημασίας επιστημονική ημερίδα με θέμα "Θεός και Ευρώπη" έλαβε χώρα στις 29 Ιανουαρίου 2013 στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η ημερίδα έγινε με αφορμή το νέο βιβλίο που φέρει τον τίτλο "Representing Religion in the European Union: Does God Matter?", εκδ. Routledge Studies in Religion and Politics, 2012 και τέθηκε υπό την αιγίδα του Laszlo Surjan, Αντιπροέδρου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Ο Αντιπρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, έκανε μια ιδιαίτερη αναφορά στο θέμα των θρησκευτικών ελευθεριών και του σεβασμού (tolerance) προς κάθε θρησκευτική ταυτότητα. Ιδιαίτερα αναφέρθηκε στα 1700 χρόνια από το Διάταγμα του Μεδιολάνου (Μιλάνου), το οποίο υπέγραψε ο Αυτοκράτορας Κωνσταντίνος ο Μέγας το 313 μ. Χ., και με το οποίο θεσπίστηκε η ελεύθερη άσκηση της χριστιανικής πίστης, παράλληλα με την ελεύθερη άσκηση και πάσης άλλης θρησκείας. Μετά από τις εισηγήσεις των παραπάνω ομιλητών έγινε διεξοδική συζήτηση για τον ρόλο των Χριστιανών και των άλλων θρησκευτικών κοινοτήτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και για την συνεργασία των εκπροσώπων των χριστιανικών Εκκλησιών στις Βρυξέλλες. Υπογραμμίσθηκε δε η ανάγκη συνέχισης του διαλόγου μεταξύ των Εκκλησιών και των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων, ενόψει και του άρθρου 17 που για πρώτη φορά τέθηκε με τη Συνθήκη της Λισαβόνας, το οποίο θεσμοθετεί επίσημα το διάλογο μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των θρησκευτικών εκπροσώπων. Σχολείο του Ολυμπιακού χωριού.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΡΩΤΙΑ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΑ ΜΑΘΗΤΗ

Έλληνας μαθητής της Β' Γυμνασίου, από τα Γιαννιτσά ήταν ο νικητής του διεθνούς διαγωνισμού έκθεσης της Παγκόσμιας Ταχυδρομικής Ένωσης (UPU). Το θέμα του φετινού διαγωνισμού ήταν «Γράψτε μια επιστολή σε έναν αθλητή ή μια μορφή του αθλητισμού που θαυμάζετε, για να εξηγήσετε τι σημαίνουν για εσάς οι Ολυμπιακοί Αγώνες». Στο διαγωνισμό πήραν μέρος πάνω από 1 εκατομμύριο νέοι από 55 χώρες, μέσω των ταχυδρομείων τους και νικητής αναδείχτηκε ο 14χρονος Έλληνας.

«Η σύνθεση είναι πρωτότυπη, πολύ προσωπική και δημιουργική, ενώ αναδεικνύονται έντονα οι Ολυμπιακές αξίες», αναφέρει η διεθνής κριτική επιτροπή επισημαίνοντας τον απλό και δημιουργικό τρόπο γραφής του Μάριου Χατζηδήμου.

Θέματα Πνευματικής Ζωής

ΑΜΑΡΤΙΑ ΚΑΙ ΦΑΝΤΑΣΙΑ

Ἡ λέξη ἀμαρτία στὰ ἀρχαῖα ἑλληνικά σήμαινε τὴν ἀστοχία, τὴν ἀποτυχία. Ὁ ἄνθρωπος, ἐπὶ παραδείγματι, ρίχνει μὲ τὸ τόξο του ἓνα βέλος καὶ δὲν ἐπιτυγχάνει τὸν στόχο του· τότε ἔλεγαν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες «ἡμαρτον». Ἡ Ἐκκλησία χρησιμοποίησε αὐτὴν τὴν λέξη γιὰ νὰ ἐκφράσει μέσῳ αὐτῆς μιὰ παρόμοια πραγματικότητα: τὴν ἀστοχία - ἀποτυχία τοῦ ἀνθρώπου νὰ ὁμοιωθεῖ μὲ τὸν Θεό, νὰ φθάσει στὸ «καθ' ὁμοίωσιν». Ὅτιδήποτε, λοιπόν, ἐμποδίζει τὸν ἄνθρωπο νὰ ἐπιτύχει τὸν προορισμό του, τὸ «καθ' ὁμοίωσιν», θεωρεῖται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία ὡς ἀμαρτία, ἀστοχία τῆς ὑπάρξεως, «ὕπαρκτικὴ ἀστοχία». Ὁ ἅγιος Μάξιμος ὀνομάζει τὴν ἀμαρτία «ἀτευξία», δηλ. ἀστοχία στὴν ἐπιτυχία τοῦ ἔργου μας.

Ἡ θεολογία τῆς Ἐκκλησίας μας ἐπισημαίνει μὲ σαφήνεια ὅτι τὸ κακὸ δὲν ἔχει οὐσία· εἶναι ἓνα μὴ ὄν, ἀφοῦ ὅτιδήποτε ὑπάρχει (τὰ διάφορα ὄντα ὑλικά καὶ πνευματικά) εἶναι δημιουργήματα τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ καὶ κατὰ τὸν λόγον τῆς Γραφῆς «καλὰ λίαν». Τὸ κακὸ δὲν θεωρεῖται ὄν, ἀλλὰ συμβεβηκὸς (κάτι ποὺ συμβαίνει), χωρὶς νὰ ἔχει οὐσία. Ἐνα παράδειγμα θὰ μᾶς βοηθήσει νὰ καταλάβουμε τὴν βαθεῖα αὐτῆς θεολογικῆς ἀλήθειας. **Στὴν καθημερινότητά μας ὅλοι ἔχουμε δεῖ τὴν σκιά ἐνὸς δένδρου ποὺ ὀφείλεται στὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Στὴν πραγματικότητα μόνον τὸ δένδρο καὶ ὁ ἥλιος ἔχουν οὐσία, ὀντότητα· ἡ σκιά ὀφείλει τὴν ὑπαρξή της στὴν ἀπουσία τοῦ φωτός. Ἐὰν κόψουμε τὸ δένδρο ἐξαφανίζεται καὶ ἡ σκιά του. Δὲν ἔχει οὐσία, ἀλλὰ φαινομενικὰ ὑπάρχει. Ἔτσι συμβαίνει καὶ μὲ τὸ κακὸ. Δὲν ἔχει φύση - οὐσία, ἀλλὰ ἀποτελεῖ τὴν ἔλλειψη, τὴν ἀπουσία, τοῦ ἀγαθοῦ, δηλ. τοῦ Θεοῦ. Διδάσκει σχετικὰ ὁ**

Ἀββᾶς Δωρόθεος: «ἡ κακία εἶναι χωρὶς οὐσία καὶ χωρὶς ὑπόστασις. Γεννιέται ἀπὸ τὴν ἀνυπαρξία ἐξαιτίας τῆς ἀμελείας μας καὶ ἐξαφανίζεται πάλι μὲ τὸν ἀγῶνα μας, ἐπιστρέφοντας στὴν ἀνυπαρξία»¹. **Κατὰ συνέπεια, σύμφωνα μὲ τὴν ὀρθόδοξη θεολογία, δὲν ὑπάρχουν κακοὶ ἄνθρωποι, ὡς πρὸς τὴν φύση τους, ἀλλὰ καθίστανται κακοὶ μὲ τὴν προαίρεσή τους καὶ τὴν διαστροφή τῆς θελήσεώς τους.** Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τοὺς δαίμονες. Ἡ φύση τους εἶναι ἀκριβῶς ἡ ἴδια μὲ τὴν φύση τῶν ἁγίων ἀγγέλων. Τὸ μόνον ποὺ ἀλλάζει εἶναι ἡ προαίρεσή τους, ἡ στάση τους ἐναντὶ τοῦ ἀγαθοῦ, τοῦ Θεοῦ. Οἱ μὲν δαίμονες ἔχουν ἐπιλέξει τὸ κακὸ, τὴν ἀπομάκρυνση ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ τὴν ἀνυπακοὴ στὸ θέλημά Του, ἐνῶ οἱ ἀγαθοὶ ἄγγελοι ἔχουν ἐπιλέξει τὸ ἀγαθό, τὴν ὑπακοὴ στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀγαπητικὴ προσέγγισή Του.

Ἡ ἀνωτέρω διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι πολὺ διαφωτιστικὴ γιὰ τὸν ἀγῶνα μας κατὰ τῶν δυνάμεων τοῦ κακοῦ καὶ τῆς ἀμαρτίας. **Οἱ πεπειραμένοι καὶ φωτισμένοι ἅγιοι Πατέρες μᾶς διδάσκουν ὅτι οἱ δαίμονες μᾶς ὑποβάλλουν μέσῳ τῶν λογισμῶν τὴς διαφορὲς κακὲς πράξεις καὶ ἀμαρτίες ὡς θελκτικὲς καὶ καλές. Ἐκ τῶν ὑστέρων, ἀφοῦ τὴς διαπράξουμε, γευόμαστε τὴν ὀδυνηρὴν πραγματικότητα. Μένουμε μὲ ἓνα κενό, μὲ αἰσθήματα ἐνοχῆς καὶ ἀποτυχίας.** Οὐσιαστικὰ οἱ πονηροὶ δαίμονες χρησιμοποιοῦν τὴν φαντασία μας ὡς ὄχημα γιὰ νὰ μᾶς παρασύρουν στὴν διάπραξη τῆς ἀμαρτίας. Γι' αὐτὸ καὶ ὅλα ὅσα (πρὸ τῆς πτώσεως) μᾶς ὑποβάλλουν γιὰ νὰ διαπράξουμε τὴν ἀμαρτία βρίσκονται μόνον στὸν χώρο τῆς φαντασίας· εἶναι ἀνύπαρκτα καὶ ἀνυπόστατα στὴν πραγματικότητα. Ἡ δὴθεν ἡδονὴ μετατρέπεται μετὰ τὴν πτῶση σὲ ὀδύνη

καὶ θλίψη. Γι' αὐτὸ καὶ χαρακτηρίζεται ἡ ἀμαρτία ὡς μέθη τῆς ψυχῆς. Ὅπως ὁ μεθυσμένος δὲν μπορεῖ νὰ διακρίνει τὰ πράγματα ἀπὸ τὴς σκιὲς καὶ τὴς φαντασίες, ἔτσι καὶ ὁ ἀμαρτάνων θεωρεῖ τὰ πλάσματα τῆς φαντασίας του ὡς ἀληθινὰ καὶ ἐφετὰ (ἐπιθυμητά). Ἡ πραγματικότητα, ὅμως, τὸν διαψεύδει. **Διδάσκει σχετικὰ ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος: «ὁ τὴν ἀμαρτίαν ποιῶν, τῶν μεθυόντων οὐδὲν διενήνοχε (= δὲν διαφέρει καθόλου ἀπὸ τοὺς μεθυσμένους), πρὸς τὸ τῶν πραγμάτων μὴ ἐπιγινῶναι τὴν φύσιν (στὸ νὰ μὴ γνωρίζει τὴν φύση τῶν πραγμάτων)»².**

Ἡ ἀμαρτία βρίσκει πρόσφορο ἔδαφος στὸ φαντασιακὸ ἐπίπεδο τοῦ ἀνθρώπου γιὰ νὰ τὸν παγιθεύσει στὰ δίκτυα της. Γι' αὐτὸ καὶ ἀποτελεῖ προσγείωση στὴν πραγματικὴ ζωὴ ἡ ἀπόρριψη τῶν προκλήσεων τῆς ἀμαρτίας, ἀφοῦ στὴν πραγματικότητα τὰ «ἀγαθὰ» της εἶναι ἀνύπαρκτα καὶ φανταστικά (ψεύτικα). Καὶ πάλι ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος σημειώνει χαρακτηριστικὰ: «Αὐτὸ εἶναι τῆς κακίας τὸ χειρότερο, ὅτι δὲν ἀφήνει αὐτοὺς ποὺ ἔπασαν σὲ αὐτὴ νὰ δοῦν τῆς ἀρρώστιας τους τὸ μέγεθος, ἀλλὰ ἐνῶ βρίσκονται στὸν βόρβορο νομίζουν ὅτι ἀπολαμβάνουν ἀρώματα καὶ ἐνῶ εἶναι γεμάτοι σκουλήκια καλλωπίζονται σὰν νὰ φοροῦν πολὺτιμους λίθους»³. «Ὡρα ἡμᾶς ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι»⁴, ὅπως μᾶς συμβουλεύει ὁ ἀπόστολος Παῦλος.

Ἱ.Κ. Ἀγγελόπουλος

- ¹ Ἀββᾶ Δωρόθεος, Διδασκαλία ΙΑ', 4 (PG 88, 1737).
- ² Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς Ἰωάννην, ὁμιλία Ε', 8' (PG 59, 58).
- ³ Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τὴν πρὸς Ῥωμαίους, ὁμιλία ΙΑ', ε' (PG 60, 490).
- ⁴ Ῥωμ. 13: 11.

Η φωνή των Πατέρων

Οσίου Θεοφάνους του Εγκλείστου

Συμβουλές για τις δοκιμασίες

«Τα βάσανα σας είναι πολλά. Τα χτυπήματα πέφτουν επάνω σας αδυσώπτητα απ' όλες τις μεριές. Αλλά μην απελπίζεστε. Δοκιμασίες είναι, που σας βρίσκουν με παραχώρηση του φιλόανθρωπου Θεού, για να καθαριστείτε από τα πάθη και τις αδυναμίες σας. Παραδώστε, λοιπόν, τον εαυτό σας στα χέρια Του με εμπιστοσύνη, ευψυχία, χαρά και ευγνωμοσύνη. Μην θυμώνετε, μη δυσφορείτε, μην τα βάζετε με κανέναν άνθρωπο. Αφήστε τους ελεύθερους να επιτελούν επάνω σας και μέσα σας το έργο της πρόνοιας του Κυρίου, που αποβλέποντας στη σωτηρία σας, πασχίζει να βγάλει από την καρδιά σας κάθε ακαθαρσία. Όπως η πλύστρα τσαλακώνει, τρίβει και χτυπάει τα ρούχα μέσα στη σκάφη, για να τα λευκάνει, έτσι και ο Θεός τσαλακώνει, τρίβει και χτυπάει εσάς, για να λευκάνει την ψυχή σας και να την ετοιμάσει για την ουράνια βασιλεία Του, όπου κανένας ακάθαρτος δεν θα μπει.

Αυτή είναι η αλήθεια. Προσευχθείτε να σας φωτίσει το νου ο Κύριος, για να την αντιληφθείτε. Τότε με χαρά θα δέχεστε καθετί το δυσάρεστο σαν φάρμακο που σας δίνει ο επουράνιος Γιατρός. Τότε θα θεωρείτε όσους σας βλάπτουν σαν ευεργετικά όργανα Εκείνου. Και πίσω τους θα βλέπετε πάντα το χέρι του μεγάλου Ευεργέτη σας. Για όλα να λέτε: «Δόξα σοι, Κύριε!». Να το λέτε, αλλά και να το αισθάνεστε. Σας συμβουλευώ να εφαρμόσετε τους παρακάτω κανόνες:

1. Κάθε στιγμή να περιμένετε κάποια δοκιμασία. Και όταν έρχεται, να την υποδέχεστε σαν ευπρόσδεκτο επισκέπτη.

2. Όταν συμβαίνει κάτι αντίθετο στο θέλημα

Παραδώστε, λοιπόν, τον εαυτό σας στα χέρια Του με εμπιστοσύνη, ευψυχία, χαρά και ευγνωμοσύνη. Μην θυμώνετε, μη δυσφορείτε, μην τα βάζετε με κανέναν άνθρωπο. Αφήστε τους ελεύθερους να επιτελούν επάνω σας και μέσα σας το έργο της πρόνοιας του Κυρίου, που αποβλέποντας στη σωτηρία σας, πασχίζει να βγάλει από την καρδιά σας κάθε ακαθαρσία.

σας, κάτι που σας προκαλεί πίκρα και ταραχή, να συγκεντρώνετε γρήγορα την προσοχή σας στην καρδιά και ν' αγωνίζεστε μ' όλη σας τη δύναμη, με βία και προσευχή, ώστε να μη γεννηθεί οποιοδήποτε δυσάρεστο και εμπαθές αίσθημα μέσα σας. Αν δεν επιτρέψετε τη γέννηση τέτοιου αισθήματος, τότε όλα τελειώνουν καλά. Γιατί κάθε

κακή αντίδραση ή ενέργεια, με λόγια ή με έργα, είναι συνέπεια και επακόλουθο αυτού του αισθήματος. Αν, πάλι, γεννηθεί στην καρδιά σας ένα ασθενικό εμπαθές αίσθημα, τότε τουλάχιστον ας αποφασίσετε σταθερά να μην πείτε και να μην κάνετε τίποτα, ώσπου να φύγει αυτό το αίσθημα. Αν, τέλος, είναι αδύνατο να μη μιλήσετε ή να μην ενεργήσετε με κάποιον τρόπο, τότε υπακούστε όχι στα αισθήματα σας, αλλά στον θείο νόμο. Φερθείτε με πραότητα, ηρεμία και φόβο Θεού. 3. Μην περιμένετε και μην επιδιώκετε να σταματήσουν οι δοκιμασίες. Απεναντίας, προετοιμάστε τον εαυτό σας να τις σηκώνει ως το θάνατο. Μην το ξεχνάτε αυτό! Είναι πολύ σημαντικό. Αν δεν τοποθετηθείτε έτσι απέναντι στις δοκιμασίες, η υπομονή δεν θα στερεωθεί στην καρδιά σας. 4. Εκείνους που σας χτυπούν, να τους «εκδικείστε» με την αγάπη σας και την αμνησικακία σας. Με τα λόγια σας, με τη συμπεριφορά σας, ακόμα και με το βλέμμα σας να τους δείχνετε ότι, παρ' όλα όσα σας κάνουν, εξακολουθείτε να τους αγαπάτε. Και βέβαια, ποτέ μην τους θυμίζετε πόσο σάς αδίκησαν».

Επιμέλεια:
Μ. Α.

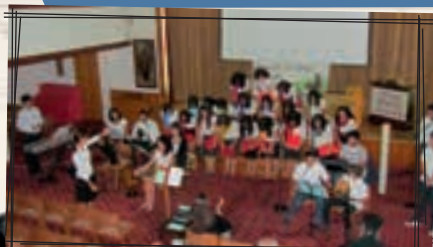
φοιτ. Ιατρικής Σχολής Αθηνών

Οσίου Θεοφάνους του Εγκλείστου «Χειραγωγία στην Πνευματική Ζωή»

Έκδ. Ι. Μ. Παρακλήτου, 2009

Δραστηριότητες

13 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ Εορτή Έναρξης Εργασιών Χ.Φ.Ε.

15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ Συνάντηση Ραδιοκαταγραφών

29 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ
Συνάντηση Αρθρογράφων Παρεμβολής

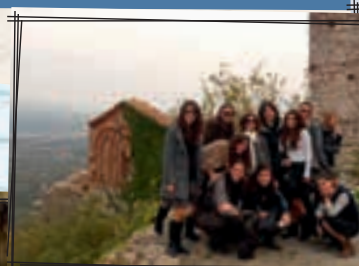
11 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

Συζήτηση - Εντευκτήριο με θέμα: "Αμαρτία: ηθικές επιταγές ή ουσιαστική αιχμαλωσία;" και εισηγητή τον κ. Ιωάννη Αγγελόπουλο, θεολόγο

**17-18
ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ**

Διήμερη εκδρομή Φοιτητριών στη Σπάρτη,
Μονεμβασία, Μυστρά, Διρό

1 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Συζήτηση - Εντευκτήριο με θέμα: "Τα μυστήρια του Βαπτίσματος και του Χρίσματος" και εισηγητή τον π. Χρυσόστομο Παπαθανασίου, Ιεροκήρυκα του Καθεδρικού Ναού Αθηνών

9 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ Επίσκεψη Αγάπης Φοιτητριών στο Παίδων «Αγ. Σοφία»

9 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Ομιλία στην Νομική Σχολή Αθηνών με θέμα «Η υπαρξιακή αγωνία του σύγχρονου ανθρώπου», με συνδιοργάνωση της Χριστιανικής Φοιτητικής Ένωσης και της Χριστιανικής Φοιτητικής Δράσης και ομιλήτη τον Δρα Δημήτριο Καραγιάννη, Παιδοψυχίατρο- Ψυχοθεραπευτή

15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Χριστουγεννιάτικη Γιορτή με θέμα: "Τὶ σοι προσενέγκωμεν Χριστέ;" και ομιλήτρια την κα. Νίκη Σαλεμή - Σωτηρίου, Αρχιτέκτονα.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ με τον κ. ΜΑΝΟ ΚΟΥΤΣΑΓΓΕΛΙΔΗ*

«Π»: Από το βιογραφικό σας μαθαίνουμε πως ξεκινήσατε την καταγραφή παραδοσιακών τραγουδιών από τα 15 σας χρόνια. Ποιο ήταν το έναυσμα για να αρχίσετε να ασχολείστε με την παραδοσιακή μουσική;

Μ. Κ.: Ξεκίνησα πολύ νωρίτερα. Από τα 10 μου! Είχα ξεκινήσει τις λαογραφικές μου έρευνες 10 με 11 ετών. Ο πατέρας μου με είχε πάει στο Αλεποχώρι του Νομού Έβρου και κάναμε εκεί την πρώτη καταγραφή. Στη συνέχεια, στα 11 μου χρόνια στην Κρήτη, ξεκίνησα να ασχολούμαι με τη Βυζαντινή Μουσική. Ανέκαθεν ήξερα πως η οικογένειά μου είναι προσφυγική. Είχαμε μια προφορική παράδοση ψαλτική από τον παππού μου, Σωκράτη Γρηγορόπουλο, που καταγόταν από την Αρκαδιούπολη της Ανατολικής Θράκης, το σημερινό Lüleburgaz.

Οι καταγραφές μου ξεκίνησαν πολύ νωρίς. Στη Β' Γυμνασίου είχα κάνει μια εργασία με θέμα την τοπική ιστορία της Θράκης, καθώς επίσης και για το μειονοτικό θέμα Κωνσταντινουπόλεως, Ίμβρου, Τενέδου και Δυτικής Θράκης και για το πώς αυτά τα δυο μειονοτικά ζητήματα, σε συνάρτηση με τη συνθήκη της Λωζάννης, επηρεάζουν τις σχέσεις μεταξύ των Ελλήνων Χριστιανών και των Ελλήνων Μουσουλμάνων στη Δυτική Θράκη, καθώς επίσης και των μειονοτικών ομογενών Κωνσταντινουπόλεως, Ίμβρου, Τενέδου· αφορούσε τη χρονική περίοδο κατά την οποία εκπονούσα την εργασία. Το μικρόβιο υπήρχε μέσα μου! Επειδή τότε έκανα την ιστοριολογική καταγραφή της Θράκης, ήρθαν στα χέρια μου στοιχεία που με οδήγησαν να ψάξω να μιν για τον προσφυγικό Ελληνισμό, αλλά και για τον χριστιανικό Ελληνισμό της Δυτικής Θράκης και τις καταβολές που έχει σε άλλες πατρίδες, φυσικά έχοντας ως συνέπεια την επίσκεψή μου και στις περιοχές του Πόντου, της Μικράς Ασίας, της Καππαδοκίας, την Ανατολική και Βόρεια Θράκη κλπ.

Προσπάθησα να διασώσω και άλλα στοιχεία προφορικής παραδόσεως από τους πρόσφυγες και θαρρώ πως ήμουν από τους τελευταίους που κατάφεραν να καταγράψουν ανθρώπους ερχόμενους από τις πατρίδες της Ανατολής, καθώς οι περισσότεροι πια δε ζουν. Τώρα είναι τα παιδιά τους, τα εγγόνια τους και πλέον έμμεσα παίρνουμε πληροφορίες για όλα αυτά. **Ξεκίνησα τις λαογραφικές μου έρευνες από τα 11 μου χρόνια. Με συλλογή παραδόσεων, τραγουδιών, νθών κα εθίμων, παράλληλα με εμπάθυνση στην τοπική ιστορία της Θράκης και των προσφύγων. Ακολούθησα μονοπάτια που είχαν διαβεί η Δόμνα Σαμίου, ο Σίμων Καρράς, η Δόρα Στράτου, ο Χρόνης Ανδονίδης με μια καθυστέρηση 30 περίπου ετών.**

«Π»: Πότε ξεκίνησε η «γνωριμία» σας με το κανονάκι; Και γιατί κανονάκι;

Μ. Κ.: Από πολύ μικρός είχα αγάπη για τη μουσική. Αυτό το κατάλαβαν οι δάσκαλοί μου στα σχολεία. Ο πατέρας μου με έστειλε πολύ μικρό στο ωδείο για να μάθω ακορντεόν. Η ενασχόλησή μου με τη βυζαντινή μουσική ξεκινάει στα 11 μου χρόνια, στην Σητεία της Κρήτης, και αργότερα συνέχισα τις σπουδές μου στη μητροπολιτική σχολή βυζαντινής μουσικής της Κομοτηνής.

Όταν ξεκίνησα να παίζω κανονάκι, μάλλον δεν έπαιζε κανείς άλλος που να βρισκόταν στην ηλικία μου. Το λάτρεψα αυτό το όργανο. Οι πρόσφυγες στην Κομοτηνή έφεραν και κανονάκι, όπως και άλλα όργανα. Όμως μετά το 1960 άρχισε να φθείρεται αυτή η παράδοση. Κάνω, λοιπόν, τις καταγραφές μου εκείνο το διάστημα και εφάπτομαι της παραδοσιακής μουσικής, που, μέχρι εκείνο το διάστημα, άκουγα και αγαπούσα. Λίγο αργότερα, μετά δηλαδή από 2-3 χρόνια, άρχισα να ασχολούμαι και επαγγελματικώς με τη μουσική παίζοντας καβάλι, φλογέρα, θρακιώτικη λύρα και στη συνέχεια κανονάκι.

Μου άρεσε σε αυτό το όργανο η τελειότητα και η πιστότητα. Ο δάσκαλός μου στη

βυζαντινή μουσική στην Κρήτη πρωτοπαρουσίασε το κανονάκι ως το καλύτερο εκπαιδευτικό όργανο για να μάθει κανείς βυζαντινή μουσική. Θεωρείται το τελειότερο φυσικό όργανο που υπάρχει αυτή τη στιγμή στον κόσμο στην απόδοση των διαστημάτων. Αυτή ήταν η πρώτη μου οπτική επαφή με το κανονάκι. Τότε δεν μου έκανε εντύπωση. Το αγαπούσα, μου άρεσε, όμως μπήκε μέσα στην ψυχή μου και κρατήθηκε. Βέβαια η πρώτη ουσιαστική επαφή με το κανονάκι έγινε στην Κομοτηνή. Εκεί βρήκα ένα κανονάκι σε μέτρια κατάσταση, σε ένα εργαστήριο ηλεκτρονικής, περίπου 40 ετών. Μου το δάνεισαν περισσότερο από ένα χρόνο και φανταστείτε πως σε 6 μήνες έπαιζα σε συναυλίες ως μουσικός με τον Χρόνη Αηδονίδη. Η συνάντησή μου με το κανονάκι ήταν μοιραία!

«Π»: Είστε πολύ καλός γνώστης και της βυζαντινής και της παραδοσιακής μουσικής. Σε ποιο βαθμό πιστεύετε πως αυτά τα δυο είδη μουσικής συνδέονται;

Για τον Ελληνισμό είναι ταυτόσημες έννοιες. Η μία στηρίζεται στην άλλη, η μια εμπνέει την άλλη. Ακολουθούν βέβαια δυο διαφορετικούς δρόμους. Ο ένας ο λατρευτικός, προς έκφραση λατρείας προς τον Θεό και ο άλλος προς τέρψη των ανθρώπων. Η βυζαντινή μουσική αποτελεί στυλοβάτη της ελληνικής παραδοσιακής μουσικής και αυτοί που γνωρίζουν βυζαντινή μουσική είναι άριστοι μουσικοί, καθώς επίσης και οι ψάλτες που τραγουδούν έχουν φτιάξει πολλά από τα καλύτερα τραγούδια που έχουμε και στις μέρες μας. Δεν είναι δυνατόν να γραφόντουσαν τραγούδια όπως η «Τρυγώνα» της περιοχής Αιτωλοακαρνανίας, συνθέσεις, όπως η «Παπαδιά», «Σαράντα πέντε Κυριακές και εξήντα δυο Δευτέρες», τραγούδια της Ηπείρου το «Μέρα μέρωσε» από τα Δωδεκάνησα, τα «Κανάρια» από την περιοχή των Κυδωνιών της Μικράς Ασίας, το «Μοναχογιός ο Κωνσταντής» της Ανατολικής Θράκης, αν δεν γράφονταν από ιεροψάλτες που είχαν άριστη γνώση της θεωρίας βυζαντινής μουσικής. Μην ξεχνάτε πως υπήρξαν ιεροψάλτες του Πατριαρχείου που ήταν από τους μεγαλύτερους μουσικούς της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Άριστος γνώστης της Βυζαντινής Μουσικής, από τις μεγαλύτερες μορφές -αν όχι η μεγαλύτερη- θεωρείται ο άρχων της Μολδοβλαχίας ο Δημήτρης Καντεμίρης ή Καντεμίρογλου.

Η βυζαντινή με την παραδοσιακή μουσική και συνδέονται και συμπορεύονται από τη στιγμή που υπάρχουν στην κοινωνική δομή των ανθρώπων. Εξερχόμενοι της Εκκλησίας οι ιεροψάλτες είναι δεινότεροι τραγουδιστές, παρόλο που πρέπει να διαχωρίζεται το παραδοσιακό ύφος από το ψαλτικό. Δυο όψεις του ίδιου νομίσματος. Και είναι μεγάλη ευλογία για τον Ελληνισμό που έχει αυτά τα δυο. Και μάλιστα έχουν ποτίσει τόσο πολύ την παράδοσή μας, που σε ορισμένες περιοχές είναι δυσδιάκριτες οι διαφορές τους. Γι' αυτό θα δούμε πως τα καλύτερα παραδοσιακά τραγούδια γράφτηκαν από ιεροψάλτες.

«Π»: Αρκετά από τα τραγούδια που τραγουδάτε είναι τουρκόφωνα. Πολλοί σας είχαν κατηγορήσει παλαιότερα πως τραγουδάτε τούρκικα τραγούδια. Αν ψάξουμε λίγο καλύτερα στην πρόσφατη ιστορία θα δούμε

Μ. Κ.: Τραγουδώ τραγούδια σαν το «Konyalim», παμικρασιάτικο τραγούδι, το οποίο εκφράζει το θάρρος και τη δύναμη που είχε ο Μικρασιατικός Ελληνισμός και ο εν γένει προσφυγικός Ελληνισμός και ο Ελληνισμός της Ανατολής, συμπεριλαμβανομένων και των Ελλήνων Αιγυπτιωτών και των Ελλήνων της Συρίας, της Μέσης Ανατολής στο να τραγουδούν σε μια άλλη γλώσσα, να σταθούν με παρηγορία απέναντι στις προσβολές που δέχτηκαν στα τόσα χρόνια που πέρασαν σε ότι αφορά το γλωσσικό τους ιδίωμα. Χαίρομαι που μετά από τόσα χρόνια επιτέλους έχει σχεδόν εξαλειφθεί το φαινόμενο της προσβολής απέναντι στη χρήση διαφορετικής γλώσσας από αυτή που συνήθως ακούμε.

πως τα τραγούδια αυτά όχι μόνο τούρκικα δεν είναι, αλλά κρύβουν μια βαθύτερη ιστορία επιλογής μεταξύ της ελληνικής γλώσσας και της Ορθοδοξίας των Ελλήνων των περιοχών αυτών. Τι θα θέλατε να πείτε σε όσους υποστηρίζουν ότι αυτά τα κομμάτια είναι κομμάτι της τούρκικης παράδοσης;

Χαίρομαι γιατί με την εκτέλεση αυτών των κομματιών στα τούρκικα δικαιώθηκαν οι ψυχές όλων αυτών που έφυγαν· και μάλιστα έφυγαν αναλογιζόμενοι πως, αν δεν ήταν ετερόδοξοι και αν δεν είχαν τον Ελληνισμό, δε θα γίνονταν πρόσφυγες. Αυτοί οι άνθρωποι, πριν διωχθούν, είχαν καταφέρει να διατηρήσουν τον Ελληνισμό ακόμα και με την τουρκική γλώσσα, «Yia ti ninizi yia ti» (Η τη γλώσσα σας ή τη θρησκεία σας) τους έλεγαν. Και παρατηρούμε πως όσοι δέχτηκαν να διατηρήσουν τη θρησκεία τους έσωσαν και την ελληνικότητά τους. Αυτοί οι άνθρωποι κατάφεραν να διατηρήσουν την Ορθοδοξία χρησιμοποιώντας τα «καραμανλίδικα»· ακόμα και το ευαγγέλιο ήταν γραμμένο με ελληνικούς χαρακτήρες στα τούρκικα -χρήση της τούρκικης γλώσσας, αλλά με ελληνικούς χαρακτήρες- στην Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Σε μια Αυτοκρατορία όπου το Ισλάμ και οι κοινωνικές δομές ήταν έτσι στοιχειοθετημένες, βασιζόμενες σε ένα πολεμικό – στρατιωτικό καθεστώς όπως στο οθωμανικό και μετέπειτα τουρκικό κράτος, ο άρχοντας ως εκφραστής ενός απολυταρχικού καθεστώτος επιβάλλει τη θέλησή του και την επιθυμία του, σύμφωνα με το δικό του δοκούν, με την προσωπική του άποψη περί της θρησκείας, περί της γλώσσας. **Ορισμένοι διοικητές στην κεντρική Μικρά Ασία απαγόρευαν την ομιλία της ελληνικής γλώσσας. Θεωρούσαν πως η ομιλία των ελληνικών, ως φορέας παιδείας, έθετε σε κίνδυνο την ομοιοστασία του οθωμανικού μορφώματος, με αποτέλεσμα οι απαγορεύσεις αυτές να έρθουν ως επιστέγασμα μιας πολιτικής, πολιτιστικής και κοινωνικής αφομοίωσης των υπηκόων του οθωμανικού κράτους. Δεν πέτυχε 100% παντού.** Σε άλλες περιπτώσεις υπήρξαν εξισλαμισμοί, άμεσοι ή έμμεσοι, πηλημένοι ή ακούσιοι, επιβεβλημένοι ή μη που έφεραν αλλαγές πολιτικές και πολιτισμικές στην οθωμανική αυτοκρατορία. Ας μην ξεχνάμε πως στην Οθωμανική Αυτοκρατορία οι εθνότητες διαχωρίζονταν με βάση τη θρησκεία που είχαν. Παρόλα αυτά, σε πολλές περιπτώσεις ενώ ήταν ελεύθεροι να μιλούν την ελληνική γλώσσα, μιλούσαν και τραγουδούσαν και σε άλλες γλώσσες, κυρίως την τουρκική, που ήταν ευρέως διαδεδομένη.

«Π»: Παρατηρούμε πως πολλοί νέοι σήμερα είναι κοντά στην παραδοσιακή μουσική, στους παραδοσιακούς χορούς. Μαθαίνουν όργανα, πέρα από την κιθάρα, το πιάνο και το βιολί. Η μουσική σκηνή που εμφανίζεστε με τους «TAKIM»** είναι γεμάτη νέο κόσμο. Ως καθηγητής έρχεστε σε επαφή με το νέο κόσμο. Τι έχει αλλάξει σε σχέση με παλαιότερα και οι νέοι είναι πιο κοντά στην παράδοση τους;

Μ. Κ.: Έχει αλλάξει η ψυχοσύνθεση των Ελλήνων. Έχει αλλάξει η παιδεία μας. Η καλύτερη γνώση της ιστορίας, του πολιτισμού, της γεωγραφίας, η απαλλαγή από μισαλλοδοξίες και σύνδρομα κατωτερότητας που είχαμε για τον πολιτισμό μας οι Έλληνες, καθώς και μια πιο αντικειμενική όψη και αμερόληπτη περιδιάβαση σε ό,τι αφορά τις αξίες και τις αρχές που ορίζουν τον σύγχρονο Ελληνισμό κάνουν τους νέους να ασχοληθούν με την παράδοσή τους. Πλέον η συντριπτική πλειοψηφία των νέων έχει ακούσει ένα παραδοσιακό τραγούδι, πράγμα που δεν γινόταν παλαιότερα. Και παραδοσιακούς χορούς μαθαίνουν, ξέρουν να χορεύουν ένα καλαματιανό, ένα τσάμικο, ένα συρτό. Η κρίση που μαστίζει αυτά τα χρόνια την Ελλάδα δεν έχει μόνο καταδυναστευτικό χαρακτήρα, έχει και χαρακτήρα παιδευτικό. Είναι ευκαιρία για μια ανατροφοδότηση των πατροπαράδοτων στοιχείων.

Προσωπικά, είμαι αισιόδοξος για το μέλλον της παραδοσιακής μουσικής. Το βλέπω στους φοιτητές μου, στους μαθητές μου. Εξαιρετικοί νέοι άνθρωποι με πολύ ωραίες ιδέες, με διάθεση να μάθουν και πολύ πιστοί στην παράδοση -κάτι που δεν θα περίμενε κανείς. Ας μην ξεχνάμε πως η παράδοση είναι κάτι το ζωντανό.

* Ο κ. Κουτσαγγελίδης είναι κορυφαίος δεξιότεχνης στο κανονάκι και εξαιρετικός τραγουδιστής, γεννημένος στην Κομοτηνή με γονείς πρόσφυγες από την Ανατολική Θράκη.

**Οι «TAKIM» ιδρύθηκαν το 2001 στην Αθήνα και αποτελούνται από επτά δεξιότεχνες μουσικούς της ελληνικής παραδοσιακής μουσικής.

Το ρεπερτόριο τους περιέχει στοιχεία από την κοινή μουσική παράδοση της Ανατολικής Μεσογείου και των Βαλκανίων, με κυριότερα αυτά της Ελλάδας και της Τουρκίας.

Επιμέλεια:

Αγγελική Καλκάνη
τελειόφ. Ηλεκτρολόγων Μηχανικών &
Μηχανικών Υπολογιστών ΕΜΠ

Βασιλική Μπέκου
Φοιτ. Παιδαγωγικού Τμήμ.
Δημοτικής Εκπαίδευσης, ΕΚΠΑ

Ελευθερία Μπραϊμιώτη
τελειόφ. Τμήμ. Ψυχολογίας,
Παντείου Πανεπιστημίου Αθηνών

Έντεχνο

Βιβλίο

«ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ
ΩΣ ΕΛΛΗΝΕΣ»
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΧΟΛΕΒΑΣ

Με μια σειρά άρθρων και παρεμβάσεών του, ο Κωνσταντίνος Χολέβας επιχειρεί στο βιβλίο αυτό να προσδιορίσει το ρόλο της Ελλάδας μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η σύσταση της οποίας προέκυψε ως μία αδιαμφισβήτητη αναγκαιότητα πολιτικής και οικονομικής συνεργασίας μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. **Η ένταξη, βέβαια, της πατρίδας μας στις ευρωπαϊκές δομές, σε καμία περίπτωση δε σημαίνει απέκδυση των Ελλήνων από τα διακριτά ποιοτικά χαρακτηριστικά μας ως λαού, την ορθόδοξη πίστη, της εθνική συνείδηση, την παιδεία, την παράδοση και τον πολιτισμό,** χαρακτηριστικά που αποτέλεσαν τους διαχρονικούς πυλώνες

της ιστορικής μας πορείας. Και τούτο ακριβώς επισημαίνει στο πόνημά του ο συγγραφέας, τονίζοντας πως **το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας και οργάνωσης της Ε.Ε επιτρέπει στα κράτη-μέλη να καθορίζουν χωρίς νομικές δεσμεύσεις «τα του οίκου τους» σε ότι αφορά κυρίως στις σχέσεις Εκκλησίας-Πολιτείας, τη δομή και την κατεύθυνση της Παιδείας.**

Με λόγο ρέοντα και φυσικό, χαρακτηριστική αμεσότητα, ισχυρή επιχειρηματολογία και αναφορές σε ιστορικά γεγονότα, αναπτύσσονται κομβικά ζητήματα, όπως η εθνική ταυτότητα, το εθνικό κράτος, η διδασκαλία της Ιστορίας και των Θρησκευτικών και η θέση της Ελλάδας στη σημερινή παγκοσμιοποιημένη κοινωνία της Ευρώπης.

Πιο συγκεκριμένα, επισημαίνεται η αμφισβητούμενη από κάποιους ιστορική συνέχεια του ελληνισμού, με ιδιαίτερη έμφαση στη συνεισφορά του Βυζαντίου τόσο στον ελληνικό, όσο και στο δυτικό πολιτισμό. Αναλύεται ο υγιής πατριωτισμός, όπως αποτυπώνεται στους λόγους και τα κείμενα των Πατέρων της Εκκλησίας μας και στις διακηρύξεις των αγωνιζομένων ηρώων του Έθνους. Χαρακτηριστικά, ο Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος αναφέρει στην τριακοστή έβδομη επιστολή του ότι «είναι φυσικό για κάθε ευλαβή άνθρωπο να τιμά τη μητέρα του, αλλά η μητέρα του καθενός είναι διαφορετική. Κοινή μητέρα όλων είναι η πατρίδα,

άρα, πολύ περισσότερο είναι χαρακτηριστικό των οσίων, των ευσεβών, να τιμούμε την πατρίδα». Επιπλέον, σπληνεύεται η άκομψη παραχάραξη τραγικών στιγμών της ιστορίας μας από νεόκοπους ιστορικούς και καταγράφεται η προσπάθεια σταδιακής απαξίωσης του μαθήματος των Θρησκευτικών και μετάπτωσής του σε μάθημα όχι ομολογιακού, όπως συμβαίνει στην υπόλοιπη Ευρώπη, αλλά θρησκευτικού περιεχομένου. Τέλος, τονίζεται πως η πολυπολιτισμικότητα αμφισβητείται από την ευρωπαϊκή διανόηση ως έννοια σωτήρια και απαραίτητη για την πρόοδο και αντ' αυτής τονώνεται η έννοια του εθνικού κράτους.

Ο Κωνσταντίνος Χολέβας με το βιβλίο του μας προβληματίζει, μας δίνει το ερέθισμα για αυστηρή περισυλλογή αναφορικά με την περαιτέρω ιστορική μας πορεία ως λαού και ως κατακλείδα μάς απευθύνει το μήνυμα: **«Οι πρόγονοί μας κατόρθωσαν κάτω από πολύ δυσκολότερες συνθήκες να μην τουρκέψουν. Εμείς καλούμαστε να φερθούμε ως συνεπείς Έλληνες και ως ισότιμοι Ευρωπαίοι. Ούτε να κλειστούμε στο καβούκι μας, ούτε να φραγκέψουμε! Με τη βοήθεια του Θεού και με ελληνορθόδοξη αυτοσυνειδησία θα το πετύχουμε!».**

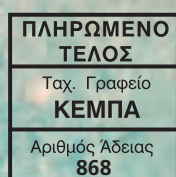
Επιμέλεια:
Δήμητρα Τζάφα
Φοιτ. Τμημ. Εκπαίδευσης &
Αγωγής Προσχ. Ηλικίας ΕΚΠΑ

Μην χάσετε στο επόμενο τεύχος:

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ 1933 -2013

80 χρόνια ζωής, δράσης, διακονίας.

Μαρτυρίες, γνωστές και άγνωστες πτυχές μιας ευλογημένης πορείας οκτώ δεκαετιών.

ΚΛΕΙΣΤΟ ΕΝΤΥΠΟ - ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 868 - ΚΩΔΙΚΟΣ 015475
Χριστιανική Φοιτητική Ένωση, Καρύτση 14 - 105 61 Αθήνα
ΟΚΤ.-ΝΟΕΜ.-ΔΕΚ. 2012 | Έτος ΚΔ' | Τεύχος: 103